

**PROFESSIONELE BACHELOR IN HET ONDERWIJS
SECUNDAIR ONDERWIJS**

Bachelorproef

Autonomie-ondersteunend lesgeven
met de tablet in PAV: Actualiteit?
Beeld je in!

BSO'ers met goesting om te leren!

Voorwoord

In 2013 startte ik aan de lerarenopleiding secundair onderwijs aan de Hogeschool PXL. Niet alles liep van een leien dakje, maar dankzij de steun van familie, vrienden en lectoren heb ik mijn passie voor het lesgeven nooit verloren. Ik nam de drastische beslissing om van vakken te veranderen en daar heb ik nooit spijt van gehad.

Na al die tijd kan ik u de kers op de taart van mijn opleiding aanbieden. Deze bachelorproef vormt de afsluiter van mijn lerarenopleiding als leerkracht Project Algemene Vakken -Niet-Confessionele Zedenleer en is een reflectie van mijn passie voor het lesgeven.

Vooraleer ik u een kijkje laat nemen in dit werk, zou ik graag enkele mensen willen bedanken. Zonder hen had ik dit nooit kunnen realiseren.

In de eerste plaats zou ik mijn promotor Hanne Rosius willen bedanken. Niet alleen kon ik dankzij haar deelnemen aan dit fantastische Teacher Design Team maar zij is ook diegene die mij doorheen heel mijn opleiding gesteund heeft om nooit op te geven. Net zoals mijn andere vaklectoren: Jo Dirix, Hidir Celep, Inge Placklé en Rita Ramaekers.

Ook de volgende leden van het Teacher Design Team en de feedback gevende experts zou ik graag willen bedanken:

- Eef Vanderstraeten (leerkracht lager onderwijs en student lerarenopleiding secundair onderwijs PAV aan de Hogeschool PXL)
- Alexander Kalebka (student lerarenopleiding secundair onderwijs PAV- aan de Hogeschool PXL)
- Myriam Bortels (leerkracht zevende jaar PAV van Campus HAST)
- Mieke Magchiels (leerkracht zesde jaar PAV van Campus HAST)
- Wendy Snijers (leerkracht zevende jaar PAV van Campus HAST)
- Rita Ramaekers (lector PAV aan de Hogeschool PXL)
- Inge Placklé (lector PAV aan de Hogeschool PXL en onderzoeker onderwijskunde aan VUB (Vrije Universiteit Brussel))
- Studenten / junior – collega's tweede jaar lerarenopleiding PAV aan PXL
- Wouter Hustinx (coördinator Tablio PXL)
- Tony Sanchez (leerkracht PAV en vakverantwoordelijke van Campus HAST)

Wie ik zeker niet mag vergeten is mijn broer Kevin Bollen. Hij hielp mij bij de decoratie van het actuaerek. Eveneens mijn vrienden verdienen hier een plaatsje. Bedankt om te luisteren naar mijn gezaag en geklaag en mij toch te steunen. Ook alle leerlingen van Campus HAST die meewerkten aan dit project verdienen hier zeker een plaatsje.

Verder wil ik ook graag mijn ouders bedanken. Zij maakten het voor mij mogelijk om als eerste in onze familie verder te studeren. Dankzij hen sta ik hier nu.

Tot slot wil ik ook u, beste lezer, bedanken. Bedankt voor uw interesse in mijn bachelorproef.

Axelle Bollen
PAV - NCZ

Inhoudsopgave

Voorwoord.....	3
Inhoudsopgave.....	4
Inleiding.....	6
1 Verkennend onderzoek	7
1.1 Probleemoriëntering.....	7
1.1.1 Hypotheses	7
1.1.2 Onderzoeksvragen.....	7
1.2 Onderzoeksplan	8
1.2.1 Het project.....	8
1.2.2 De school	12
1.2.3 Het team	13
2 Theoretisch onderzoek.....	14
2.1 Wat is PAV?	14
2.2 Wat zijn functionele vaardigheden?.....	14
2.2.1 Uitgangspunten van de functionele vaardigheden tweede graad, eerste en tweede jaar BSO - PAV	15
2.2.2 Uitgangspunten van de functionele vaardigheden derde graad, eerste en tweede jaar BSO - PAV	16
2.2.3 Uitgangspunten van de functionele vaardigheden derde graad, derde jaar BSO - PAV	17
2.3 Wat is differentiatie?.....	18
2.4 Hoe realiseren we een krachtige leeromgeving binnen het BSO en specifiek binnen PAV?	20
2.4.1 De leerling met zijn (beroeps-) identiteit	21
2.4.2 Authentieke en uitdagende leertaken	21
2.4.3 21 ^{ste} eeuw vaardigheden	21
2.4.4 Passende leerzorg	22
2.4.5 Positieve en veilige gemeenschap	22
2.5 Hoe bevorderen we autonomie en zelfsturing in het leren?	22
2.5.1 Autonomie.....	24
2.5.2 Verbondenheid.....	24
2.5.3 Competentie.....	24

2.6	Welke invulling kan werken zonder een thema te krijgen?	25
2.7	Conclusie	25
3	Praktische onderzoek.....	26
3.1	Eerste ontwerp	26
3.2	Handleiding actuarek.....	39
3.2.1	Hoe gebruik ik het actuarek?.....	39
3.2.2	Wat kan ik terugvinden in het actuarek?.....	39
3.3	Eerste test en evaluatie	43
3.4	Tweede test en evaluatie	45
3.5	Derde test en evaluatie	47
	Besluit	49
	Literatuurlijst.....	50
	Literatuurlijst lesmateriaal.....	52
	Geraadpleegde werken	62
	Bijlagen lesmateriaal	65
	Andere bijlagen	138

Inleiding

Benjamin Franklin zei ooit: *“Tell me and I forget. Teach me and I remember. Involve me and I Learn.”*. Talloze jaren geleden, realiseerde Benjamin Franklin zich al het belang van inspraak in het eigen leerproces. In onze huidige onderwijsmaatschappij zien we helaas nog maar al te vaak dat leerkrachten leerstof aanreiken die de leerlingen moeten verwerken en gebruiken. Soms kan dat niet anders maar, wanneer het wel kan doen we het vaak nog niet. Onze maatschappij evolueert in technologie, diversiteit, ... Volgens mij is het dus hoog tijd dat het onderwijs nog verder evolueert zodat we de motivatie en het leerproces van de leerlingen kunnen bevorderen.

De basis van dit onderzoek ligt in het vak PAV, met als doelgroep de leerkrachten en leerlingen uit de tweede (eerste en tweede jaar) en derde graad (eerste, tweede en derde jaar). Het onderzoek gaat in eerste instantie na hoe we leerlingen binnen het curriculum PAV meer autonomie kunnen geven om te kiezen waarover ze leren om zo de motivatie te vergroten. In de tweede plaats wordt er gekeken in welke mate de tablet autonomie-ondersteunend leren kan bevorderen.

In het verkennend onderzoek ben ik op zoek gegaan naar de inhoudelijke aspecten van het curriculum van PAV alsook de bestaande vormen van differentiatie, krachtige leeromgevingen, werken zonder thema, ...

Als praktijkonderzoek ben ik samen met een Teacher Design Team aan de slag gegaan om het verkennend onderzoek om te zetten in een project op maat van de leerlingen. Hierbij ontwikkelden we een actuarek waarbij de leerlingen werken rond sprekende beelden uit de actualiteit. Op basis van feedback van de leerkracht en de medeleerlingen krijgen de leerlingen de kans om hun leerproces bij te sturen.

Ik hoop dat deze bachelorproef en samenwerking een bron van inspiratie kan zijn voor (toekomstige) leerkrachten. Een inspiratiebron die een andere kant van BSO laat zien, want ja, ook BSO'ers hebben goesting om te leren!

1 Verkennend onderzoek

1.1 Probleemoriëntering

1.1.1 Hypotheses

Na het eerste gesprek met het Teacher Design Team HAST en het doornemen van hun leerlijnen, komen de volgende hypothesen naar voren:

- Hypothese 1: Er leeft de veronderstelling dat leerlingen onvoldoende zelfsturing bezitten om hun eigen leren in handen te nemen.
- Hypothese 2: Apps kunnen helpen om de verschillen tussen de leerlingen te ondersteunen.
- Hypothese 3: Heel wat functionele vaardigheden binnen het vak PAV kunnen ondersteund worden door een tablet.

1.1.2 Onderzoeksvragen

ONDERZOEKSVRAAG

Kunnen we leerlingen binnen het curriculum PAV meer autonomie geven om te kiezen waarover ze leren en de motivatie zo vergroten? Kan de tablet autonomie-ondersteunend leren bevorderen?

DEELVRAAG 1

Wat is PAV?

DEELVRAAG 2

Wat zijn functionele vaardigheden?

DEELVRAAG 3

Wat is differentiatie?

DEELVRAAG 4

Hoe realiseren we een krachtige leeromgeving binnen het BSO en specifiek binnen PAV?

DEELVRAAG 5

Hoe bevorderen we autonomie en zelfsturing in het leren?

DEELVRAAG 6

Welke invulling kan werken zonder een thema te krijgen?

1.2 Onderzoeksplan

1.2.1 Het project.¹²

Binnen mijn bachelorproef zal ik meermaals naar mijn praktisch onderzoek refereren als een project. Dit omdat ik via mijn promotor, Hanne Rosius, mag deelnemen aan een nieuw Teacher Design Team dat zijn onderzoek zal richten op de autonomie en zelfsturing binnen PAV met behulp van de tablet.

Tablio is een initiatief dat startte in 2012 als een verkennend project. Hierbij onderzochten de onderzoekers van Tablio de didactische integratie van tablets in het (secundair) onderwijs voor de vakken Frans, informatica/ICT, economie, wiskunde en PAV.

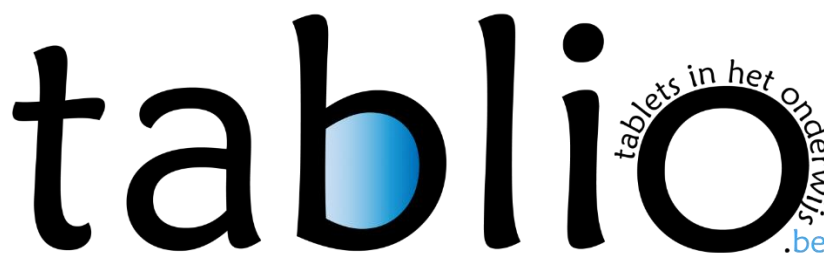
Na dit eerste verkennende project stopte het Tablioverhaal niet. De focus van het project ligt nog altijd bij de integratie van tablets in het onderwijs en dat doen ze voornamelijk via de volgende drie inhoudelijke domeinen:

1. Tablets op mesoniveau: implementatiegids 'Tablets in het onderwijs'.
2. Algemene onderwijskundige toepassingen van tablets: generieke tabletfiches.
3. Vakgebonden onderwijskundige toepassingen voor de onderwijsvakken Frans, economie, PAV, informatica en wiskunde.

Voor PAV betekende dit eerste onderzoek dat de tablet een didactisch middel was dat kon inspelen op de grote diversiteit in BSO. Tussen 2015 en 2017 werd daarom een tweede onderzoek opgestart waarbij men is nagegaan hoe leerkrachten uit het lager en secundair onderwijs inspelen op de verschillen tussen leerlingen met de tablet. Tablio bundelde de ervaringen en maakte een inventaris van goede praktijkvoorbeelden. Gedurende deze onderzoeksperiode ontwikkelden de onderzoekers ook casussen met mogelijke methodes, die ze later ook in de praktijk zijn gaan uittesten, om hun inventaris met praktijkvoorbeelden aan te vullen.

De resultaten van het tweede onderzoek werden via een MOOC (Massive Open Online Course) verspreid en verder uitgewerkt in het didactisch model op de volgende pagina.

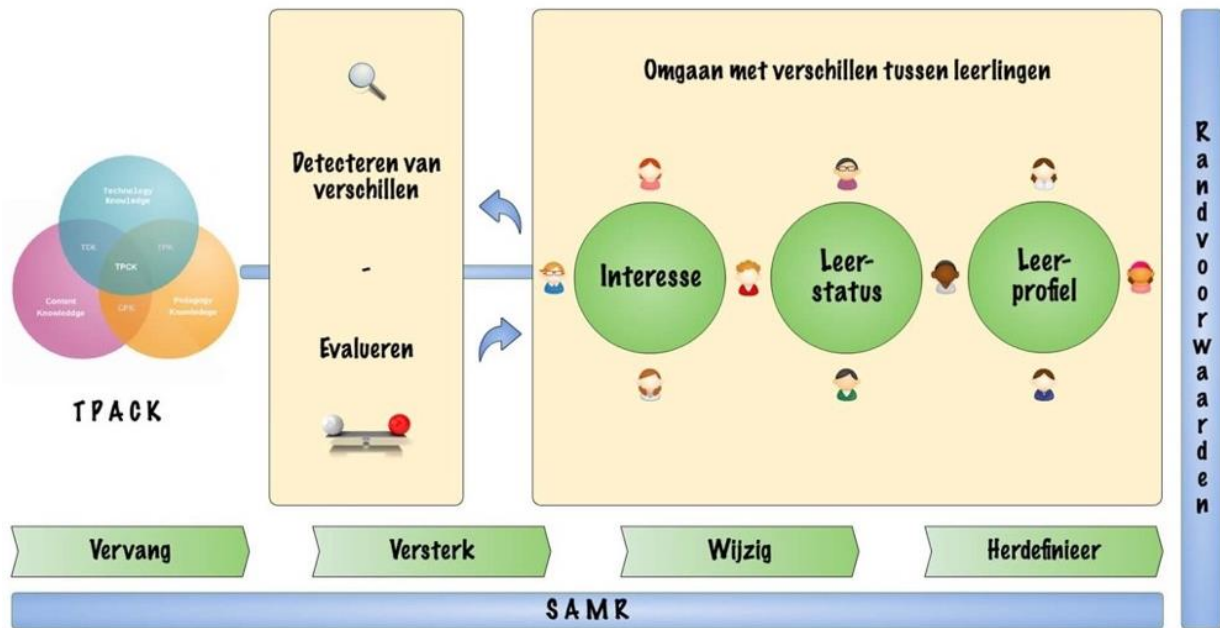
In 2017 startte het derde Tablio-project dat op Europees niveau aan de slag gaat met Teacher Design Teams.

Figuur 1: Tablio logo (Rosius, H., Wassink, D., Vandenhoudt, K. & Hustinx, W., 2012)

¹ Rosius, H., Wassink, D., Vandenhoudt, K. & Hustinx, W. (2012). Tablio *Tablio*. Geraadpleegd op 18 december 2017, via <https://tablio.wordpress.com/>

² Rosius, H., Wassink, D., Vandenhoudt, K. & Hustinx, W. (2017). MOOC: Gepersonaliseerd leren met tablets. *Tablio*. Geraadpleegd op 21 januari 2018, via https://openeducation.blackboard.com/webapps/blackboard/content/listContent.jsp?course_id= 870 1 &content_id= 51345 1&mode=reset

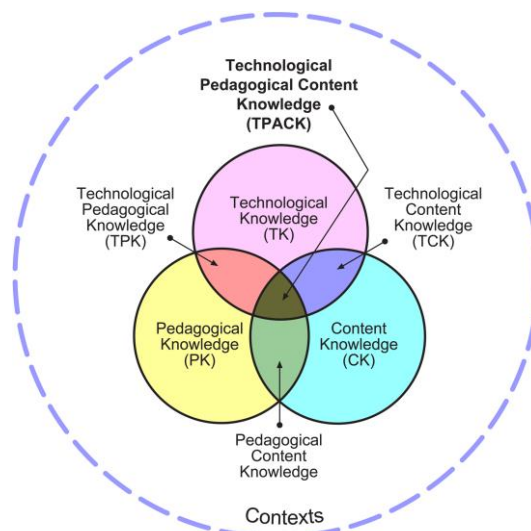

Figuur 2: Het didactisch model van Tablio. (Rosius, H., Wassink, D., Vandenhoudt, K. & Hustinx, W., 2017)

Tablio gebruikt het didactisch model om naar tabletoepassingen voor differentiatie te kijken zodat ze kwaliteitsvolle toepassingen kunnen ontdekken en ontwerpen. Het is een combinatie van enkele visies omtrent ICT in het onderwijs en differentiatie. Hieronder bespreek ik kort de onderdelen die we kunnen terugvinden in het model.

1.2.1.1 TPACK-model

TPACK staat voor Technological Pedagogical Content Knowledge. Het model is een visuele voorstelling die we gebruiken om te kiezen hoe we ICT inzetten om bepaalde vakinhouden te ondersteunen. De onderzoekers van Tablio gebruiken het om hun praktijkvoorbeelden screenen om te kijken of inhoud en didactiek als technologie op elkaar afgestemd worden.

Figuur 3: TPACK-model (Koehler, M. & Mishra, P., 2009)

Het TPACK-model bestaat uit drie elementen die wanneer ze elkaar overlappen aantoont op welke manier er een balans gezocht moet worden tussen ICT en vakinhoud.

Enkele belangrijke begrippen binnen het model zijn:

- Technological Knowledge (TK): TK slaat terug op de technologische kennis van de leraar. Wanneer in het bezit van deze kennis, kan de leraar gepland of spontaan gebruik maken van ICT in de klaspraktijk.
- Content Knowledge (CK): CK refereert naar de inhoudelijke kennis die nodig zijn als kapstok voor theorie, ideeën, ... Deze kennis verwerft men in de klaspraktijk en zijn een gevolg van ervaring.
- Pedagogical Knowledge (PK): PK is de pedagogische kennis en praktijkervaring(en) van de leraar. Het gaat hier over klasmanagement, differentie, planning, evaluatie, ...
- Technological Pedagogical Knowledge (TPK): TPK slaat terug op de pedagogische kennis die nodig is om te begrijpen dat ICT een manier is om het leren te ondersteunen. De leraar kent enkele tools en kan deze via diverse strategieën toepassen in de klaspraktijk.
- Technological Content Knowledge (TCK): TCK is het verband tussen inhoudelijke kennis en technologie. Een combinatie van kennis en beheersing is een verrijking voor de klaspraktijk.
- Pedagogical Content Knowledge (PCK): PCK verbindt de pedagogische en inhoudelijke kennis met elkaar. Het is een concept waarbij men inspeelt op een sterke kennis over het onderwerp en onderwijs- en leerstrategieën.
- Technological Pedagogical Content Knowledge (TPACK): TPACK is een zinvolle en diepgaande manier van onderwijs waarbij men elk component rekening moet houden met technological, content en pedagogical knowledge. Wanneer we op een verantwoorde manier omgaan met de drie componenten, zorgen we ervoor dat we op een technologisch en pedagogisch verantwoorde manier les geven.

1.2.1.2 SAMR-model

Ook het SAMR-model van Ruben R. Puentedura heeft een plaats gekregen in het didactisch model van TABLIO. SAMR staat voor Substitution, Augmentation, Modification en Redefinition. De onderzoekers van Tablio gebruiken dit model om te reflecteren op de leerpraktijk. Hierdoor kunnen ze een inschatting maken van de mate waarin de inzet van ICT daadwerkelijk innovatief is in een les.

Het model bestaat uit de volgende vier niveaus:

- Substitution (vervang);
- Augmentation (versterk);
- Modification (wijzig);
- Redefinition (herdefinieer).

Op de afbeelding aan de linkerkant kan u de uitleg van alle niveaus terugvinden.

Figuur 4: SAMR-model (Puentedura, R.R., 2014)

1.2.1.3 Verschillen tussen leerlingen

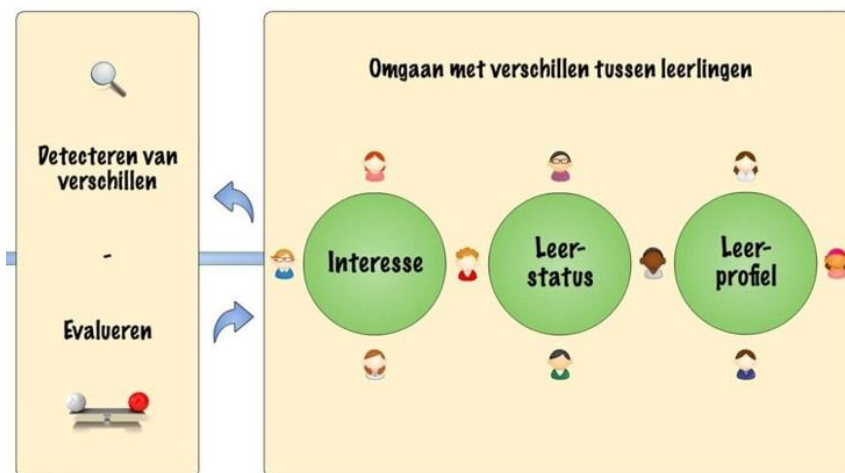
Mensen verschillen van elkaar op verschillende vlakken. Ook in het onderwijs is dat zo. Daarom is het belangrijk om in te spelen op deze verschillen zodat we voor elke leerling de optimale leerkans creëren.

In het didactisch model van Tablio merken we dat er drie belangrijke factoren zijn bij het omgaan met verschillen tussen leerlingen, namelijk:

- Interesse;
- Leerstatus;
- Leerprofiel.

Dat komt omdat deze verschillen altijd aanwezig zijn ongeacht of het gaat om een leerling met of zonder specifieke onderwijsbehoeften.

Natuurlijk is het van belang om de verschillen te detecteren of te evalueren alvorens we er mee kunnen omgaan. We kiezen hier ook voor de term evaluatie omdat de detectie van een verschil moet gezien worden als iets dat permanent moet opgevolgd worden om het leerproces te sturen.

Figuur 5: Detecteren – evaluatie van verschillen en omgaan met verschillen.

1.2.1.4 Randvoorwaarden

Naast de voorwaarden van de gebruikte bestaande modellen, moeten we ook rekening houden met enkele aandachtspunten die er aan vasthangen. Deze aandachtspunten zijn belangrijk omdat ze rekening houden met mogelijke frustratie en zelfs het afhaken van de didactische implementatie van technologie voorkomen.

Hieronder volgt een opsomming van de belangrijkste aandachtspunten die naar voren kwamen uit het onderzoek van Tablio:³

- *Houd steeds het didactisch doel voor ogen, niet alleen de technologie. In de meeste gevallen is technologie het middel om een doel te bereiken.*
- *Tabletimplementatie op school- en klasniveau lukt niet van de ene dag op de andere. Een proces dat geleidelijk aan groeit, met vallen en weer opstaan, heeft de voorkeur.*
- *Tablets zijn niet goedkoop en gevoelig voor schade. Het beveiligen van tablets in de vorm van een stevige hoes is aan te raden.*

³ Rosius, H., Wassink, D., Vandenhoudt, K. & Hustinx, W. (2015). *Tablio: Gepersonaliseerd leren met tablets: Een inventaris van goede praktijkvoorbeelden*. Hasselt: PXL/Tablio.

- Naast een performant WiFi-netwerk zijn de batterijen van tablets die best een schooldag zonder opladen volhouden, ook essentieel.
- Er bestaan verschillende tabletmodellen en –besturingssystemen. Ga op voorhand na welke tablets aanwezig zijn in de klas en of de apps die je wilt gebruiken hiermee compatibel zijn.
- De leraar weet niet altijd alles over tablets en leerlingen ook niet. Een kruisbestuiving tussen leraar en leerling mag en kan, dit is zeer leerrijk. Toch zijn basiskennis en –vaardigheden voor beiden nodig, investeren hierin door middel van professionalisering is een must.
- Lesgeven en leren met technologie vraagt vaak een andere didactiek. Hulp bieden bij de weg vinden naar didactische mogelijkheden en bijkomende begeleiding voor de leraar is aangewezen.

1.2.2 De school

Voor dit project zal er nauw samengewerkt worden met de externe partnerschool HAST. Deze campus secundair onderwijs in Hasselt van het katholieke net is ontstaan uit een recente fusie tussen het vroegere VTI (Vrij Technisch Instituut) en het TIHH (Technisch Instituut Heilig Hart).

Dankzij de fusie heeft de school een ruim aanbod van richtingen gecreëerd. Leerlingen kunnen in de eerste graad kiezen voor de A- of B-stroom. Voor de tweede en derde graad is er dan weer een ruime keuze in richtingen voor het TSO of BSO en er is ook de mogelijkheid om te kiezen voor deeltijdsonderwijs (DBSO). Voor dit project ligt onze focus betreffende het doelpubliek vooral op de derde graad BSO, maar mogelijks ook op de tweede graad BSO.

De autonomie en zelfsturing in PAV gebruiken om de motivatie en het leren te bevorderen, sluit perfect aan met de visie van de school. Op de website omschrijven ze zichzelf namelijk als volgt: *“HAST is een school waar jonge geesten met een open blik naar hun toekomst kijken. Een plek waar ieder zijn of haar talenten ontdekt en ontwikkelt. De stevige basis die het fundament vormt van een succesvol professioneel leven.”*

Net zoals hun omschrijving, willen we via dit project jongeren prikkelen om hun eigen talenten te ontdekken en te ontwikkelen binnen het vak PAV.

Figuur 6: Campus HAST

1.2.3 Het team

Binnen dit project zullen we werken met een Teacher Design Team. Dit is een team dat samen innovatieve leermaterialen ontwerpt om te gebruiken in de klas. Het is een manier om alle competenties en talenten van de teamleden optimaal te combineren.

Het Teacher Design Team HAST bestaat uit volgende leden:

		
Hanne Rosius onderzoeker Tablio en vakdidacticus PAV aan de Hogeschool PXL	Axelle Bollen student lerarenopleiding secundair onderwijs PAV- NCZ aan de Hogeschool PXL	Eef Vanderstraeten leerkracht lager onderwijs en student lerarenopleiding secundair onderwijs PAV aan de Hogeschool PXL
		
Alexander Kalebka student lerarenopleiding secundair onderwijs PAV- Handel-Burotica aan de Hogeschool PXL	Mieke Magchiels leerkracht zesde jaar PAV van Campus HAST	Myriam Bortels leerkracht zevende jaar PAV van Campus HAST
		
	Wendy Snijers leerkracht zesde jaar PAV van Campus HAST	

Het ontwerp zal bovendien geregeld ter feedback getoond worden aan de volgende experts:

- Rita Ramaekers - lector PAV aan de Hogeschool PXL;
- Inge Placklé - lector PAV aan de Hogeschool PXL, onderzoeker onderwijskunde aan VUB (Vrije Universiteit Brussel);
- Studenten / junior – collega's tweede jaar lerarenopleiding PAV aan de Hogeschool PXL;
- Wouter Hustinx - coördinator Tablio PXL;
- Tony Sanchez - leerkracht PAV en vakverantwoordelijke van Campus HAST.

2 Theoretisch onderzoek

2.1 Wat is PAV?

Alvorens effectief te starten met een onderzoek, is het belangrijk om alle elementen individueel te bestuderen. Daarom beginnen we met de vraag: "Wat is PAV?".

PAV of Project Algemene Vakken is een vak waarin alle algemene vakken op een ervaringsgerichte manier aangeleerd worden aan studenten van de eerste, tweede en derde graad beroeps secundair onderwijs of deeltijds beroeps secundair onderwijs. Als leraar PAV bereid je je leerlingen voor op de maatschappij door middel van basis leerinhouden en basisvaardigheden die aansluiten bij de authentieke leefwereld van de leerlingen.

Een korte maar relatief allesomvattende omschrijving van het vak. Toch is deze omschrijving niet volledig om het vak en zijn gehele context te begrijpen.

PAV is meer dan enkel en alleen een leervak. Het is een maatschappijgerichte opleiding waarbij het beroepsprofiel van de leerkracht een grote rol speelt. Als leraar word je verwacht aan een bepaald beroepsprofiel te voldoen. In het jaar 2007 verscheen dan ook in het Belgisch Staatsblad het besluit van de Vlaamse regering met daarin het beroepsprofiel van de leraar. Binnen dit profiel stelt men vast dat je als leraar in Vlaanderen aan de volgende 10 typefuncties moet voldoen:

- Typefunctie 1: de leraar als begeleider van leer- en ontwikkelingsprocessen.
- Typefunctie 2: de leraar als opvoeder.
- Typefunctie 3: de leraar als inhoudelijke expert.
- Typefunctie 4: de leraar als organisator.
- Typefunctie 5: de leraar als innovator – de leraar als onderzoeker.
- Typefunctie 6: de leraar als partner van de ouders of verzorgers.
- Typefunctie 7: de leraar als lid van een schoolteam.
- Typefunctie 8: de leraar als partner van externen.
- Typefunctie 9: de leraar als lid van de onderwijsgemeenschap.
- Typefunctie 10: de leraar als cultuurparticipant.

Deze typefuncties bepalen niet enkel mee de kwaliteit van een les, ze zijn echter ook van belang voor het leerproces van de leerlingen. Net zoals typefunctie 1 wil ik de begeleiding van het leer- en ontwikkelingsproces binnen het vak PAV ondersteunen. In deze digitale tijd zou het dan ook niet logisch zijn om deze technologie aan de kant te leggen. Daarom is het belangrijk om ons op te stellen als innovator en onderzoeker (typefunctie 5). Laten we innovatief te werk gaan met het materiaal dat we hebben om het leerproces van onze leerlingen te optimaliseren.

2.2 Wat zijn functionele vaardigheden?

Functionele vaardigheden zijn de vaardigheden die leerlingen nodig hebben in maatschappelijke en beroepsgerichte situaties. Ze kunnen didactisch ingevuld worden volgens de interesse van de leerlingen, in aansluiting op de beginsituatie en op hun leef- en leersituatie. Dit vertaalt zich in aangepaste voorbeelden, in tekstmateriaal, in het niveau van beheersing, ...

PAV is afgestemd op het groeiproces van de leerling en beoogt zijn/haar groei naar zelfstandigheid.

2.2.1 **Uitgangspunten van de functionele vaardigheden tweede graad, eerste en tweede jaar BSO - PAV** ⁴

De functionele vaardigheden oftewel doelen binnen de tweede graad (eerste en tweede jaar) PAV worden als volgt geconcretiseerd:

- Functionele taalvaardigheid
De eindtermen voor taal in het BSO hebben betrekking op het maatschappelijk voldoende communicatief vaardig zijn in normale en functionele situaties eventueel met ondersteuning van gepaste hulpmiddelen. Taalvaardigheid beoogt steeds de gewenste effecten van de communicatie.
- Functionele rekenvaardigheid
Om in de huidige maatschappij functioneel rekenvaardig te zijn, moet men degelijk kunnen functioneren op drie domeinen. Men moet kunnen schatten, meten en rekenen in diverse situaties die in het dagelijkse leven voorkomen eventueel met ondersteuning van gepaste hulpmiddelen. Men moet logisch kunnen denken ten aanzien van problemen die reëel voorkomen. Men moet de resultaten van het wiskundig handelen kunnen evalueren om effectief te handelen.
- Functionele informatieverwerking en -verwerking
De informatiestroom is overweldigend. Anderzijds is broodnodige informatie soms moeilijk te vinden. Jongeren moeten hun informatiebehoefte kunnen omschrijven om daarna gericht te leren zoeken via diverse wegen. Hierbij leren ze zinvol selecteren in de enorme informatiestroom. De gevonden informatie moet immers in dienst staan van hun behoefte.
- Organisatiebekwaamheid
Het zeer drukke en snelle leven moet voor elke burger beheersbaar blijven. Daarom zullen jongeren leren hun leven en zichzelf te organiseren. Ook vanuit het bedrijfsleven is er hoe langer hoe meer vraag naar organisatiebekwame medewerkers. Jongeren hebben behoefte aan het leren plannen van hun activiteiten. Hierbij moeten ze leren rekening houden met het tijdgebruik, beschikbare ruimte, noden en eisen van anderen, materiële vereisten en hun persoonlijke mogelijkheden.
- Tijd- en ruimtebewustzijn in de maatschappij
De maatschappijorganisatie, met haar greep op het leven van het individu, vereist dat jongeren de grote lijnen van de maatschappelijke structuren en organisaties kennen. Bovendien wordt het menselijk handelen beïnvloed door wat vooraf ging en hypothekeert het op zijn beurt de toekomst. Dit inzicht is nodig om enerzijds het eigen inzicht te relativiseren en anderzijds verantwoord te ageren voor hen die na ons komen. Om maatschappelijke gebeurtenissen, in een wereld die als een dorp geworden is, te begrijpen, te situeren, is ook ruimtelijk inzicht noodzakelijk. De jongeren zijn in de eerste plaats betrokken op de eigen omgeving, maar ontdekken geleidelijk aan dat de ruimere omgeving evengoed hun onmiddellijk maatschappelijk functioneren beïnvloedt.
- Wetenschap en samenleving (Eindtermen Natuurwetenschappen)
Natuurwetenschappen zijn relevant voor het persoonlijke leven (gezondheid, comfort,

⁴ Secundair onderwijs - Tweede graad BSO - Project algemene vakken - Uitgangspunten. (2017). Onderwijs Vlaanderen. Geraadpleegd op 21 januari 2018, via <http://eindtermen.vlaanderen.be/secundair-onderwijs/tweede-graad/bsovakgebonden/project-algemene-vakken/uitgangspunten.htm>

...) en voor de maatschappelijke keuzes (bijvoorbeeld over duurzaamheid) waarmee iedereen wordt geconfronteerd. Tot deze vaardigheden behoort het vermogen om wetenschappelijke gegevens te gebruiken en te hanteren om een doel te bereiken of tot gefundeerde besluiten te komen. Men moet ook in staat zijn de wezenlijke kenmerken van wetenschappelijk onderzoek te herkennen en de conclusies en daaraan ten grondslag liggende redenering onder woorden te brengen. De natuurwetenschappelijke competentie omvat een kritische en nieuwsgierige attitude, belangstelling voor ethische vraagstukken en respect voor veiligheid en duurzaamheid - speciaal met betrekking tot de wetenschappelijke [en technologische] vooruitgang in relatie tot de eigen persoon, het gezin, de gemeenschap en de wereld.

2.2.2 Uitgangspunten van de functionele vaardigheden derde graad, eerste en tweede jaar BSO - PAV ⁵

De functionele vaardigheden oftewel doelen binnen de derde graad (eerste en tweede jaar) PAV worden als volgt geconcretiseerd:

- Functionele taalvaardigheid
De eindtermen voor taal in het BSO hebben betrekking op het maatschappelijk voldoende communicatief vaardig zijn in normale en functionele situaties eventueel met ondersteuning van gepaste hulpmiddelen. Taalvaardigheid beoogt steeds de gewenste effecten van de communicatie.
- Functionele rekenvaardigheid
Om in de huidige maatschappij functioneel rekenvaardig te zijn moet men vaardig zijn op drie domeinen. Men moet kunnen schatten, meten en rekenen in diverse situaties die in het dagelijkse leven voorkomen eventueel met ondersteuning van gepaste hulpmiddelen. Men moet logisch kunnen denken ten aanzien van reële problemen. Men moet de resultaten van het wiskundig handelen kunnen evalueren om effectief te handelen.
- Functionele informatieverwerking en -verwerking
De informatiestroom is overweldigend. Anderzijds is broodnodige informatie soms moeilijk te vinden. Jongeren moeten hun informatiebehoefte kunnen omschrijven om daarna gericht te leren zoeken via diverse wegen. Hierbij leren ze zinvol selecteren, zodat de gevonden informatie in dienst staat van hun behoefte.
- Organisatiebekwaamheid
Het zeer drukke en snelle leven moet voor elke burger beheersbaar blijven. Daarom zullen jongeren leren hun leven en zichzelf te organiseren. Ook vanuit het bedrijfsleven is er hoe langer hoe meer vraag naar organisatiebekwame medewerkers. Jongeren hebben behoefte aan het leren plannen van hun activiteiten. Hierbij moeten ze leren rekening houden met het tijdgebruik, beschikbare ruimte, noden en eisen van anderen, materiële vereisten en hun persoonlijke mogelijkheden.
- Tijd- en ruimtebewustzijn
De maatschappijorganisatie, met haar greep op het leven van het individu, vereist dat jongeren de grote lijnen van de maatschappelijke structuren en organisaties kennen.

⁵ Secundair onderwijs - Derde graad BSO - Project algemene vakken - Uitgangspunten. (2017). Onderwijs Vlaanderen. Geraadpleegd op 30 mei 2017, via <http://eindtermen.vlaanderen.be/secundair-onderwijs/derde-graad/bsovakgebonden/eerste-en-tweede-leerjaar/project-algemene-vorming/uitgangspunten.htm>

Bovendien wordt het menselijk handelen beïnvloed door wat vooraf ging en hypothekeert het op zijn beurt de toekomst. Dit inzicht is nodig om enerzijds het eigen inzicht te relativiseren en anderzijds verantwoord te ageren voor hen die na ons komen. Om maatschappelijke gebeurtenissen, in een wereld die als een dorp geworden is, te begrijpen, te situeren, is ook ruimtelijk inzicht noodzakelijk. De jongeren zijn in de eerste plaats betrokken op de eigen omgeving, maar ontdekken geleidelijk aan dat de ruimere omgeving evengoed hun onmiddellijk maatschappelijk functioneren beïnvloedt.

- Maatschappelijk en ethisch bewustzijn, weerbaarheid en verantwoordelijkheid
Het is van prioritair belang dat de leerlingen van het BSO zich bewust zijn van de maatschappelijke realiteit en dat ze een ethisch bewustzijn ontwikkelen. Jongeren hebben nood aan een aantal vaardigheden die hen weerbaar maken in deze maatschappij. Door het verwerven en verder ontwikkelen van deze vaardigheden zijn ze in staat hun maatschappelijke verantwoordelijkheid op een ethisch verantwoorde manier op te nemen.
- Wetenschap en samenleving (Eindtermen Natuurwetenschappen)
Natuurwetenschappen zijn relevant voor het persoonlijke leven (gezondheid, comfort, ...) en voor de maatschappelijke keuzes (bijvoorbeeld over duurzaamheid) waarmee iedereen wordt geconfronteerd. Tot deze vaardigheden behoort het vermogen om wetenschappelijke gegevens te gebruiken en te hanteren om een doel te bereiken of tot gefundeerde besluiten te komen. Men moet ook in staat zijn de wezenlijke kenmerken van wetenschappelijk onderzoek te herkennen en de conclusies en daaraan ten grondslag liggende redenering onder woorden te brengen. De natuurwetenschappelijke competentie omvat een kritische en nieuwsgierige attitude, belangstelling voor ethische vraagstukken en respect voor veiligheid en duurzaamheid - speciaal met betrekking tot de wetenschappelijke [en technologische] vooruitgang in relatie tot de eigen persoon, het gezin, de gemeenschap en de wereld.

2.2.3 Uitgangspunten van de functionele vaardigheden derde graad, derde jaar BSO - PAV ⁶

De functionele vaardigheden oftewel doelen binnen de derde graad (derde jaar) PAV worden als volgt geconcretiseerd:

- Functionele tekstgeletterdheid
Met functionele tekstgeletterdheid wordt bedoeld: informatie kunnen begrijpen en gebruiken om te functioneren in de maatschappij, in leer- en beroepssituaties, om persoonlijke doelstellingen te bereiken en om persoonlijke kennis en vaardigheden te ontwikkelen. Het gaat hierbij om informatie uit diverse tekstsoorten zoals redactionele artikelen, nieuwsbrieven, handleidingen, fictie, sollicitatiebrieven, loonlijsten, transportschema's.

Ook informatie schriftelijk op een efficiënte manier aan anderen verstrekken, komt aan bod.

⁶ Secundair onderwijs – Derde graad BSO (derde jaar) - Project algemene vakken - Uitgangspunten. (2017). Onderwijs Vlaanderen. Geraadpleegd op 21 januari 2018, via <http://eindtermen.vlaanderen.be/secundair-onderwijs/derde-graad/bso/vakgebonden/derde-leerjaar/project-algemene-vorming/uitgangspunten.htm>

- Functionele kwantitatieve geletterdheid
Functionele kwantitatieve geletterdheid gaat verder dan functionele rekenvaardigheid en omvat meer dan het kunnen omgaan met cijfers. Het betekent hier in levensechte situaties omgaan – op basis van en met specifieke kennis, vaardigheden of attitudes – met alle soorten van informatie van kwantitatieve aard. Deze informatie kan betrekking hebben op hoeveelheden en cijfers, dimensies en vormen, patronen en relaties, verandering. Ze kan gepresenteerd worden onder de vorm van figuren, cijfers, symbolen, formules, diagrammen, kaarten, grafieken of tabellen.

- Functionele ICT-geletterdheid
Functionele ICT-geletterdheid vereist dat leerlingen op een systematische en structurerende wijze omgaan met de computer (efficiënt bestandsbeheer, het gebruik van het (grafisch) besturingsprogramma), relevante programmatuur kiezen en gebruiken (bv. tekstverwerker versus elektronisch rekenblad), maatschappelijk relevante ICT-toepassingen kritisch gebruiken (elektronisch betaalverkeer zoals het gebruik van de bankkaart, ...) en gericht zoeken naar informatie.

De competenties op het vlak van functionele informatieverwerking verworven in de eerste twee leerjaren van de derde graad, situeren zich derhalve in het derde leerjaar op een hoger beheersingsniveau (zelfstandig en spontaan) en worden toegepast in andere contexten.

- Problemen oplossen
Het oplossen van problemen veronderstelt analytisch en synthetisch denken. Voortbouwend op de vooropleiding, waar probleemoplossende en organisatie- en planningsvaardigheden aan bod kwamen, wordt "problemen oplossen" hier op een grotere schaal benaderd in levensechte situaties. Dit houdt in : een doel kunnen bepalen, een situatie kunnen analyseren, een planning kunnen uittekenen over een ruimer tijdsinterval, die stapsgewijze kunnen uitvoeren en evalueren en eventueel bijsturen.

- Werken in teamverband
Vele menselijke activiteiten (beroep, vrijetijd, studeren) worden ontplooid in teamverband. In het werken in teamverband onderscheiden we onder andere de volgende stappen : plannen en onderhandelen, taken verdelen, verantwoordelijkheid opnemen en informatie uitwisselen. Hierbij wordt aandacht besteed aan luister- en spreekvaardigheden.

2.3 Wat is differentiatie?

Differentiatie is het positief en planmatig omgaan met verschillen tussen leerlingen met het oog op het grootst mogelijke leerrendement voor elke leerling. (Vanderhoeven, 2004).

Elke leerling is anders op vlak van achtergrond, (leer-)behoefte, interesses, talenten, ... Via differentiatie benaderen we deze diversiteit in ons onderwijs op een positieve manier. We gaan op zoek naar de noden van de leerlingen om hun leren te bevorderen. Zodat we binnen elke klas krachtige leerprocessen kunnen opzetten. Hierbij houden we altijd rekening met de inbreng van de leerlingen.

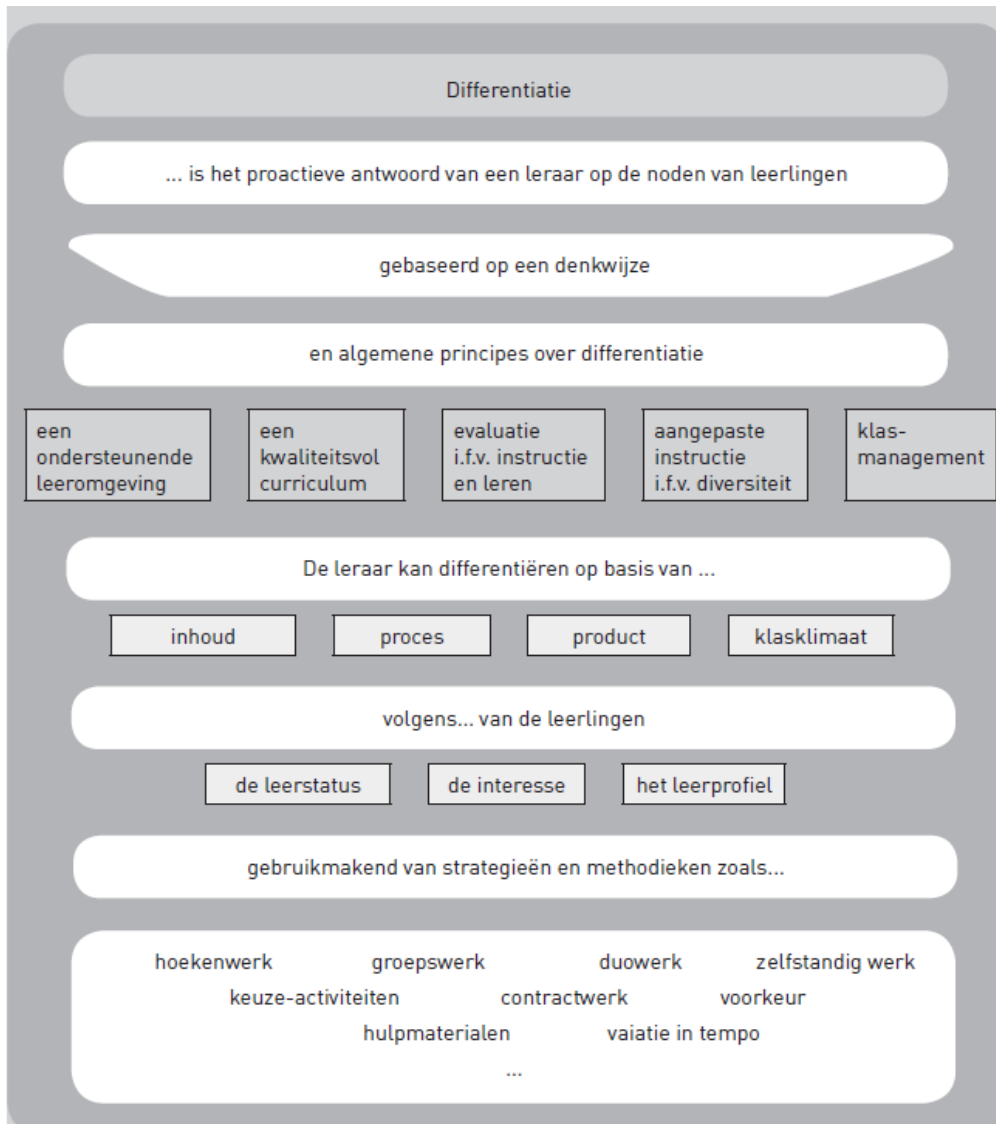
Differentiëren kan op verschillende manieren, maar het doel is altijd om succeservaringen te creëren voor onze leerlingen. Doorheen de tijd zijn er verschillende didactische modellen opgesteld om het gegeven differentiatie te concretiseren. Een van die modellen is dat van

Carol Ann Tomlinson uit 1999. Het model is de basis van vele hedendaagse didactische modellen en brengt ons terug naar de grondbeginselen van differentiatie.

Volgens Tomlinson is het belang van differentiatie om in te spelen op de noden van de leerlingen. Dankzij observatie van onze doelgroep leren we alle noden kennen. Als leerkracht moet je dan opzoek gaan naar een gepast antwoord. De denkwijze en het handelen van de leerkracht zal dan bepaald worden door vijf principes...

1. Een ondersteunende leeromgeving: Deze leeromgeving bestaat uit het bieden van de gepaste begeleiding door de leerkracht, medeleerlingen of externe begeleiders.
2. Een kwaliteitsvol curriculum: Om alle talenten in de klas te benutten, de leerlingen te motiveren en cruciale competenties te verwerven, is het belangrijk om zorgvuldig doelstellingen en leerinhouden te selecteren.
3. Evaluatie in functie van instructie en leren: Evaluatie is geen einddoel maar een mogelijkheid om ons meer informatie te verschaffen over het leerproces van de leerlingen. Aan de hand van deze informatie kunnen we de leerlingen opvolgen en bijsturen waar nodig.
4. Aangepaste instructie in functie van diversiteit: De lesinhouden worden opgezet zodat zoveel mogelijk leerlingen zich er door aangesproken voelen. Hierbij variëren we van opdrachten, werkvormen, hulpbronnen, ... zodat de leerlingen keuzes krijgen in het eigen leerproces en de autonomie dus vergroot.
5. Klasmanagement: Een positief, veilig en taakgericht werkklimaat is essentieel om te differentiëren.

De leerkracht differentieert daarbij de inhoud, het proces, het product en houdt rekening met het klasklimaat om in te spelen op de leerstatus, de interesse en het leerprofiel van de leerlingen.

Figuur 7: Het ‘differentiated instruction model’ van Tomlinson. (Tomlinson, C.A., 2013)

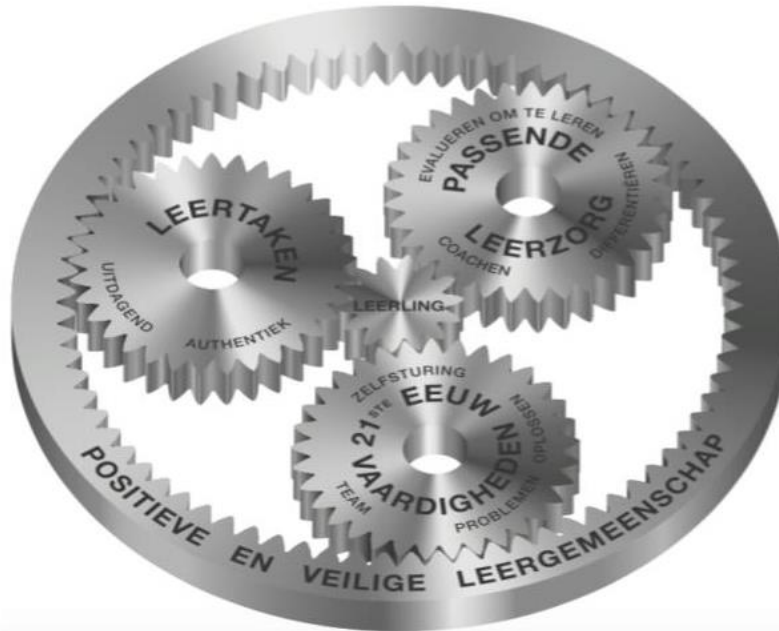
2.4 Hoe realiseren we een krachtige leeromgeving binnen het BSO en specifiek binnen PAV?

Om te weten hoe je een krachtige leeromgeving kan realiseren, is het belangrijk om te weten wat een krachtige leeromgeving is. In het boek ‘Expeditie PAV’ omschrijft men het begrip als volgt: *“Krachtige leeromgevingen zijn situaties en contexten die bij de leerlingen de vereiste leerprocessen en motivatie kunnen uitlokken en op gang houden om de beoogde leerresultaten te bereiken.”*⁷

Dit soort van leeromgeving is dus het ideale klimaat om participatie, betekenisgericht leren, levensechte contexten en zelfsturing mogelijk te maken. De realisatie ervan draagt bij tot de kwaliteitsverbetering van het onderwijsaanbod, een verhoging van het leerrendement bij alle leerlingen en een betere benutting van de diversiteit op school en in de klas.

⁷ Placklé, I., Van Looy, L., Janssens, I., De Smet, E. & De Mesmaeker, E. (2012). *Expeditie PAV: Project Algemene Vakken in theorie en praktijk*. z.pl.: Academic and Scientific Publishers.

Om die juiste leerprocessen te bevorderen, moet onze omgeving dus voldoen aan enkele principes. De onderstaande figuur is een weergave van deze principes.

Figuur 8: Model voor krachtige leeromgevingen in het BSO. (Placklé, Könings, Struyven, Libotton, van Merriënboer & Engels, 2017)

2.4.1 De leerling met zijn (beroeps-) identiteit

Binnen PAV trachten we alles aan te pakken via een levensechte leercontext. Alle soorten kennis, vaardigheden en attitudes trachten we te ontwikkelen vanuit een zinvolle en efficiënte manier die bijdraagt aan het persoonlijke leven en de participatie aan de samenleving.

De leerling en zijn (beroeps-) identiteit staat daarom centraal in het bovenstaande model.

2.4.2 Authentieke en uitdagende leertaken

Om leerlingen maatschappelijk weerbaar te maken, gaan we op zoek naar authentieke en uitdagende leertaken. Voor deze leertaken proberen we een ideale balans te vinden tussen de (beroeps-) identiteit van de leerlingen en de functionele vaardigheden die we in het vak trachten te bereiken. Als we leerlingen uitdagen met levensechte opdrachten, dan zorgen we ervoor dat ze op een boeiende manier hun (beroeps-) identiteit kunnen ontwikkelen.

2.4.3 21ste eeuw vaardigheden⁸

Na hun opleiding verwachten we dat leerlingen in staat zijn om voor zichzelf keuzes te maken, om informatie te verwerven en te gebruiken, om samen te werken met en anderen maar ook om dagelijkse problemen op te lossen. Dit zijn allemaal vaardigheden die van belang zijn in de 21ste eeuw en waarmee onze leerlingen ook geconfronteerd zullen worden. Daarom is de focus op de authentieke en uitdagende leertaken binnen het vak PAV net zo belangrijk.

Ook bij Tablio benadrukken we deze vaardigheden omdat het we ons bevinden in een wereld die gedigitaliseerd is en nog steeds digitaliseert...

⁸ Vandenhout, K. & Hustinx, W. (2014). *Implementatiegids: Tablets in het onderwijs: #tablio*. Hasselt: PXL/Tablio.

Uit hun implementatiegids van 2014, bleek dat toen al dat maar liefst 69% van de huishoudens met jongeren tussen 12 en 18 jaar in het bezit waren van een tablet.

Ook bij bevragingen bij de leerlingen bleek dat dat maar liefst 75% van hen vindt dat hun leerkrachten meer digitale media moeten gebruiken in de klas.

Tot slot blijkt ook uit andere onderzoeken waaronder Kennisnet, Europa en de OESO dat de belangrijkste vaardigheden voor de 21ste eeuw te verdelen zijn onder volgende drie gebieden:

1. Competenties leren en innovatie;
2. Burgerschaps- en beroepscompetenties;
3. Digitale geletterdheid.

2.4.4 Passende leerzorg

Het is onterecht dat we verwachten dat leerlingen zomaar over bepaalde kennis, vaardigheden of attitudes beschikken. We willen alle leerlingen evenveel leerkransen bieden. Dat kunnen we doen door in te spelen op hun individuele noden en talenten via:

- Evaluatie (om te leren);
- Differentiatie;
- Coaching.

Sommige leerlingen zullen op bepaalde vlakken meer ondersteuning nodig hebben dan anderen en dat is helemaal niet erg. Als leerkracht PAV tracht je leerlingen op een spoor te zetten. Niet iedere leerling moet even ver op dat spoor komen, maar het is wel belangrijk dat ze allemaal op hun eigen manier kunnen groeien.

Deze visie trachten we ook binnen Tablio te bekrachtigen. Via de integratie van de tablet in het onderwijs willen we namelijk de didactische mogelijkheden uitbreiden. We willen met andere woorden ook extra ondersteuning en differentiatie aanbieden.

2.4.5 Positieve en veilige gemeenschap

Een krachtige leeromgeving moet gelijk staan aan een positieve en veilige gemeenschap. De leerlingen moeten zich goed voelen in de klas en op een open manier hun eigen inbreng kunnen doen. In deze gemeenschap mogen fouten gemaakt worden want net dat zijn unieke leermomenten. Betrek de leerlingen in het leerproces zodat ze daadwerkelijk iets kunnen leren.

Daarnaast is het ook van belang dat we aandacht besteden aan het omgaan met de elektronische leeromgeving omdat communicatie via het internet niet zonder risico is. Om ook hier het positivisme en de veiligheid te bewaren, is het van belang om extra aandacht te besteden aan een veilige, verantwoorde en doelmatige omgang met ICT.

2.5 Hoe bevorderen we autonomie en zelfsturing in het leren?

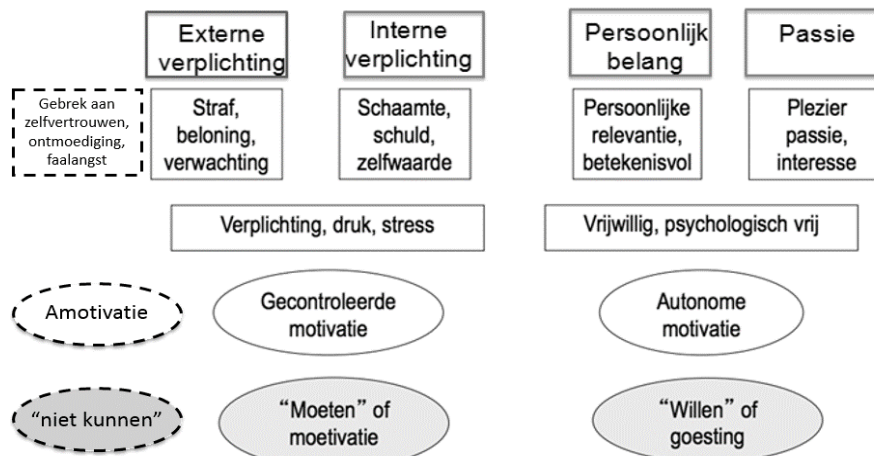
Dat zelfsturing een belangrijk aspect is binnen dit project, is al gebleken uit het model van de krachtige leeromgeving binnen PAV. Deze sleutelcompetentie is verbonden met enkele andere belangrijke factoren die medeverantwoordelijk zijn voor de bevordering ervan.

Om te weten hoe we iets kunnen bevorderen, is het belangrijk om te weten waarom we iets doen. Dat dacht ook Maarten Vansteenkiste toen hij aan de slag ging met de

zelfdeterminatietheorie van Edward L. Deci en Richard M. Ryan. Hierin schenkt men aandacht aan de redenen waarom we doen wat we doen.

Binnen ons onderwijssysteem is elk vak gebonden aan enkele eindtermen en leerplandoelen. Onze leerlingen moeten dus opdrachten uitvoeren om te bewijzen dat ze beschikken over de nodige kennis, vaardigheden en attitudes. Hiervoor krijgen de leerlingen maar al te vaak een opdracht die hen wordt opgedrongen. Omdat de leerlingen de opdracht moeten doen, spreken we over externe motivatie oftewel 'moetivatie'.

Wanneer we spreken van een zinvolle leerervaring die de nieuwsgierigheid van de leerlingen opwekt, moet er sprake zijn van een intrinsieke motivatie. De leerlingen doen bepaalde activiteiten omdat ze het echt willen en niet omdat ze het moeten. In dit geval spreken we van 'autonome motivatie'.

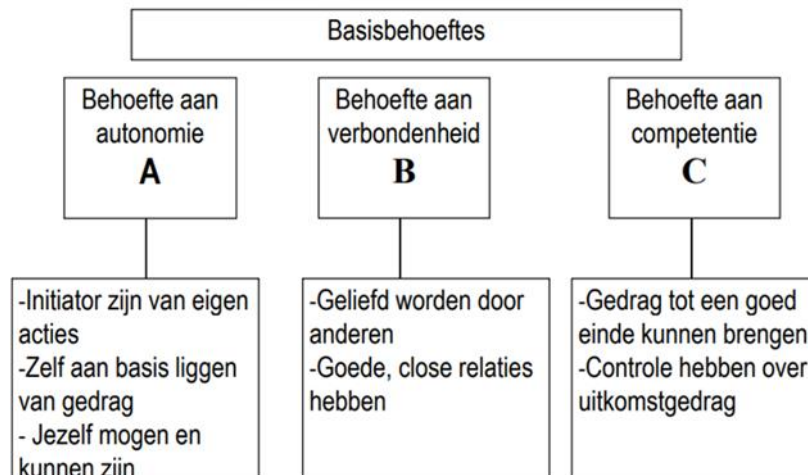

Figuur 9: Schematisch overzicht van de verschillende soorten motivatie volgens de zelfdeterminatietheorie. (Deci, E.L. & Ryan, R.M., 2000 een aanvullingen van Vansteenkiste, M., 2009)

Om de autonomie of zelfsturing te bevorderen, is het dus de taak van de leraar om de autonome motivatie aan te moedigen. Vansteenkiste ging op zoek naar de drijfveren van deze motivatie en concludeerde dat voor het stimuleren van autonome motivatie drie psychologische basisbehoeften belangrijk zijn:

- Autonomie;
- Competentie;
- (Relationele) verbondenheid.

Deze drie psychologische basisbehoeften hebben we nodig om ons fysiek en mentaal te ontwikkelen en te groeien. Hoe beter we de behoeften kunnen verwezenlijken, hoe meer we het persoonlijke en sociale functioneren van iemand kunnen bevorderen. In de schoolse context wil dit dus zeggen dat wanneer we het ABC-model respecteren, we zorgen voor optimale motivatie en engagement bij de leerlingen.

Figuur 10: Het ABC-model (Vansteenkiste, M., 2009)

2.5.1 Autonomie

De eerste psychologische basisbehoefte binnen het model is autonomie. Wanneer leerlingen inspraak krijgen in het leerproces, zijn de leerlingen gemotiveerder om een leertaak uit te voeren omdat ze het gewoon leuk of zinvol vinden. Ze handelen dus vanuit hun intrinsieke motivatie en bij succeservaringen zal deze motivatie enkel en alleen maar groeien. Het is wel belangrijk om bij minder positieve ervaringen de leerlingen te blijven aanmoedigen. Als leerkracht is het dus belangrijk om bij deze rekening te houden met factoren zoals leeftijd, voorkennis, leerdoelen, ... en het proces te sturen zodat er meer kans op succes is.

2.5.2 Verbondenheid

Een goede relatie tussen leerkracht en leerlingen maar ook een goede onderlinge relatie tussen de leerlingen is van belang. Verbondenheid is een gevoel dat aan de basis ligt van de veilige gemeenschap die we nastreven binnen een krachtige leeromgeving.

Bij het aspect verbondenheid, moeten we rekening houden met de aangeleerde hulpeloosheid. Vaak hebben leerlingen al tegenslagen gehad in hun schoolloopbaan. Hierdoor bestaat de mogelijkheid dat leerlingen zich niet meer engageren omdat ze het nut van een opdracht niet meer zien. Een goede relatie kan de motivatie en het engagement van deze leerlingen terug opwekken.

2.5.3 Competentie

De derde belangrijk voorwaarde voor autonome motivatie is competentie. Leerlingen hebben namelijk de nood om zich competent/bekwaam te voelen.

Het huidige onderwijs is een samenstelling van zeer heterogene klassen waarbij het soms een uitdaging is om deze psychologische basisbehoefte te verwezenlijken. Daarom is het aangeraden om voldoende te differentiëren zodat we iedere leerling de nodige leeransen kunnen aanbieden.

2.6 Welke invulling kan werken zonder een thema te krijgen?

Binnen PAV, maar ook in andere vakken, werkt men vaak thematisch. Via deze methodiek kunnen voor een langere periode verschillende doelen bereikt worden via een bepaald onderwerp. De methodiek heeft zowel voor- als nadelen en daarom moeten we ons afvragen of het ook anders kan. In het kleuteronderwijs is men aan het experimenteren om regelmatig zonder thema te werken. Ook het CEGO (centrum voor ervaringsgericht onderwijs) is een voorstander van deze themaloze aanpak.

We bepalen meestal hoe we onze jaarplanning zullen invullen maar misschien is het hoog tijd om terug te vallen op de noden, interesses, talenten, ... van de leerlingen. Via een themaloze aanpak kan je dus dieper ingaan op deze factoren. Als leerkracht moet je je flexibel opstellen om in te spelen op de leefwereld van de leerlingen zodat wij hun intrinsieke motivatie kunnen vergroten.

2.7 Conclusie

Na menig overleg met het Teacher Design Team en dit theoretisch onderzoek, zijn we tot een concept gekomen voor de praktijk. Via de actualiteit en de tablet willen we leerlingen autonomie schenken in de keuze van leerstof, hierbij willen we ook aandacht schenken aan creatieve vrijheid en vrijblijvend te raadplegen hulpmiddelen.

In het theoretisch onderzoek, zijn we meer te weten gekomen over PAV, de functionele vaardigheden, differentiatie, krachtige leeromgevingen, het bevorderen van autonomie en zelfsturing en lesinhouden zonder thema. Voor het praktijkonderzoek, moeten we de volgende dingen onthouden:

- De taken moeten verruimd worden naar de leefwereld en ervaringen van de leerlingen om hun interesse aan te wakkeren. Hiervoor maken we best gebruik van authentieke opdrachten.
- Probleemoplossend werken en zelfsturing zijn belangrijkste vaardigheden van dit project. De leerlingen moeten tijdens het project zelf keuzes leren maken.
- Leerlingen uit het beroepsonderwijs zijn het best gebaat bij coaching en constructieve feedback tijdens het leerproces.
- Sturing en coaching zijn belangrijke voorwaarden om de leerlingen zelfgestuurd te laten werken.
- Door geen leerinhouden op te dringen stimuleren we de intrinsieke motivatie van de leerlingen.
- Een rijk en gevarieerd aanbod is belangrijk om de leerlingen te inspireren en uit te dagen.

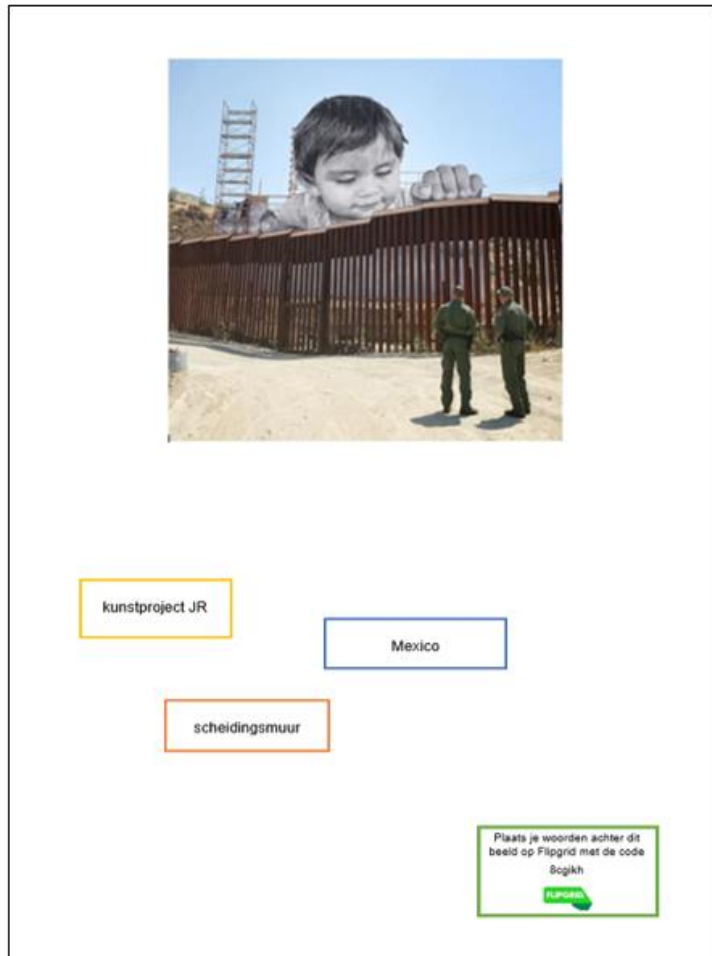
3 Praktische onderzoek

Een product creëren kan niet zomaar. Tijdens dit project werden er verschillende stappen doorlopen om het actuaek tot stand te brengen. U kan hieronder een logboek terugvinden dat meer duiding geeft over dit proces. Bovendien kan u ook een evaluatie van het project terugvinden alsook het lesmateriaal, verslagen van vergaderingen, ...

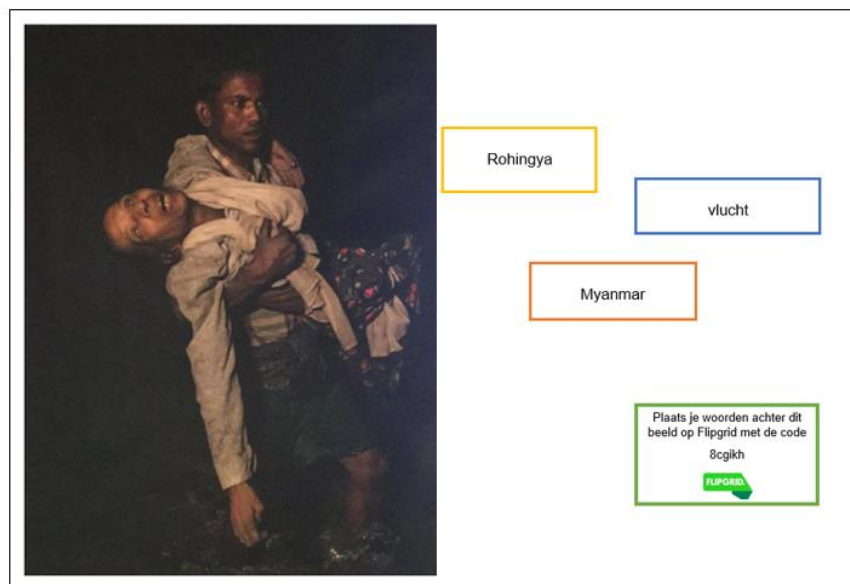
3.1 Eerste ontwerp

Data	Activiteiten
21/09/2017	De eerste afspraak met mijn promotor, Hanne Rosius, om het thema van mijn bachelorproef te bespreken.
09/10/2017	Tweede afspraak met mijn promotor om mijn bachelorproef te duiden. Ik kreeg concrete informatie over de inhoud en het "Teacher Design Team HAST".
17/10/2017	<p>Eerste vergadering met de deelnemende leerkrachten PAV van HAST. Binnen deze vergadering werd de huidige informatie over het project overlopen en geconcretiseerd met behulp van enkele voorbeelden van actualiteitsfoto's voor het project.</p> <div data-bbox="539 965 1283 1921" style="border: 1px solid black; padding: 10px; text-align: center;"> </div>

Figuur 11: Iedereen Anne (Rosius, H., 2017)

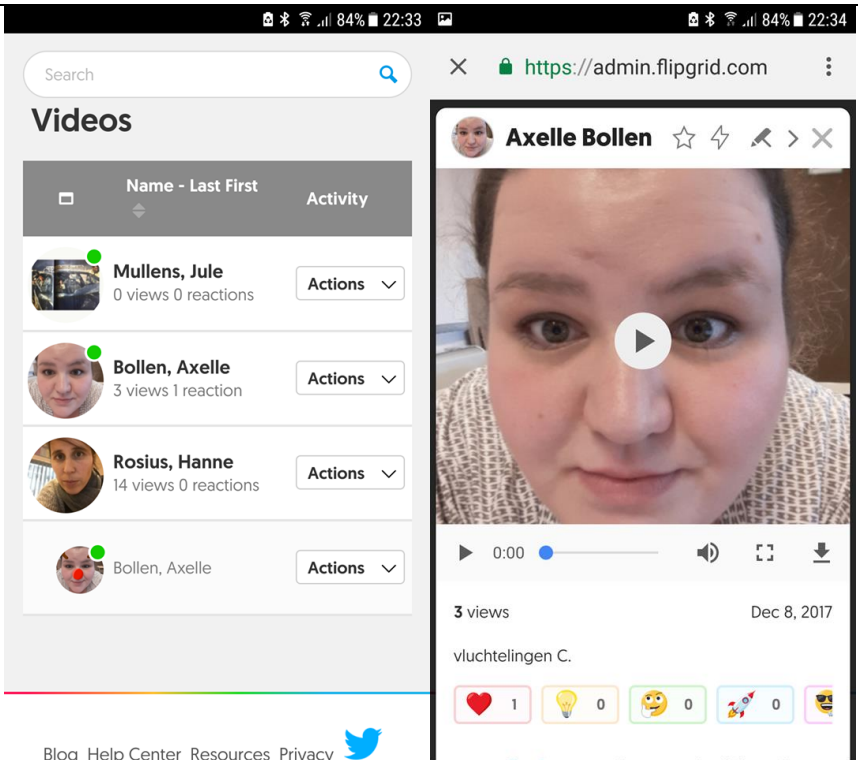

Figuur 12: JR Mexico (Rosius, H., 2017)

Figuur 13: Rohingya (Rosius, H., 2017)

<p>03/12/2017</p>	<p>Ter voorbereiding van de derde afspraak maakte ik enkele schetsen voor het eerste ontwerp.</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around;"> <div data-bbox="403 293 874 674"> <p>A hand-drawn sketch of a mobile app interface. At the top, there are three labels: '(Lidmaats app)', '(NAAM)', and 'QRcode koppeling'. Below these are several sticky notes in various colors (green, yellow, pink, blue) with handwritten text. One sticky note says 'FOTO ARCHIEF', another says 'Flipgrid', and another says 'HANDLING'. There are also some dots on other sticky notes.</p> </div> <div data-bbox="940 293 1401 674"> <p>A hand-drawn sketch of a mobile app interface. At the top, there are three labels: '(Lidmaats app)', '(NAAM)', and 'QRcode koppeling'. Below these is a large grid area divided into four quadrants by a vertical and a horizontal line. The quadrants are colored: top-left is green, top-right is light blue, bottom-left is red, and bottom-right is blue. There are some small blue arrows pointing to the bottom-right quadrant.</p> </div> </div> <div style="display: flex; justify-content: space-around; margin-top: 10px;"> <p>Figuur 14: Schets 1 (Bollen, A., 2017)</p> <p>Figuur 15: Schets 2 (Bollen, A., 2017)</p> </div>
<p>08/12/2017</p>	<p>Derde afspraak met mijn promotor om de schetsen, het theoretisch kader en de concrete invulling van het eerste ontwerp te bespreken.</p> <div style="text-align: center; margin-top: 20px;"> <p>A photograph showing two elephants on a paved road. One elephant is in the foreground, walking towards the right. Another elephant is further back on the left, surrounded by bright orange flames. In the background, there are people and trees.</p> </div> <div style="text-align: center; margin-top: 20px;"> <div style="border: 1px solid yellow; padding: 5px; display: inline-block; margin-bottom: 20px;">India</div> <div style="border: 1px solid blue; padding: 5px; display: inline-block; margin-bottom: 20px; margin-left: 150px;">ontbossing</div> <div style="border: 1px solid orange; padding: 5px; display: inline-block; margin-bottom: 20px; margin-left: 50px;">Biplab Hazra</div> <div style="border: 1px solid green; padding: 5px; display: inline-block; margin-left: 150px;"> <p>Plaats je woorden achter dit beeld op Flipgrid met de code 8cgikh</p> </div> </div> <p style="text-align: center; margin-top: 20px;">Figuur 16: Biplab Hazra (Rosius, H., 2017)</p>

	 <p>The screenshot shows the Flipgrid admin interface. On the left, a 'Videos' list is displayed with columns for 'Name - Last First' and 'Activity'. The list includes: Mullens, Jule (0 views, 0 reactions), Bollen, Axelle (3 views, 1 reaction), Rosius, Hanne (14 views, 0 reactions), and Bollen, Axelle. On the right, a video player is shown for 'Axelle Bollen', featuring a play button, a progress bar at 0:00, and a video thumbnail of a woman. Below the video, it shows '3 views', 'Dec 8, 2017', and the caption 'vluchtelingen C.' with reaction icons for hearts (1), lightbulbs (0), smiley faces (0), rockets (0), and a tongue-out emoji.</p>
	<p style="text-align: center;">Figuur 17: test Flipgrid (Bollen, A., 2017)</p> <p>The screenshot shows an Instagram profile for 'tabliopxl'. At the top, it displays '0 berichten', '1 volgers', and '3 volgend'. Below this is a 'Profiel bewerken' button. The main content area shows a large circular icon with a plus sign and the word 'Profiel'. Below that, a message reads: 'Wanneer je foto's of video's deelt, worden deze weergegeven in je profiel.' with a link 'Deel je eerste foto of video'. The bottom navigation bar shows icons for home, search, post, activity, and profile.</p> <p style="text-align: center;">Figuur 18: Instagram (Bollen, A., 2017)</p>
<p>28/12/2017</p>	<p>Materiaal gekocht om een maquette te maken van de schetsen van het eerste ontwerp.</p>

03/01/2018
04/01/2018

Maquette gemaakt van het eerste (mogelijke) ontwerp. Deze maquette werd gemaakt om het concept te visualiseren voor de volgende vergadering van het Teacher Design Team.

Figuur 19: Maquette - optie 1 voorkant actuarek. (Bollen, A., 2018)

Figuur 20: Maquette - optie 2 voorkant actuarek. (Bollen, A., 2018)

Figuur 21: Maquette - optie 3 voorkant actuarek. (Bollen, A., 2018)

	 <p>Figuur 22: Maquette - achterkant actuarek. (Bollen, A., 2018)</p>
<p>22/01/2018</p>	<p>Tweede vergadering met het Teacher Design Team HAST. Binnen deze vergadering werd het voorstel omtrent het eerste ontwerp besproken. Daarnaast werden er enkele afspraken gemaakt omtrent de eerste test.</p> <p>Figuur 23: Tweede vergadering Teacher Design Team HAST. (Rosius, H., 2018)</p>
<p>Vanaf 26/01/2018 is dit een frequente activiteit voor de PXL-leden van het Teacher Design Team.</p>	<p>Instagramaccount aanvullen met actualiteitsfoto's voor het project.</p> <p>Figuur 24: Instagram 2 (Bollen, A., 2018)</p>

<p>27/02/2018</p>	<p>Kaartmolens aangekocht voor het eerste ontwerp.</p> <p>Figuur 25: De aangekochte kaartmolens. (Bollen, A., 2018)</p>
<p>28/02/2018</p>	<p>Vierde afspraak met mijn promotor en medestudenten uit het Teacher Design Team om de uitwerking van het eerste ontwerp te bespreken en te concretiseren.</p>
<p>05/03/2018</p>	<p>Materiaal aangekocht voor het eerste ontwerp.</p> <p>Figuur 26: Materiaal voor het eerste ontwerp: twee kunststoffen lichtboxen, drie spuitbussen, twee draaiplateau en een pakje batterijen. (Bollen, A., 2018)</p>

<p>05/03/2018</p>	<p>Instructie- en evaluatiefiche gemaakt voor de eerste test.</p>
<p>09/03/2018</p>	<p>Borden voor het eerste ontwerp gemaakt</p> <p>Figuur 27: Borden voor het actuarek. (Bollen, A., 2018)</p>
<p>10/03/2018</p>	<p>Voorbeeld actualiteits-en feedbackfilmpje op Flipgrid gemaakt.</p> <p>Je eerste beeld! jan. 30</p> <p>Ga naar het fotorek of naar het Instagramkanaal van Tablio PXL. Kies een foto die je aanspreekt. Ga op zoek naar het verhaal achter je foto en maak er een filmpje van maximum 4 minuten van. In het fotorek vind je hulpfiches om je op gang te helpen. Upload je filmpje hier.</p> <p>Klaar? Bekijk zeker ook de filmpjes van medeleerlingen. Geef via een eigen filmpje feedback, stel vragen of geef extra informatie.</p> <p>Figuur 28: Flipgrid (Bollen, A., 2018)</p>
<p>14/03/2018</p>	<p>Kaartmolens voor het eerste ontwerp geveerd en de borden bevestigd.</p> <p>Figuur 29: De kaartmolens werden geschuurd en kregen een gouden verflag. (Bollen, A., 2018)</p>

16/03/2018

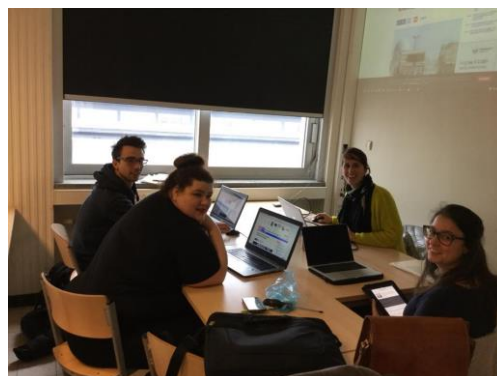
Vijfde afspraak met mijn promotor en medestudenten uit het Teacher Design Team om het materiaal voor het actuarek te ontwerpen.

Figuur 30: Foto 1 van de vijfde werkdag. (Rosius, H., 2018)

Figuur 31: Foto 2 van de vijfde werkdag. (Rosius, H., 2018)

Figuur 32: Foto 3 van de vijfde werkdag. (Ramaekers, R., 2018)

Figuur 33 en 34: Foto 4 en 5 van de vijfde werkdag. (Rosius, H., 2018)

17/03/2018

Het ontworpen materiaal voor het actuarek verder uitgewerkt.

Het maken van dit materiaal is een frequente activiteit voor de PXL-leden van het Teacher Design Team.

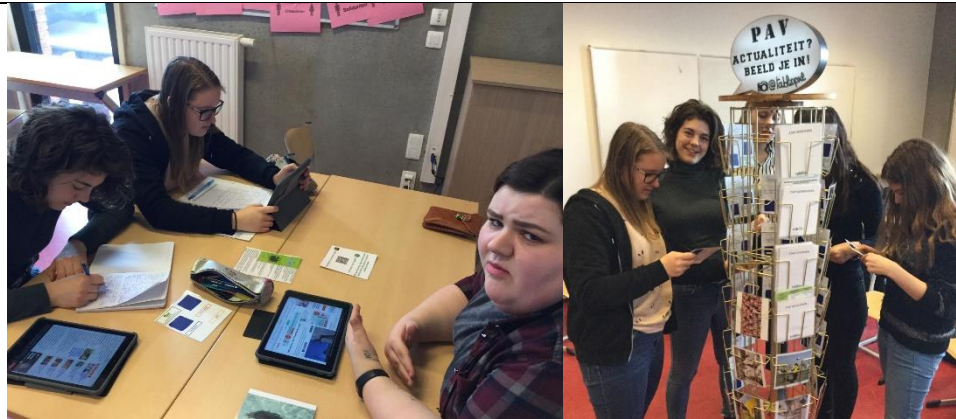

Figuur 35: De QR-codes werden bedekt met verf. (Bollen, A., 2018)

21/03/2018

Eerste test op Campus HAST in het zevende jaar kindverzorg.

Figuur 36, 37, 38 en 39: Foto's van de eerste test in het zevende jaar kindzorg van Campus HAST. (Rosius, H., 2018)

25/03/2018

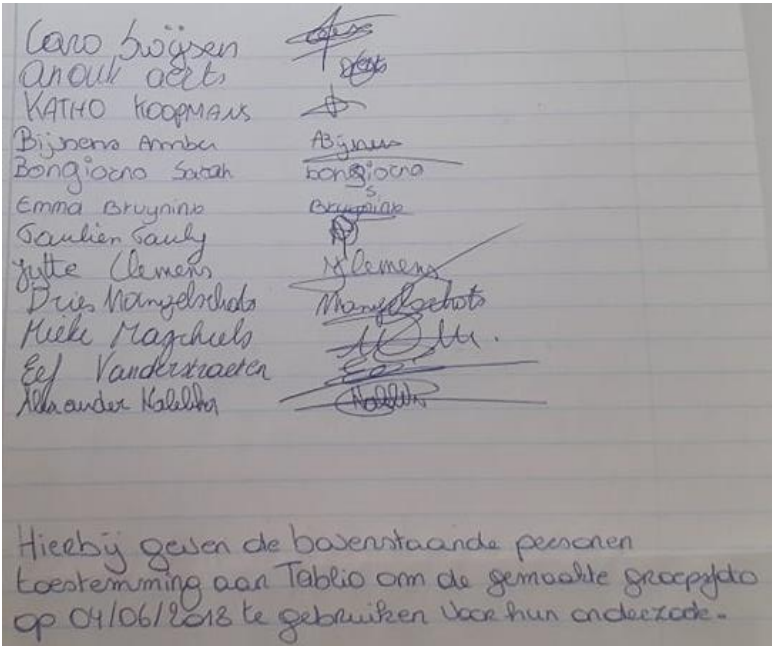
Extra materiaal voor het actuarek gemaakt en de fouten op de kaartjes van de eerste test werden aangepast.

26/03/2018

Tweede test op Campus HAST in het zevende jaar bejaardenzorg.

Figuur 40 en 41: Foto's van de tweede test in het zevende jaar bejaardenzorg van Campus HAST. (Bollen, A., 2018)

27/03/2018	Reflectie over de eerste test in het zevende jaar kindzorg op Campus HAST.
18/04/2018	Reflectie over de tweede test in het zevende jaar bejaardenzorg op Campus HAST.
04/06/2018	<p>Derde test en reflectie over de derde test in het zesde jaar verzorging op Campus HAST.</p> <p>Figuur 42: Foto van de derde test in het zesde jaar verzorging van Campus HAST. (Ramaekers, R., 2018)</p> <p>Figuur 43: Document met de handtekeningen van de leerlingen. Deze leerlingen gaven hun toestemming voor het gebruik van deze groepsfoto van de derde test. (Bollen, A., 2018)</p>

08/06/2018

Opnamedag met mijn promotor en het zevende jaar bejaardenzorg op Campus HAST. De deelnemende leerlingen ondertekenden een toestemmingsformulier dat u in de bijlage kan terugvinden.

Figuur 44, 45, 46, 47, 48, 49 en 50: Foto's van de opnamedag in het zevende jaar bejaardenzorg van Campus HAST. (Rosius, H., 2018)

3.2 Handleiding actuarek

Het gebruik van dit actuarek is een meerwaarde om autonomie-ondersteunend les te geven met de tablet in PAV. Hieronder kan u een beschrijving van het gebruik en de verschillende onderdelen uit het actuarek terugvinden. Het concrete lesmateriaal kan u terugvinden bij het onderdeel "bijlagen lesmateriaal".

3.2.1 Hoe gebruik ik het actuarek?

Het actuarek is zeer gebruiksvriendelijk. Net zoals je in de winkel zou zoeken naar een verjaardagskaart, zoek in de klas naar een foto die je interesse opwekt. Achteraan de foto kan enkele kernwoorden terugvinden die de leerlingen kunnen helpen bij de reconstructie van het verhaal. Wanneer dit niet zo goed lukt, kan de leerling de kraslaag van een QR-code krassen om meer informatie over de foto te krijgen. Wanneer de leerlingen alle nodige informatie over de foto verzamelt hebben, maken ze een filmpje met Adobe Spark. Ze vertellen het verhaal via de spraakopname of tekst en maken daarbij gebruik van zelfgekozen visueel materiaal. Wanneer het filmpje klaar is downloaden ze het bestand om het op Flipgrid te plaatsen. Elke klas heeft op dit platform een aparte virtuele leeromgeving om zo de privacy binnen een groep te bewaren. De leerlingen geven elkaar beurtelings feedback doormiddel van de emoticons en feedbackfilmpje waarin ze één tip en één top formuleren voor hun medeleerling.

HOE GEBRUIK IK DIT REK?

Stap 1: Kies een foto uit het rek die jou aanspreekt!

Stap 2: Ga op zoek naar het verhaal achter de foto.
(Tip: Bekijk de ondersteuningsfiches "Stap oriënteren", "Stap voorbereiden" en de "instructiefiche".)

Stap 3: Maak een filmpje met Adobe Spark waarin je het verhaal vertelt van de door jou gekozen foto.
(Tip: Bekijk de ondersteuningsfiche "Stap uitvoeren".)

Stap 4: Plaats jouw filmpje op Flipgrid.
(Tip: Bekijk de ondersteuningsfiche "Stap uitvoeren". De leerkracht kan jou de juiste aanmeldingscode geven. Vergeet deze zeker niet ergens te noteren!)

Stap 5: Kies een filmpje van één van je medeleerlingen en maak zelf een feedbackfilmpje met 1 tip en 1 top.
(Tip: Bekijk de ondersteuningsfiches "Stap reflecteren" en de "evaluatiefiche".)

Figuur 51: Stappenplan "Hoe gebruik ik dit rek?". (Bollen, A., 2018)

3.2.2 Wat kan ik terugvinden in het actuarek?

3.2.2.1 Foto's uit de actualiteit

In het actuarek kan je verschillende foto's terugvinden. Elke foto is aan de achterkant voorzien van drie kernwoorden die de leerlingen helpen om het verhaal achter de foto te reconstrueren. Naast de kernwoorden kan je ook twee QR-codes terugvinden. Deze codes

bevatten krantenartikelen, websites, ... om de leerlingen extra ondersteuning te geven wanneer ze geen of weinig informatie over het beeld vinden. Deze codes worden in het rek bedekt met speciale verf die leerlingen kunnen afkrassen wanneer ze er gebruik van willen maken.

Figuur 52: Voorbeeld van een fotokaart uit het actuarek. (Bollen, A., 2018)

3.2.2.2 Ondersteuningsfiches volgens het OVUR-principe

Er zijn vijf ondersteuningsfiches in het actuarek terug te vinden die opgesteld zijn aan de hand van het OVUR-principe. Deze fiches bevatten verschillende soorten informatie waaronder uitleg over de evaluatiesymbolen, een QR-code met een instructiefilmpje over Adobe Spark, een QR-code met taalondersteuning, ...

Figuur 53: Voorbeeld van een ondersteuningsfiche uit het actuarek. (Bollen, A., 2018)

3.2.2.3 Evaluatiefiche

Via de evaluatiefiche krijgen de leerlingen een zicht op de concrete doelstellingen die we controleren via deze werkvorm. De leerlingen worden niet enkel en alleen op die manier door de leerkracht beoordeelt, ze beoordelen ook elkaar aan de hand van deze doelstellingen.

DIT WILLEN WE BEREIKEN:	HIERUIT KUNNEN WE AFLEIDEN OF JE GOED BEZIG BENT:	DIT VINDEN WE ERVAN:	
<p>Je kan je gevoelens over de foto goed beschrijven.</p> 	<ul style="list-style-type: none"> Je kan je mening over de foto of over het onderwerp uitdrukken. Je kan je mening over de foto van je medeleerlingen via Flipgrid geven. ... 	<p>ONVOLDENDE - VOLDOENDE - GOED</p> <p>OMDAT</p>	<p>Je hebt een correcte werkhouding.</p> <ul style="list-style-type: none"> Je gebruikt de hulpfiches wanneer dat nodig is. Je hebt je aan de planning gehouden. Je hebt je aan de inhoudelijke afspraken gehouden. ... <p>ONVOLDENDE - VOLDOENDE - GOED</p> <p>OMDAT</p>
<p>Je kan kritisch nadenken over je foto.</p> 	<ul style="list-style-type: none"> Je kan duidelijk uitleggen wat er op je foto te zien is. Je kan de link leggen tussen je foto en de actualiteit. Je geeft een antwoord op de W-vragen. Je gebruikt beelden om het verhaal duidelijk te maken. ... 	<p>ONVOLDENDE - VOLDOENDE - GOED</p> <p>OMDAT</p>	<p>Je spreekt vlot.</p> <ul style="list-style-type: none"> Je spreekt luid en duidelijk. Je spreekt aan een vlot tempo, maar ook niet te snel. Je spreekt AN. Je kiest mooie woorden om je gevoelens te uiten of het verhaal te vertellen. ... <p>ONVOLDENDE - VOLDOENDE - GOED</p> <p>OMDAT</p>
<p>Je kan creatief werken met Adobe Spark en Flipgrid.</p> 	<ul style="list-style-type: none"> Je presenteert je foto op een creatieve/originale manier. Je durft te experimenteren met Adobe Spark. Je durft te experimenteren met Flipgrid ... 	<p>ONVOLDENDE - VOLDOENDE - GOED</p> <p>OMDAT</p>	<p>ALGEMENE CONCLUSIE?</p> <p>tablio</p>

Figuur 54: Evaluatiefiche uit het actuarek. (Bollen, A., 2018)

3.2.2.4 Instructiefiche

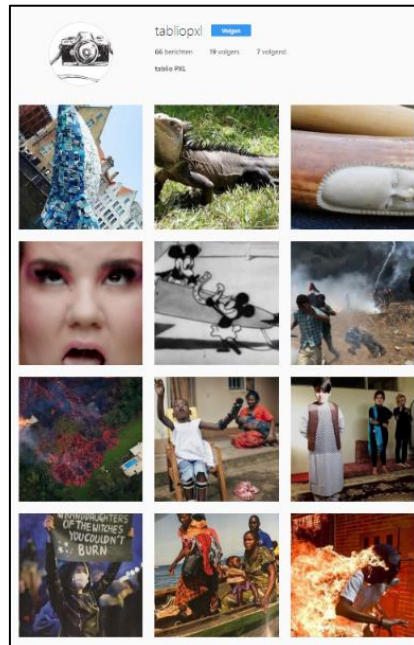
De instructiefiche is een hulpmiddel om het verhaal achter een foto te reconstrueren. De fiche is opgebouwd aan de hand van de W-vragen en geeft de leerlingen enkele concrete tips om gericht informatie te zoeken.

INSTRUCTIEFICHE: HOE KIES IK EXTRA INFORMATIE & AFBEELDINGEN VOOR MIJN ACTUALITEITSFOTO?	
<p>Je krijgt de opdracht om een actualiteitsfoto te bespreken via Flipgrid. Voor je kan starten met het maken van je filmpje, moet je nog op zoek naar extra informatie en afbeeldingen. Als je de gebeurtenis opzoekt via Google, zal je overspoeld worden met informatie. Welke informatie en afbeeldingen kies je nu om het verhaal achter je foto duidelijk samen te vatten? Volgende tips kunnen helpen!</p>	<p>Waar?</p> <p>Een actuele gebeurtenis vindt altijd ergens plaats. Voeg daarom steeds een kaart toe waarop je duidelijk kan zien waar de gebeurtenis plaatsvond. Dat kan een wereldkaart zijn, maar ook een kaart van Europa, België, Limburg of zelfs je gemeente. Het hangt er een beetje van af waar rond je werkt.</p> <p>Soms zijn ook beelden van de plaats zelf verhelderend. Denk bijvoorbeeld aan bekende pleinen, gebouwen, natuurparken, stadia, ... waar iets zich kan afspelen.</p>
<p>Wie?</p> <p>Wie zie je op de foto? Zijn er belangrijke personen die je aan de foto kan linken? Bijvoorbeeld: ministers, voorzitters, ouders, slachtoffers, kampioenen, presidenten, popsterren, historische figuren, ...</p> <p>Ge op zoek naar de geschikte foto en informatie voor je filmpje!</p>	<p>Wanneer?</p> <p>Wanneer is het gebeurd? Wanneer werd de foto gemaakt?</p>
<p>Wat?</p> <p>Je moet altijd goed in beeld brengen wat er precies gebeurd is: een bomaanslag, een milieuramp, een verkiezingsoverwinning, een ongeval, oorlog, een onderhandeling, een feest, een evenement, een brand, ...</p> <p>Foto's die bij nieuwsberichten staan zijn daarvoor vaak heel geschikt. Zoek dus zeker op de sites van kranten en nieuwsredacties naar interessante beelden die tonen wat er precies gebeurde. Soms heb je een meerdere beelden nodig om goed duidelijk te maken wat er gebeurde.</p>	<p>Waarom?</p> <p>Wanneer er iets gebeurt heeft dat soms een duidelijke oorzaak. Bijvoorbeeld: armoede, een meningsverschil, wraak, ...</p> <p>Kan je de oorzaak van jouw gebeurtenis in beeld brengen? Graag een foto dan!</p>
<p>TIP 2: HOU JE OGEN OPEN!</p> <p>Wanneer je op zoek gaat naar extra informatie en afbeeldingen, hou dan altijd je ogen open. Vaak vind je onverwacht interessante dingen voor je filmpje. Soms vind je interessant cijfermateriaal over actuele gebeurtenissen: grafieken, staafdiagrammen of tabellen.</p> <p>Het kan ook geen kwaad om even vrijblijvend te snuffelen via Google Afbeeldingen naar kunstwerken, kwaliteitsvolle fotoreportages, cartoons, posters, ... iets interessant gevonden? Helpt deze informatie of afbeelding om de gebeurtenis samen te vatten? Gebruik ze dan zeker in jouw filmpje! Wie weet wat je tegenkomt...</p> <p>tablio</p>	

Figuur 55: Instructiefiche uit het actuarek. (Bollen, A., 2018)

3.2.2.5 Instagram

Onze smartphone is haast niet weg te denken uit ons leven. Wij zelf, maar onze doelgroep van dit project, maakt gebruik van diverse sociale media zoals Instagram, Facebook, Snapchat, ... Om aan te sluiten bij de leefwereld van onze doelgroep, creëerden we een Instagram-account met alle foto's uit het actuairek. Elke foto werd voorzien van een vraag over het beeld om de nieuwsgierigheid bij de leerlingen te wekken. Je kan ons op Instagram vinden onder de naam "tabliopxl".

Figuur 56: Instagram-account van Tablio. (Bollen, A., 2018)

3.3 Eerste test en evaluatie

De eerste test heeft plaatsgevonden in de klas 7 kindercare. Deze klas bestaat uit 9 leerlingen. Op woensdag 21 maart heeft het Teacher Design Team de inleidende les van dit project gegeven. Tijdens deze les maakten de leerlingen kennis met het project. De leerlingen maakten nadien onder begeleiding van het team hun eerste filmpje.

Op dinsdag 27 maart bekeken de leerlingen elkaars filmpje op Flipgrid en voerden ze de stap reflecteren uit.

We observeerden de lessen met behulp van de onderstaande vragenlijst.

EVALUATIECRITERIA / VERWACHTINGEN	OBSERVATIE	CONCLUSIE EN AANBEVELING
<p>De leerlingen maken een keuze naar eigen interesse.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ De leerlingen kijken geïnteresseerd. ▪ De leerlingen maken vlot een eigen keuze. 	<p>De leerlingen gingen meteen rond het actuairek staan. Ze bekeken alle foto's en er was al snel communicatie over de beelden. Ze reageerden erg enthousiast op de sprekende beelden en grepen vlot naar een eigen foto. Sommige leerlingen hadden het zelfs moeilijk om een keuze te maken omdat ze erg geïnteresseerd waren in meerdere beelden. Geen enkele leerling reageerde passief of ongeïnteresseerd.</p>	<p>Het actuairek lijkt een erg geschikt presentatieformat. Het nodigt de leerlingen uit om te 'shoppen' naar een beeld dat hen aanspreekt. Het bevordert communicatie over de beelden omdat leerlingen errond kunnen gaan staan.</p> <p>De beelden zijn uitnodigend voor leerlingen en het is een ideaal vertrekpunt om vanuit eigen interesse de actualiteit bespreekbaar te maken.</p>
<p>De geboden ondersteuning maakt de autonomie realiseerbaar.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ De leerlingen vinden (zelfstandig) hun weg naar ondersteuning. ▪ De leerlingen maken gebruik van de ondersteuning. ▪ De ondersteuning is een meerwaarde om de taak van de leerlingen te volbrengen. 	<p>De ondersteunende fiches uit het rek werden door sommige leerlingen gebruikt. Voor de ondersteuning op vlak van woorden, moesten de meeste leerlingen even aangemoedigd worden gebruik te maken van het ondersteunende platform. De kraslaag werd enkel en alleen afgekrast als het echt nodig was. Indien ze na één code voldoende wisten, werd de tweede code niet meer gekrast. Andere leerlingen volbrachten dan de taak weer zonder extra ondersteuning. Iedere leerling kon het filmpje afronden binnen de lestijd van 100 minuten. De kwaliteit van de filmpjes was behoorlijk maar de inhoudelijke diepgang is het voornaamste werkpunt van de leerlingen. De filmpjes kunnen hier bekeken worden: https://flipgrid.com/5e5b1a</p>	<p>De leerlingen vinden hun weg naar de aangeboden ondersteuningsfiches. De taalkundige ondersteuning daarentegen moet iets explicieter aangemoedigd worden omdat leerlingen er niet altijd zelf de nood van ervaren.</p> <p>Het krassysteem werkt krachtig en efficiënt.</p>

<p>De leerlingen ervaren verbondenheid doorheen de interactie en het evaluatiesysteem.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ De leerlingen geven constructieve opmerkingen. ▪ De leerlingen geven elkaar een “werkbaar” werkpunt. 	<p>De leerlingen maakten het eerste filmpje onder begeleiding van de leden van het Teacher Design Team. Ze namen zelfstandig pen en papier om woorden te noteren en hun verhaal te construeren. Tijdens de reflectieles moesten ze elkaar beoordelen en in een kringgesprek werd een filmpje van één van de leerkrachten kritisch onder de loep genomen. De leerlingen werkten goed mee en konden onder begeleiding relevante feedback geven op het filmpje van de leerkracht. De leerlingen vonden het onwennig om elkaar te beoordelen. Het geven van constructieve feedback was geen probleem maar het aangeven van een werkpunt verliep veel moeilijker. De leerlingen grepen zelfstandig terug naar de aangeboden ondersteuning (feedbackzinnen op het padletbord). Ook de eis dat er één tip en één top geformuleerd moest worden, bood structuur en zekerheid. Uiteindelijk gaf toch iedere leerling feedback aan minstens één medeleerling. (zie https://flipgrid.com/5e5b1a) De leerlingen gaven tijdens de afronding van de les aan dat ze dit onderdeel niet gemakkelijk vonden. Er werden in het begin ook veel instructies gegeven. Een duidelijk stappenplan van wat de leerlingen achtereenvolgens moeten doen (feedbackfilmpje maken voor 1 leerling, andere filmpjes bekijken en icoontje aanvinken, ...) is nodig.</p>	<p>De leerlingen zijn het niet gewoon om elkaar te beoordelen, ondanks de prominente plaats van deze vaardigheid in de eindtermen. We moeten blijven inzetten op het illustreren van wat goede feedback is door zelf filmpjes te maken en daar met de leerlingen over te reflecteren. Het kunnen kiezen uit een aantal feedbackzinnen is hiervoor een goede oplossing. Deze zinnen kunnen zeker na verloop van tijd nog uitgebreid worden. Het werken met de icoontjes én het systeem van één tip en één top zorgen voor structuur en houvast. We breiden de ondersteuningsfiches nog uit met een duidelijk stappenplan.</p>
<p>De organisatie en het werken met de apps verloopt vlot.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ De leerlingen werken vlot met de apps. ▪ De gebruikte apps vertonen geen technische problemen. 	<p>De leerlingen werden voor het gebruik van de apps op gang geholpen door de leden van het Teacher Design Team. Na een korte instructie konden ze snel zelfstandig aan de slag aan de slag gaan met deze tools. Zowel het maken van de filmpjes, het uploaden in Flipgrid als het werken met een feedbackfilmpje ging goed.</p>	<p>De apps zijn laagdrempelig en de leerlingen kunnen er vlot mee werken. We verwachten dat de leerlingen hier in de toekomst zelfstandig mee verder kunnen. Het opnemen in één klaslokaal is niet evident. Zowel geluidsoverlast als de schaamte voor toeschouwers zijn struikelblokken. Misschien moeten we opnameboxen maken om</p>

	<p>Alle apps werkten vlot en we stootte niet op technische problemen.</p> <p>We vonden wel een foutieve QR – code op de instructiefiche over de werking van Adobe Spark.</p> <p>De leerlingen hadden graag enige privacy om hun filmpje op te nemen. Ze deden dit in de gang of in een klaslokaal dat vrij was.</p> <p>Tot slot merkten we dat sommige leerlingen inlogden via Facebook en niet met een mailadres. Op die manier ontvangen ze de beoordeling van de leerkracht, ingegeven via de rubrics op Flipgrid niet.</p>	<p>vlotter te kunnen opnemen. In het verdere verloop van het project maken de leerlingen de opname wel thuis, waardoor dit probleem zich niet meer stelt.</p> <p>De foute QR-code zal aangepast worden.</p> <p>We plaatsen beter geen code van Flipgrid op de fotokaartjes. Om het overzicht te bewaken en de e-privacy te garanderen maken we immers voor elke klas een andere Flipgrid aan.</p> <p>We moeten de leerlingen vragen om in Flipgrid in te loggen met hun mailadres en niet met Facebook. Dit kan opgenomen worden op het instructiekaartje van de stap 'uitvoeren'.</p>
--	--	--

3.4 Tweede test en evaluatie

De tweede test heeft plaatsgevonden in de klas 7 bejaardenzorg. Deze klas bestaat uit 16 leerlingen. Op maandag 26 maart heeft het Teacher Design Team de inleidende les van dit project gegeven. Tijdens deze les maakten de leerlingen kennis met het project. De leerlingen maakten nadien onder begeleiding van het team hun eerste filmpje.

Op woensdag 18 april bekeken de leerlingen elkaars filmpje op Flipgrid en voerden ze de stap reflecteren uit.

We observeerden de lessen met behulp van de onderstaande vragenlijst.

EVALUATIECRITERIA / VERWACHTINGEN	OBSERVATIE	CONCLUSIE EN AANBEVELING
<p>De leerlingen maken een keuze naar eigen interesse.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ De leerlingen kijken geïnteresseerd. ▪ De leerlingen maken vlot een eigen keuze. 	<p>De leerlingen waren zeer open en wilden meteen hun persoonlijke foto's tonen tijdens de motivatiefase. Ook deze groep was enthousiast over het actuarek, ze stonden spontaan recht om even een kijkje te gaan nemen. De keuzes van foto's werd in deze groep vooral gebaseerd op interesse.</p>	<p>Sommige leerlingen wilden dezelfde foto nemen maar ook hier hadden de leerlingen meerdere opties in gedachten. Dit vormde geen probleem voor de les.</p> <p>In het verdere verloop van het project zullen de leerlingen om de beurt foto's kiezen en mee naar huis nemen. Het aanbod zal dan ook groter zijn waardoor dit probleem zich niet meer stelt.</p> <p>Twee foto's uit het actuarek hebben enkel bronnen in het Engels. Dit vermijden we best in de toekomst omdat enkele leerlingen omwille van de taal een andere foto gekozen hebben.</p>

<p>De geboden ondersteuning maakt de autonomie realiseerbaar.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ De leerlingen vinden (zelfstandig) hun weg naar ondersteuning. ▪ De leerlingen maken gebruik van de ondersteuning. ▪ De ondersteuning is een meerwaarde om de taak van de leerlingen te volbrengen. 	<p>Deze klas was een stuk groter waardoor dit organisatorisch een uitdaging was. Dit had vooral een invloed op de het introductiemoment van de les. Nadien werd de klas vrijgelaten om zelfstandig te werken in kleinere groepjes. Op die manier kregen alle leerlingen de kans om de inhoud en ondersteuning van het rek te bekijken en te bespreken. De werkmethode in kleinere groepen was veel aangamer en effectiever. De filmpjes van deze klas kunnen hier bekeken worden: https://flipgrid.com/5fca5a.</p>	<p>Sommige leerlingen kunnen op een nog efficiëntere manier gebruik van de ondersteuningsfiches. Ze gebruiken het krassysteem enkel wanneer het nodig is en geven openlijk aan dat ze dit een fijn systeem vinden. Ook hier merken we dat de leerlingen niet spontaan terugrijpen naar de taalkundige ondersteuning ondanks de expliciete vermelding.</p>
<p>De leerlingen ervaren verbondenheid doorheen de interactie en het evaluatiesysteem.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ De leerlingen geven constructieve opmerkingen. ▪ De leerlingen geven elkaar een “werkbaar” werkpunt. 	<p>De leerlingen in deze groep zijn talrijker en daarom is de verbondenheid onderling niet bij iedereen even groot. Voor dit project hadden ze er echter geen probleem mee om elkaar te helpen en constructieve feedback te geven. Alle leerlingen hadden een uitgesproken mening en ze konden zelfs meerdere tips en tops aanhalen voor hun medeleerlingen en de begeleiders. Deze leerlingen gingen op zoek naar werkbare werkpunten en gaven meteen concrete tips aan hun medeleerlingen om dit werkpunt te verbeteren.</p>	<p>De leerlingen hebben tijdens het project een goede interactie met elkaar en ze geven constructieve feedback.</p>
<p>De organisatie en het werken met de apps verloopt vlot.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ De leerlingen werken vlot met de apps. ▪ De gebruikte apps vertonen geen technische problemen. 	<p>Sommige leerlingen gebruiken de tablets van school. Het is belangrijk om ook expliciet aan te geven dat ze zich moeten afmelden bij de apps. Dit gaf niet echt een probleem, maar in het kader van e – privacy moeten we dit vermijden. Sommige leerlingen wilden zich via Facebook aanmelden ondanks het feit dat dit werd afgeraden. De app was op het moment van de test aan het werken aan de verbinding. Hierdoor hebben alle leerlingen zich toch met hun emailadres aangemeld. Eén van de leerlingen gaf aan dat ze op een kaartje een tyfout had ontdekt. Er stond namelijk ‘plasic soup’ in plaats van ‘plastic soup’.</p>	<p>We moeten op het einde van de les de leerlingen erop wijzen dat ze zich moeten uitloggen in alle gebruikte apps. Deze instructie zal ook opgenomen worden op de ondersteuningsfiche “uitvoeren”. Organisatorisch is het niet zo makkelijk om alle QR-codes te herschilderen. De leerlingen uit deze groep reikten zelf het idee aan om reparatiezakjes te voorzien zodat elke leerling het kaartje na gebruik zelf terug kan overschilderen.</p>

3.5 Derde test en evaluatie

De derde test heeft plaatsgevonden in de klas 6 verzorging. Deze klas bestaat uit 18 leerlingen. Op maandag 4 juni heeft 26 heeft het Teacher Design Team zowel de inleidende les als de reflectieles van dit project gegeven. Tijdens deze les maakten de leerlingen kennis met het project. De leerlingen maakten nadien onder begeleiding van het team hun eerste filmpje. Nadien bekeken de leerlingen elkaars filmpje op Flipgrid en voerden ze de stap reflecteren uit.

We observeerden de lessen met behulp van de onderstaande vragenlijst.

EVALUATIECRITERIA / VERWACHTINGEN	OBSERVATIE	CONCLUSIE EN AANBEVELING
<p>De leerlingen maken een keuze naar eigen interesse.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ De leerlingen kijken geïnteresseerd. ▪ De leerlingen maken vlot een eigen keuze. 	<p>Ook deze groep was enthousiast over het actuarek. De leerlingen kozen vlot een eigen foto en gingen meteen aan de slag. Geen enkele leerling reageerde passief of ongeïnteresseerd.</p>	<p>Het actuarek in combinatie met werken met de tablet lijkt een perfecte combinatie te zijn. De leerlingen worden aangetrokken tot het rek waardoor ze makkelijk communiceren over het materiaal. Ook in deze groep kregen we nogmaals de bevestiging dat de leerlingen beelden kiezen die aanleunen bij hun eigen interesseveld zonder dat ze beseften dat dit actualiteit is.</p>
<p>De geboden ondersteuning maakt de autonomie realiseerbaar.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ De leerlingen vinden (zelfstandig) hun weg naar ondersteuning. ▪ De leerlingen maken gebruik van de ondersteuning. ▪ De ondersteuning is een meerwaarde om de taak van de leerlingen te volbrengen. 	<p>Tijdens deze test hebben we de ondersteunende fiches op een expliciete manier toegelicht. Dankzij deze uitleg, hebben de leerlingen die het nodig hadden de QR-codes gebruikt maar ook de taalondersteuning. Voor deze test voegden we ook een algemeen stappenplan toe om het gebruik van het actuarek te verduidelijken. De kwaliteit van de filmpjes was behoorlijk en de leerlingen zijn ook al opzoek gegaan naar extra informatie. Het voornaamste werkpunt voor de leerlingen is om deze inhoudelijke diepgang ook door te trekken in hun beeldkeuze. De filmpjes kunnen hier bekeken worden: https://flipgrid.com/4298f8</p>	<p>De leerlingen die nood hadden aan de ondersteuningsfiches, gebruikten deze op een effectieve manier. Het krassysteem werkt krachtig, maar het is niet altijd even makkelijk om de kaartjes tijdig te herschilderen voor een nieuwe klasgroep.</p>

<p>De leerlingen ervaren verbondenheid doorheen de interactie en het evaluatiesysteem.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ De leerlingen geven constructieve opmerkingen. ▪ De leerlingen geven elkaar een “werkbaar” werkpunt. 	<p>Dit was een grote klas, toch was de interactie zeer aangenaam. De leerlingen gebruikten de ondersteuningsfiches om hun tip en top te formuleren. Alle werkpunten waren werkbaar en de gekozen feedback voor de medeleerlingen en begeleiders is relevant voor het project.</p>	<p>Ondanks het feit dat de leerlingen het niet gewoon zijn om elkaar te beoordelen, was dit geen enkel probleem in deze klas. De ondersteuning was een ideale manier om de leerlingen op weg te helpen bij het formuleren van deze feedbackzinnen. De icoontjes én het formuleren van één tip en één top zorgen voor structuur in de feedbackfilmpjes.</p>
<p>De organisatie en het werken met de apps verloopt vlot.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ De leerlingen werken vlot met de apps. ▪ De gebruikte apps vertonen geen technische problemen. 	<p>De leerlingen werken al langer met een tablet in de klas. Na de grondige introductie door de leden van het Teacher Design Team, gingen de leerling zelfstandig aan de slag met de apps. Het gebruik van de tools verliep zeer vlot al merkten we dat twee leerlingen de app Adobe Spark niet konden downloaden omwille van het besturingssysteem op hun tablet. De app kan enkel gebruikt worden bij iOS 10.0. Bovendien is de app momenteel ook nog niet beschikbaar voor Android en Windows gebruikers. De leerlingen maakten gebruik van de gangen en andere plaatsen om hun filmpje in alle rust op te nemen. De leerlingen die gebruik maakten van de tablets van de school, hebben zich ook overal afgemeld.</p>	<p>De apps zijn gebruiksvriendelijk. Omwille van de voorgeschiedenis van het tabletgebruik van deze klas konden we de les vijf minuten vroeger afronden. Dit geeft aan dat na langdurig gebruik van deze methodiek de verwerking nog vlotter zal verlopen. Het installeren van de app Flipgrid verloopt vlotter dan die van Adobe Spark. Flipgrid kan ook op alle toestellen gebruikt worden. Adobe Spark zal binnenkort ook beschikbaar zijn voor andere toestellen. De leerlingen zonder Appletoestel, kunnen deze app wel altijd op de tablet gebruiken via het internet. We zouden eventueel ook een alternatieve app zoals Slidely kunnen gebruiken. Op 02/06/2018 werden we via Instagram gecontacteerd door fotografe Anna Boyiazis met het verzoek om haar foto van ons account te verwijderen. Mevrouw Boyiazis beantwoordde onze vraag om de foto op het account te behouden negatief. De huidige condities op sociale media zijn de aanzet voor het verzoek van de fotografe.</p>

Besluit

Binnen deze bachelorproef ben ik samen met een Teacher Design Team op zoek gegaan naar een methodiek om autonomie-ondersteunend les te geven met de tablet in PAV. Een methodiek die bovendien de motivatie van de leerlingen zou vergroten.

Allereerst ben ik samen met het Teacher Design Team gaan nadenken over de belangrijk aspecten van deze bachelorproef. Hierbij kwamen we tot de conclusie dat we moesten inspelen op het bestaande curriculum van PAV. Daarbij moesten we rekening houden met de verschillende soorten differentiatie, een krachtige leeromgeving, werken zonder thema, ...

Via een theoretisch onderzoek ben ik op zoek gegaan naar meer informatie over deze onderwerpen. Hieruit is gebleken dat we voor het praktijkonderzoek rekening moesten houden met verschillende noden. Authentieke taken, een goede sturing, coaching, een gevarieerd aanbod, ... zouden belangrijke factoren zijn om van dit project een succes te maken.

Op basis van deze noden en de gesprekken met het Teacher Design Team, zijn we op zoek gegaan naar een gepast ontwerp om te werken met de actualiteit. Na enkele tekeningen en maquettes creëerden we een actuarek waar we terecht trots op zijn. De leerlingen krijgen een gevarieerd aanbod van actualiteitsfoto's waaruit zij zelf één beeld mogen kiezen voor hun opdracht. Met behulp van de enkele kernwoorden, ondersteuningsfiches en de tablet reconstrueren de leerlingen het verhaal achter hun foto. In een latere fase gaan de leerlingen elkaar ook feedback geven om zo het eigen leerproces bij te sturen.

Na drie testen kunnen we besluiten dat dit project zeer enthousiast onthaald werd door de leerkrachten maar vooral ook door de leerlingen. Hun feedback geeft ook duidelijk weer dat dit actuarek voldoet aan de noden uit het theoretisch onderzoek.

Tot slot kan ik stellen dat ik als leerkracht heel veel geleerd heb uit dit project. Ik leerde onder andere nauw samenwerken met andere leerkrachten en ik maakte materiaal op maat van de leerlingen. Na deze bachelorproef kan ik met trots zeggen dat ik mee heb gewerkt aan de toekomst van ons onderwijs en ik kan u garanderen, ook BSO'ers hebben goesting om te leren!

Literatuurlijst

Boeken:

Dierckx, L., Janssen, T., Orye, A. & Trio, M. (2018). *PBLSO: Opvoedkunde 2a: Motivatiepsychologie: Leerlingen goesting geven!*. Hasselt: PXL.

Leerlingenbegeleiding inclusief Leren Thuis Leren: 4. Motivatie & Leren leren. (2016). Hasselt: PXL.

Placklé, I. (2017). *Powerful Learning Environments in Secondary Vocational Education: The Case of an Integrated Curriculum Design for General Subjects*. Brussel: Vrije Universiteit Brussel.

Placklé, I., Van Looy, L., Janssens, I., De Smet, E. & De Mesmaeker, E. (2012). *Expeditie PAV: Project Algemene Vakken in theorie en praktijk*. z.pl.: Academic and Scientific Publishers.

Rosius, H., Wassink, D., Vandenhoutd, K. & Hustinx, W. (2015). *Tablio: Gepersonaliseerd leren met tablets: Een inventaris van goede praktijkvoorbeelden*. Hasselt: PXL/Tablio.

Sanchez, T. (2017). *Actualiteit: visie, accenten en concretiseren in PAV/mavo*. Hasselt: HAST.

Sanchez, T. (2017). *Leerlijnenoverzicht 3-4-5*. Hasselt: HAST.

Vandenhout, K. & Hustinx, W. (2014). *Implementatiegids: Tablets in het onderwijs: #tablio*. Hasselt: PXL/Tablio.

Webpagina's (Informatie / afbeeldingen / ...):

Differentiëren: uitleg en definitie. (2018). *CPS*. Geraadpleegd op 31 mei 2018, via <https://www.cps.nl/betekenisdifferenti%C3%ABren>

Goemans, A. & Steegen, A. (2016). Differentiatie in 1 of 2-uursvakken. *KU Leuven*. Geraadpleegd op 31 mei 2018, via <http://docplayer.nl/30970736-Differentiatie-in-1-of-2-uursvakken.html>

Menu, E. (2017). Kleuterklas: dump de themaweken (af en toe). *Klasse*. Geraadpleegd op 26 januari 2018, via <https://www.klasse.be/72798/kleuterklas-dump-themaweken-af-en-toe/>

Rosius, H., Wassink, D., Vandenhoutd, K. & Hustinx, W. (2012). *Tablio Tablio*. Geraadpleegd op 18 december 2017, via <https://tablio.wordpress.com/>

Rosius, H., Wassink, D., Vandenhoutd, K. & Hustinx, W. (2017). MOOC: Gepersonaliseerd leren met tablets. *Tablio*. Geraadpleegd op 21 januari 2018, via https://openeducation.blackboard.com/webapps/blackboard/content/listContent.jsp?course_id=870_1&content_id=51345_1&mode=reset

Secundair onderwijs - Derde graad BSO - Project algemene vakken - Uitgangspunten. (2017). *Onderwijs Vlaanderen*. Geraadpleegd op 30 mei 2017, via <http://eindtermen.vlaanderen.be/secundair-onderwijs/derde-graad/bsv/vakgebonden/eerste-en-tweede-leerjaar/project-algemene-vorming/uitgangspunten.htm>

Secundair onderwijs – Derde graad BSO (derde jaar) - Project algemene vakken – Uitgangspunten. (2017). *Onderwijs Vlaanderen*. Geraadpleegd op 21 januari 2018, via <http://eindtermen.vlaanderen.be/secundair-onderwijs/derde-graad/bso/vakgebonden/derde-leerjaar/project-algemene-vorming/uitgangspunten.htm>

Secundair onderwijs - Tweede graad BSO - Project algemene vakken - Uitgangspunten. (2017). *Onderwijs Vlaanderen*. Geraadpleegd op 21 januari 2018, via <http://eindtermen.vlaanderen.be/secundair-onderwijs/tweede-graad/bso/vakgebonden/project-algemene-vakken/uitgangspunten.htm>

Literatuurlijst lesmateriaal

Webpagina's (Informatie / afbeeldingen / ...):

9 feitjes die je nog niet wist over Mickey Mouse. (2018). *RTL Boulevard*. Geraadpleegd op 15 mei 2018, via <https://www.rtlboulevard.nl/entertainment/film/artikel/4189386/9-feitjes-die-je-nog-niet-wist-over-mickey-mouse>

Ackaert, E. (2017). Orgaandonatie: "Registratie is belangrijk maar praat er vooral over". *De Redactie*. Geraadpleegd op 2 februari 2018, via <http://deredactie.be/cm/vrtnieuws/binnenland/1.3046685>

ADM. (2018). Nieuwe golf van geweld in Congo: minstens 30 doden en "zeker nog lijken in de brousse". *Het Nieuwsblad*. Geraadpleegd op 14 april 2018, via https://www.nieuwsblad.be/cnt/dmf20180313_03406722

ANP. (2018). President Duterte: "Filipijnen stappen uit Internationaal Strafhof". *HLN*. Geraadpleegd op 25 maart 2018, via <https://www.hln.be/nieuws/buitenland/president-duterte-filipijnen-stappen-uit-internationaal-strafhof~a4172bcd/>

Arnoudt, R. & Matyn, J. (2018). Recordaantal jonge vrouwen krijgt asiel wegens risico op genitale verminking. *VRT NWS*. Geraadpleegd op 16 maart 2018, via <https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2018/02/06/recordaantal-jonge-vrouwen-krijgt-asiel-wegens-risico-op-genital/>

Beernaert, L. (2015). Borsten platstrijken: de gruwelpraktijk die miljoenen vrouwen treft. *HLN*. Geraadpleegd op 8 maart 2018, via <https://www.hln.be/nieuws/buitenland/borsten-platstrijken-de-gruwelpraktijk-die-miljoenen-vrouwen-treft-a2cba151/>

BELGA. (2016). Bijna alle vrouwen in Guinee slachtoffer van genitale verminking. *HLN*. Geraadpleegd op 4 maart 2018, via <https://www.hln.be/nieuws/buitenland/bijna-alle-vrouwen-in-guinee-slachtoffer-van-genitale-verminking~ad59c349/>

BELGA. (2017). Brits Hooggerechtshof buigt zich over abortusverbod in Noord-Ierland. *De Morgen*. Geraadpleegd op 16 maart 2018, via <https://www.demorgen.be/buitenland/brits-hooggerechtshof-buigt-zich-over-abortusverbod-in-noord-ierland-bbe45339/>

BELGA. (2017). Lazio-voorzitter wil fans op Auschwitz-excursie sturen na kwalijke Anne Frank-stickers. *Het Nieuwsblad*. Geraadpleegd op 14 maart 2018, via https://www.nieuwsblad.be/cnt/dmf20171024_03150018

BELGA. (2017). Salah Abdeslam mag worden overgebracht naar Brussel voor proces. *De Morgen*. Geraadpleegd op 26 januari 2018, via <https://www.demorgen.be/binnenland/salah-abdeslam-mag-worden-overgebracht-naar-brussel-voor-proces-b4dab01b/>

BELGA. (2018). 3.748 vrijwilligers hebben 5,5 ton afval op onze stranden opgeruimd. *Het Nieuwsblad*. Geraadpleegd op 26 maart 2018, via https://www.nieuwsblad.be/cnt/dmf20180325_03428224

BELGA. (2018). Al meer dan 40 Congolesse vluchtelingen bezweken aan cholera in Oeganda. *Het Nieuwsblad*. Geraadpleegd op 6 april 2018, via https://www.nieuwsblad.be/cnt/dmf20180405_03447699

BELGA. (2018). De allerlaatste mannelijke noordelijke witte neushoorn ter wereld is gestorven. *De Morgen*. Geraadpleegd op 20 maart 2018, via <https://www.demorgen.be/buitenland/de-allerlaatste-mannelijke-noordelijke-witte-neushoorn-ter-wereld-is-gestorven-b67c35d2/>

BELGA. (2018). Deze huiveringwekkende foto is de World Press Photo van het jaar. *HLN*. Geraadpleegd op 14 april 2018, via <https://www.hln.be/nieuws/buitenland/deze-huiveringwekkende-foto-is-de-world-press-photo-van-het-jaar~a90f9097/>

BELGA. (2018). Italië: Berlusconi door topless activiste ontvangen, nieuwe stembrieven op Sicilië. *Knack*. Geraadpleegd op 6 maart 2018, via <http://www.knack.be/nieuws/wereld/italie-berlusconi-door-topless-activiste-ontvangen-nieuwe-stembrieven-op-sicilie/article-normal-972255.html>

BELGA. (2018). Meer dan 350.000 doden sinds het begin van de oorlog in Syrië. *De Morgen*. Geraadpleegd op 16 maart 2018, via <https://www.demorgen.be/buitenland/meer-dan-350-000-doden-sinds-het-begin-van-de-oorlog-in-syrie-bf5d6377/>

BELGA. (2018). President Trump stelt nieuwe economische topadviseur aan. *Het Nieuwsblad*. Geraadpleegd op 26 januari 2018, via https://www.nieuwsblad.be/cnt/dmf20180314_03408849

BELGA. (2018). Slowaakse politie laat zeven verdachten vrij na moord op journalist. *De Morgen*. Geraadpleegd op 6 april 2018, via <https://www.demorgen.be/buitenland/slowaakse-politie-laat-zeven-verdachten-vrij-na-moord-op-journalist-bacb6e63/>

BELGA. (2018). Stiltecirkels in tiental Belgische steden voor 70 jaar Nakba. *Metrotime*. Geraadpleegd op 15 mei 2018, via <https://nl.metrotime.be/2018/05/15/news/stiltecirkels-in-tiental-belgische-steden-voor-70-jaar-nakba/>

BELGA. (2018). Voor vierde jaar op rij meer dan 10.000 burgerslachtoffers in Afghanistan. *Knack*. Geraadpleegd op 15 februari 2018, via <http://www.knack.be/nieuws/wereld/voor-vierde-jaar-op-rij-meer-dan-10-000-burgerslachtoffers-in-afghanistan/article-normal-965005.html>

BELGA. (2018). Waterverbruik door droogte begrensd in Kaapstad. *De Morgen*. Geraadpleegd op 3 februari 2018, via <https://www.demorgen.be/buitenland/waterverbruik-door-droogte-begrensd-in-kaapstad-b3ad8200/>

BELGA. (2018). Zeven burgers omgekomen bij raketbeschieting in Afghanistan. *Het Nieuwsblad*. Geraadpleegd op 21 maart 2018, via https://www.nieuwsblad.be/cnt/dmf20180312_03404273

Billen, D. (2018). Koen Vanmechelen rondt groots project in Ieper af. *TVL*. Geraadpleegd op 2 april 2018, via <https://www.tvl.be/nieuws/koen-vanmechelen-rondt-groots-project-in-ieper-af-57722>

Boyiazis, A. (2016). Finding Freedom in the Water. *Worldpressphoto*. Geraadpleegd op 15 februari 2018, via <https://www.worldpressphoto.org/collection/photo/2018/people/anna-boyiazis>

Cardone, N. (2018). Demir over Damso: "Dit is een overwinning voor gelijke kansen". *VRT NWS*. Geraadpleegd op 12 maart 2018, via <https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2018/03/09/demir-over-damso--dit-is-een-overwinning-voor-gelijke-kansen/>

Claus, S. (2014). Een Amerikaanse agent is niet getraind om op benen te schieten. *Trouw.nl*. Geraadpleegd op 16 maart 2018, via <https://www.trouw.nl/home/een-amerikaanse-agent-is-niet-getraind-om-op-benen-te-schieten~a7f4296e/>

De Buck, W. (2017). Hoe Anne Frank tot een gigantische rel in het Italiaanse voetbal heeft geleid. *Het Nieuwsblad*. Geraadpleegd op 18 december 2017, via http://www.nieuwsblad.be/cnt/dmf20171025_03152186

De burkini in Zanzibar. (2017). *Nieuws Marokko*. Geraadpleegd op 15 februari 2018, via <https://nieuws.marokko.nl/48185/de-burkini-in-zanzibar/>

De Coninck, D. (2018). Belg maakt kans op World Press Photo met reeks over jonge jockeys op Indonesisch eiland. *De Morgen*. Geraadpleegd op 18 februari 2018, via <https://www.demorgen.be/cultuur/belg-maakt-kans-op-world-press-photo-met-reeks-over-jonge-jockeys-op-indonesisch-eiland-be3dac12/>

De Greef, J. & Willems, F. (2018). Honderdduizenden Amerikaanse jongeren overspoelen Washington DC (en andere steden) voor "March for Our Lives". *VRT NWS*. Geraadpleegd op 26 maart 2018, via <https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2018/03/24/tienduizenden-jongeren-verzamelen-in-washington-dc-voor-de--marc/>

De Greef, J. (2015). Zuid-Jemen lijkt zich af te scheuren van Jemen. *De Redactie*. Geraadpleegd op 3 februari 2018, via <http://deredactie.be/cm/vrtnieuws/buitenland/1.2218146>

De Greef, J. (2018). "Zenuwgas werd gebruikt in moordpoging op Russische ex-spion Skripal in Engeland". *VRT NWS*. Geraadpleegd op 14 maart 2018, via <https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2018/03/07/-zenuwgas-werd-gebruikt-in-moordpoging-op-russische-ex-spion-skr/>

De Greef, J. (2018). Gewezen Russische spion in kritieke toestand na vergiftiging in Groot-Brittannië. *VRT NWS*. Geraadpleegd op 14 maart 2018, via <https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2018/03/05/gewezen-russische-spion-in-kritieke-toestand-na-vergiftiging-in-/>

De Nil, B. (2018). Wereld Autisme Dag op 2 april. *Faro*. Geraadpleegd op 2 april 2018, via <https://faro.be/blogs/bart-de-nil/wereld-autisme-dag-op-2-april>

De Roy, L. (2016). Duizenden Polen betogen tegen mogelijk totaal verbod op abortus. *De Redactie*. Geraadpleegd 14 april 2018, via <http://deredactie.be/cm/vrtnieuws/buitenland/1.2783307>

De Witte, K. (2016). Hasselt, de hoofdstad van de daklozen. *De Redactie*. Geraadpleegd op 16 maart 2018, via <http://deredactie.be/cm/vrtnieuws/opinieblog/opinie/1.2552054>

Dewulf, L. (2018). "Genademoorden" in Oeganda: de gruwelijke getuigenis van een moeder die haar zoon met een beperking wurgde. *VRT NWS*. Geraadpleegd op 7 mei 2018, via https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2018/02/15/_ik-greep-zijn-nek--draaide-eraan-en-wurgde-de-baby/

DGS. & JVT. (2018). Ierland organiseert referendum over abortus: 'Het kan veranderen'. *De Standaard*. Geraadpleegd op 16 maart 2018, via http://www.standaard.be/cnt/dmf20180130_03329055

Doodstraf in Iran. (2017). *Wikipedia*. Geraadpleegd op 16 maart 2018, via https://nl.wikipedia.org/wiki/Doodstraf_in_Iran

Engels, T. (2014). Vrouwenbesnijdenis: 'Er zijn geen woorden voor deze pijn'. *Knack*. Geraadpleegd op 14 maart 2018, via <http://www.knack.be/nieuws/wereld/vrouwenbesnijdenis-er-zijn-geen-woorden-voor-deze-pijn/article-normal-127639.html>

EP. (2017). 'Hell is here': Gruwelijke foto toont de dagelijkse realiteit voor olifanten in India. *HLN*. Geraadpleegd op 25 januari 2018, via <https://www.hln.be/wetenschap-planeet/dieren/hell-is-here-gruwelijke-foto-toont-de-dagelijkse-realiteit-voor-olifanten-in-india~ae909e32/>

Ethiopische gewetensgevangene vrij. (2018). *Amnesty*. Geraadpleegd op 10 maart 2018, via <https://www.amnesty.nl/actueel/ethiopische-gewetensgevangene-vrij>

G. Mittermeier, C. (2018). Een uitgehongerde ijsbeer en een machteloze fotografe. *National Geographic*. Geraadpleegd op 12 maart 2018, via <https://www.nationalgeographic.nl/dieren/2017/12/een-uitgehongerde-ijsbeer-en-een-machteloze-fotografe>

Gammel bootje om etnisch geweld te ontvluchten. (z.j.) *Zine*. Geraadpleegd op 14 april 2018, via <https://www.demorgen.be/fotografie/gammel-bootje-om-etnisch-geweld-te-ontvluchten-f659abaf/>

Geld tegen wapens. (2018). *Karrewiet*. Geraadpleegd op 4 maart 2018, via <https://www.ketnet.be/karrewiet/22-februari-2018-geld-tegen-wapens>

GJS. (2018). Veel meer dan gewoon muziek: overwinning op Songfestival maakt veel los in Israël. *Het Nieuwsblad*. Geraadpleegd op 15 mei 2018, via https://www.nieuwsblad.be/cnt/dmf20180513_03509843

Goes, L. & Van Poucke, S. (2018). Met een strakkere glimlach dan ooit: Berlusconi is terug, "een comeback zoals alleen hij dat kan". *VRT NWS*. Geraadpleegd op 6 maart 2018, via <https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2018/03/01/met-een-strakkere-glimlach-dan-ooit--berlusconi-is-terug/>

Het ontstaan van vulkanen en eilanden op de grens van twee aardplaten. (2006). *Schooltv*. Geraadpleegd op 8 mei 2018, via <https://schooltv.nl/video/het-ontstaan-van-vulkanen-en-eilanden-op-de-grens-van-twee-aardplaten/>

Hier ontspant Afghanistan zich. (2018). *De Standaard*. Geraadpleegd op 4 maart 2018, via http://www.standaard.be/cnt/dmf20180201_03333624

Hodge, L. (2018). Zeldzaam protest van Iraanse vrouwen tegen hoofddoek gaat viraal. *VRT NWS*. Geraadpleegd op 30 januari 2018, via <https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2018/01/31/zeldzaam-protest-van-iraanse-vrouwen-tegen-de-hoofddoek-gaat-vir/>

Hogan, C. & Liste, S. (2018). Een bruiloft in het verscheurde Syrië. *National Geographic*. Geraadpleegd op 16 maart 2018, via <https://www.nationalgeographic.nl/geschiedenis/2018/02/een-bruiloft-het-verscheurde-syrie>

Huyghebaet, P. & Mertens, P. (2018). Canadezen halen Duitse en Belgische vlag door elkaar bij staatsbezoek Filip en Mathilde. *VRT NWS*. Geraadpleegd op 13 maart 2018, via <https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2018/03/12/canadezen-hangen-halen-duitse-en-belgische-vlag-door-elkaar/>

Huysentruyt, B. (2018). "Deze Triënnale is nóg straffer". *HLN*. Geraadpleegd op 21 mei 2018, via <https://www.hln.be/regio/brugge/-deze-triennale-is-nog-straffer~ac6a3031/>

IB. & TTR. (2018). Syrisch leger rukt op in Oost-Ghouta. *HLN*. Geraadpleegd op 4 maart 2018, via <https://www.hln.be/nieuws/buitenland/syrisch-leger-rukt-op-in-oost-ghouta~a27b70f6/>

IB. (2018). Fotografe deelt hartverscheurende foto's van stervende Adalynn (2) voor wie harttransplantatie te laat kwam. *HLN*. Geraadpleegd op 2 februari 2018, via <https://www.hln.be/wetenschap-planeet/medisch/fotografe-deelt-hartverscheurende-foto-s-van-stervende-adalynn-2-voor-wie-harttransplantatie-te-laet-kwam~a6f31761/>

IBO. (2018). Schokkende beelden: Gaia filmt in het geheim dierenleed in Vlaamse industriële kippenkwekerijen. *Het Nieuwsblad*. Geraadpleegd op 14 maart 2018, via https://www.nieuwsblad.be/cnt/dmf20180313_03406416

In beeld: Meisjesbesnijdenis stoppen in Guinee. (2018). *Plan International België*. Geraadpleegd op 4 maart 2018, via <https://www.planinternational.be/nl/blog/beeld-meisjesbesnijdenis-stoppen-guinee>

IPS., Earle, A. & Ernstberger, J. (2018). Waterschaarste is het nieuwe normaal in Kaapstad (en andere steden in de wereld). *MO*. Geraadpleegd op 13 maart 2018, via <https://www.mo.be/opinie/wat-we-moeten-leren-van-de-droogte-kaapstad-opinie>

Iraanse VUB-professor ter dood veroordeeld in Iran. (2017). *De Redactie*. Geraadpleegd op 16 maart 2018, via <http://deredactie.be/cm/vrtnieuws/videozone/programmas/journaal/2.48451?video=1.2882304>

Isitman, E. (2018). Nog altijd oproer door Suitsupply-poster: voor- en tegenstanders demonstreren. *Elsevier Weekblad*. Geraadpleegd op 12 maart 2018, via <https://www.elsevierweekblad.nl/nederland/achtergrond/2018/03/nog-altijd-opschudding-door-suitsupply-poster-voor-en-tegenacties-594768/>

Isitman, E. (2018). Veel homoposters Suitsupply vernield: 'Niet verwacht in Nederland'. *Elsevier Weekblad*. Geraadpleegd op 12 maart 2018, via <https://www.elsevierweekblad.nl/nederland/achtergrond/2018/03/veel-homoposters-suitsupply-vernield-niet-verwacht-in-nederland-593399/>

Israël wint het Eurovisiesongfestival. (2018). *Metrotime*. Geraadpleegd op 15 mei 2018, via <https://nl.metrotime.be/2018/05/13/must-read/israel-wint-het-eurovisiesongfestival/>

IVA. & TLB. (2018). Skiester Eléonor Sana schrijft Belgische skigeschiedenis: bronzen medaille op Paralympische Winterspelen. *HLN*. Geraadpleegd op 12 maart 2018, via <https://www.hln.be/sport/meer-sport/winterspelen/skiester-eleonor-sana-schrijft-belgische-skigeschiedenis-bronzen-medaille-op-paralympische-winterspelen~adba21d5/>

IVA. (2017). Deze schattige foto van een zeepaardje is minder onschuldig dan ze lijkt. *HLN*. Geraadpleegd op 12 maart 2018, via <https://www.hln.be/wetenschap-planeet/milieu/deze-schattige-foto-van-een-zeepaardje-is-minder-onschuldig-dan-ze-lijkt-ac6c7225/>

IVI. & SI. (2017). Zeker 40 doden bij meerdere explosies in Kaboel. *HLN*. Geraadpleegd op 3 februari 2018, via <https://www.hln.be/nieuws/buitenland/zeker-40-doden-bij-meerdere-explosies-in-kaboel-a86768a0/>

JC. (2018). Overlevenden van schietpartij in Florida: "Doorzichtige rugzakken geven me geen veiliger gevoel". *De Morgen*. Geraadpleegd op 04 april 2018, via <https://www.demorgen.be/buitenland/overlevenden-van-schietpartij-in-florida-doorzichtige-rugzakken-geven-me-geen-veiliger-gevoel-b1e9f732/>

Kalebka, A. (2018). Huwelijksbeloften. *Padlet*. Geraadpleegd op 16 maart 2018, via https://padlet.com/alexander_kalebka/kr4e9msy594/

Khamis, H. (2016). 'Banned Beauty'. *Heba Khamis*. Geraadpleegd op 8 maart 2018, via <http://www.hebakhamis.com/albums/banned-beauty-1/>

[Khosrowyar, K. \(2015\). Empowering Women Through Sports. YouTube. Geraadpleegd op 30 januari 2018, via https://www.youtube.com/watch?v=ucB64VC46ul](https://www.youtube.com/watch?v=ucB64VC46ul)

Koksal, A. (2018). In beeld: Vrouwenmars in Brussel. *Knack*. Geraadpleegd op 14 maart 2018, via <http://www.knack.be/nieuws/mensen/in-beeld-vrouwenmars-in-brussel/diaporama-normal-974531.html>

KV. (2017). Laatste noordelijke witte neushoorn (m) ter wereld zit op Tinder: "Ik presteer goed onder druk". *HLN*. Geraadpleegd op 20 maart 2018, via <https://www.hln.be/wetenschap-planeet/dieren/laatste-noordelijke-witte-neushoorn-m-ter-wereld-zit-op-tinder-ik-presteer-goed-onder-druk-ac7b8bac/>

KV. (2017). Reusachtige peuter gluurt over grensmuur tussen VS en Mexico. *De Morgen*. Geraadpleegd op 18 december 2017, via <https://www.demorgen.be/expo/reusachtige-peuter-gluurt-over-grensmuur-tussen-vs-en-mexico-bb0a1b5c/>

KV. (2018). Egyptische oppositieleider opgepakt. *De Morgen*. Geraadpleegd op 15 februari 2018, via <https://www.demorgen.be/buitenland/egyptische-oppositieleider-opgepakt-b42b0750/>

Lemmens, K. (2018). Wasmachines eerste schot in Trumps handelsoorlog. *De Standaard*. Geraadpleegd op 26 januari 2018, via http://www.standaard.be/cnt/dmf20180123_03316028

Maerevoet, E. (2018). 90 jaar geleden was Mickey Mouse voor het eerst te zien in deze tekenfilm. *VRT NWS*. Geraadpleegd op 15 mei 2018, via <https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2018/05/14/eerste-tekenfilm-met-mickey-mouse-viert-90e-verjaardag/>

[Mallik, S. \(2018\). Hulp leveren in Oost-Ghouta: een ooggetuigenverslag van collega Sajjid. UNHCR. Geraadpleegd op 12 maart 2018, via http://www.unhcr.org/nl/2018/03/hulp-leveren-in-oost-ghouta-een-oogetuigenverslag-van-collega-sajjid/](http://www.unhcr.org/nl/2018/03/hulp-leveren-in-oost-ghouta-een-oogetuigenverslag-van-collega-sajjid/)

Mertens, P. (2018). Met Filip en Mathilde op staatsbezoek naar Canada, in 4 vragen. *VRT NWS*. Geraadpleegd op 13 maart 2018, via <https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2018/03/10/met-filip-en-mathilde-op-staatsbezoek-naar-canada--in-4-vragen/>

- MG. (2018). Afrika roept de EU op om de handel in ivoor te verbieden. *De Standaard*. Geraadpleegd op 16 mei 2018, via http://www.standaard.be/cnt/dmf20180316_03412600
- MG. (2018). Trump pleit plots voor strengere wapenwet: 'Jullie zijn bang van NRA, ik niet'. *De Standaard*. Geraadpleegd op 16 maart 2018, via http://www.standaard.be/cnt/dmf20180301_03383825
- Michiels, L. (2017). Is er genocide aan de gang in Myanmar? *VTM Nieuws*. Geraadpleegd op 25 januari 2018, via <https://nieuws.vtm.be/buitenland/er-genocide-aan-de-gang-myanmar>
- 'Minstens 6700 Rohingya gedood in een maand'. (2017). *Knack*. Geraadpleegd op 18 december 2017, via <http://www.knack.be/nieuws/wereld/minstens-6700-rohingya-gedood-in-een-maand/article-normal-939253.html>
- MRRA. (2018). De ommekeer is ingezet: diesel aan de pomp duurder dan benzine. *Het Nieuwsblad*. Geraadpleegd op 25 maart 2018, via https://www.nieuwsblad.be/cnt/dmf20180227_03380394
- MTM. (2017). Ook gevaar van José is nog niet geweken: Het eiland werd al zwaar getroffen door Irma en nu moet Sint-Maarten weer vrezen voor nieuwe orkaan. *Het Nieuwsblad*. Geraadpleegd op 15 mei 2018, via https://www.nieuwsblad.be/cnt/dmf20170917_03076731
- MV. (2018). Plastic als betaalmiddel tijdens Clean Beach Cup. *HLN*. Geraadpleegd op 26 maart 2018, via <https://www.hln.be/nina/plastic-als-betaalmiddel-tijdens-clean-beach-cup~a7f1c78c/>
- MYDE. & RRLN. (2018). Voetbalbond zet samenwerking met omstreden rapper Damso stop, er komt geen WK-lied. *Het Nieuwsblad*. Geraadpleegd op 12 maart 2018, via https://www.nieuwsblad.be/cnt/dmf20180308_03397562
- N. (2014). Het Klokhuis: Plastic soep. *Schooltv*. Geraadpleegd op 12 maart 2018, via <https://www.schooltv.nl/video/het-klokhuis-plastic-soep/>
- Nazar, M. (2017). Tienjarige Jami uit Afghanistan slaapt tussen de ratten in Servië. *NOS*. Geraadpleegd op 20 maart 2018, via <https://nos.nl/artikel/2167591-tienjarige-jami-uit-afghanistan-slaapt-tussen-de-ratten-in-servie.html>
- Noroez. (2018). *Wikipedia*. Geraadpleegd op 20 maart 2018, via <https://nl.wikipedia.org/wiki/Noroez>
- Ontcijferd: Diesel of benzine: welke brandstof vervuult het meest?. (2018). *Autogids*. Geraadpleegd op 25 maart 2018, via https://www.autogids.be/autonieuws/ontcijferd/diesel-of-benzine-welke-brandstof-vervuult-het-meest_5aaa926c42127.html
- Opnieuw massale demonstraties tegen regering Slowakije. (2018). *NOS*. Geraadpleegd op 6 april 2018, via <https://nos.nl/artikel/2224067-opnieuw-massale-demonstraties-tegen-regering-slowakije.html>
- Over de paralympische spelen. (2018). *Belgian Paralympic Committee*. Geraadpleegd op 12 maart 2018, via <http://www.paralympic.be/nl/over-de-paralympische-spielen>
- Persbericht: Reactie Belplume op beelden Belgische pluimveehouderij. (2018). *Belplume*. Geraadpleegd op 14 maart 2018, via <https://www.belplume.be/Home-1p4.php>

Raeymakers, M. (2018). Waarom het net vandaag Internationale Vrouwendag is. *Het Nieuwsblad*. Geraadpleegd op 14 maart 2018, via https://www.nieuwsblad.be/cnt/dmf20170308_02769252

Redactie. (2017). Perzisch nieuwjaar in Nederland. *De Nieuwe Maan*. Geraadpleegd op 20 maart 2018, via <https://denieuwemaan.ntr.nl/4247-2-noroez-viering-in-nederland/>

Redactie. (2018). Korte metten met smokkelwaar: Duterte vernietigt 30 luxewagens. *De Morgen*. Geraadpleegd op 25 maart 2018, via <https://www.demorgen.be/buitenland/korte-metten-met-smokkelwaar-duterte-vernietigt-30-luxewagens-becfe7b8/>

Redactie. (2018). Omstreden Venezolaanse president Maduro toch herkiesbaar. *HLN*. Geraadpleegd 14 april 2018, via <https://www.hln.be/nieuws/buitenland/omstreden-venezolaanse-president-maduro-toch-herkiesbaar~a3d0234e/>

Rooms, B. (2018). Dierentuinen gaan ivoor van bezoekers vernietigen. *VRT NWS*. Geraadpleegd op 15 mei 2018, via <https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2018/05/15/dierentuinen-gaan-ivoor-van-bezoekers-vernietigen/>

Roox, I. (2018). Vrees voor nog meer bloedvergieten op 'Nakba'. *De Standaard*. Geraadpleegd op 15 mei 2018, via http://www.standaard.be/cnt/dmf20180514_03513048

Rosius, H. (2018). Gebruikers van de straat. *Padlet*. Geraadpleegd op 16 maart 2018, via https://padlet.com/hanne_rosius/qttt6r7k0ida

Ruitenbergh, T. & Hoekstra, E. (2013). De wapenwet van de Verenigde Staten. *Weebly*. Geraadpleegd op 4 maart 2018, via <https://akpoklassenproject.weebly.com/ontwikkelingen-voor-de-toekomst.html>

Saelens, M. (2018). Staking in Franse gevangenis Salah Abdeslam. *De Tijd*. Geraadpleegd op 26 januari 2018, via <https://www.tijd.be/dossier/europareeks/staking-in-franse-gevangenis-salah-abdeslam/9972139.html>

Schaart, E. (2017). Rode Kruis waarschuwt voor "grootste cholera-uitbraak in hedendaagse geschiedenis" in Jemen. *De Morgen*. Geraadpleegd op 6 april 2018, via <https://www.demorgen.be/buitenland/rode-kruis-waarschuwt-voor-grootste-cholera-uitbraak-in-hedendaagse-geschiedenis-in-jemen-b3bf2593/>

Schenkel, M. (2018). Ethiopische elite klampt zich vast aan de macht. *De Morgen*. Geraadpleegd op 10 maart 2018, via <https://www.demorgen.be/buitenland/ethiopische-elite-klampt-zich-vast-aan-de-macht-b67824c0/>

Schrijnende beelden, maar stierf de uitgemergelde ijsbeer echt door de klimaatverandering? Wellicht niet. (2017). *De Morgen*. Geraadpleegd op 12 maart 2018, via <https://www.demorgen.be/wetenschap/schrijnende-beelden-maar-stierf-deze-uitgemergelde-ijsbeer-echt-door-de-klimaatverandering-wellicht-niet-bee443d3/>

Sportredactie. (2018). PAOK-voorzitter met wapen het veld op na afgekeurde goal. *AD.nl*. Geraadpleegd op 13 maart 2018, via <https://www.ad.nl/buitenlands-voetbal/paok-voorzitter-met-wapen-het-veld-op-na-afgekeurde-goal~a41004d3/>

Sportredactie. (2018). Cowboy-voorzitter PAOK drie jaar geschorst. *AD.nl*. Geraadpleegd op 13 maart 2018, via <https://www.ad.nl/buitenlands-voetbal/cowboy-voorzitter-paok-drie-jaar-geschorst~a1be64c3/>

Stevens, G. (2018). Dit beeld gaat de wereld rond: "Ik moest er gewoon een foto van nemen". *Het Nieuwsblad*. Geraadpleegd op 21 maart 2018, via https://www.nieuwsblad.be/cnt/dmf20180321_03421532

Strochlic, N. & d'Aki, L. (2018). Afghaanse meisjes die als jongens gekleed gaan. *National Geographic*. Geraadpleegd op 7 mei 2018, via <https://www.nationalgeographic.nl/geschiedenis-en-cultuur/2018/03/afghaanse-meisjes-die-als-jongens-gekleed-gaan>

Studiokca – skyscraper (The Bruges Whale). (2018). *Triennale Brugge 2018*. Geraadpleegd op 21 mei 2018, via <https://triennalebrugge.be/installation/studiokca-skyscraper-the-bruges-whale>

Sutriadi, H. (2013). Horse Racing Main Jaran in Sumbawa. *YouTube*. Geraadpleegd op 15 februari 2018, via <https://www.youtube.com/watch?v=6ZTsT14lqUY>

Trump wil muur bouwen tussen Mexico en VS. (2017). *NOS Jeugdjournaal*. Geraadpleegd op 25 januari 2018, via <https://jeugdjournaal.nl/artikel/2154927-trump-wil-muur-bouwen-tussen-mexico-en-vs.html>

Truyts, J. (2018). Nederlandse premier Rutte neemt 4 bedreigde Antilliaanse leguanen mee uit Sint-Maarten. *VRT NWS*. Geraadpleegd op 15 mei 2018, via <https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2018/05/15/rutte-leguanen/>

Truyts, J. (2018). Zoekmachine met 1,4 miljard gelekte wachtwoorden online gezet. *VRT NWS*. Geraadpleegd op 6 april 2018, via <https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2018/04/05/zoekmachine-e-mailadressen/>

TT. (2018). Hallucinante beelden uit Hawaï: brandende lava stroomt de straten op. *De Morgen*. Geraadpleegd op 8 mei 2018, via <https://www.demorgen.be/buitenland/hallucinante-beelden-uit-hawai-brandende-lava-stroomt-de-straten-op-b1fabe37/>

TTR. (2018). "Gisteren speelde ik nog met mijn vriend. Nu is hij dood": tiener toont via selfies gruwel van Syrische conflict. *De Morgen*. Geraadpleegd op 22 februari 2018, via <https://www.demorgen.be/buitenland/-gisteren-speelde-ik-nog-met-mijn-vriend-nu-is-hij-dood-tiener-toont-via-selfies-gruwel-van-syrische-conflict-b7d6f5f7/>

TTR. (2018). Indrukwekkend: 600.000 kleien beeldjes symboliseren slachtoffers Eerste Wereldoorlog op Belgische bodem. *HLN*. Geraadpleegd op 2 april 2018, via <https://www.hln.be/nieuws/binnenland/indrukwekkend-600-000-kleien-beeldjes-symboliseren-slachtoffers-eerste-wereldoorlog-op-belgische-bodem~adaa8542/>

Valk, G. (2015). Zwarte jeugd relt nu in Baltimore. *NRC.nl*. Geraadpleegd op 16 maart 2018, via <https://www.nrc.nl/nieuws/2015/04/28/zwarte-jeugd-relt-nu-in-baltimore-1492218-a351777>

van Es, A. (2018). Offensief Syrische leger in Oost-Ghouta: inname helft rebellenenclave kost ruim duizend levens. *De Morgen*. Geraadpleegd op 13 maart 2018, via <https://www.demorgen.be/buitenland/offensief-syrische-leger-in-oost-ghouta-inname-helft-rebellenenclave-kost-ruim-duizend-levens-bfff28a2/>

Van Ginneken, S. (2015). In 2 minuten. Wie vecht tegen wie in Jemen (en waarom)? *De Standaard*. Geraadpleegd op 3 februari 2018, via http://www.standaard.be/cnt/dmf20150326_01599878

[Van Poucke, S. & Khalifeh, M. \(2018\). Grootste vluchtelingenstroom op gang gekomen sinds begin offensief Oost-Ghouta. *VRT NWS*. Geraadpleegd op 15 maart 2018, via <https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2018/03/15/grote-vluchtelingenstroom-in-oost-ghouta/>](http://www.vrt.be/vrtnws/nl/2018/03/15/grote-vluchtelingenstroom-in-oost-ghouta/)

[Van Poucke, S. \(2018\). De taliban, terug van nooit weggeweest in Afghanistan. *VRT NWS*. Geraadpleegd op 4 maart 2018, via <https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2018/01/27/wat-is-er-aan-de-hand-in-afghanistan-/>](https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2018/01/27/wat-is-er-aan-de-hand-in-afghanistan-/)

Van Thillo, J. (2018). Ook de gegevens van Mark Zuckerberg gelekt. *Het Nieuwsblad*. Geraadpleegd op 11 april 2018, via https://www.nieuwsblad.be/cnt/dmf20180411_03457599

Verhaert, W. (2016). Wilde olifant vernield honderd huizen. *De Standaard*. Geraadpleegd op 25 januari 2018, via http://www.standaard.be/cnt/dmf20160210_02121552

Vijf jaar cel voor abortus in Polen? (2016). *NOS*. Geraadpleegd op 14 april 2018, via <https://nos.nl/artikel/2133880-vijf-jaar-cel-voor-abortus-in-polen.html>

Vluchtelingen in Bangladesh. (2017). *Karrewiet*. Geraadpleegd op 25 januari 2018, via <https://www.ketnet.be/karrewiet/25-september-2017-rohingya-trauma>

Vranckx, R. (2018). Vranckx & de Nomaden: Mercy Killing. *VRT NU*. Geraadpleegd op 7 mei 2018, via <https://www.vrt.be/vrtnu/a-z/vranckx---de-nomaden/2018/vranckx---de-nomaden-s2018-mercy-killing/>

Vreeken, R. (2018). Opnieuw mogelijke concurrent van Egyptische president uit verkiezingsrace gewerkt door autoriteiten. *De Volkskrant*. Geraadpleegd op 26 januari 2018, via https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/opnieuw-mogelijke-concurrent-van-egyptische-president-uit-verkiezingsrace-gewerkt-door-autoriteiten~be6b5490/?utm_campaign=shared%20content&utm_medium=social&utm_source=googleplus&utm_content=paid

Wat is Wereld Autisme Dag? (2018). *Vlaamse Vereniging Autisme*. Geraadpleegd op 2 april 2018, via <https://mezelfzijn.be/vva/wereld-autisme-dag/>

Women's eNews. (2014). I Lived as a Boy in Afghanistan. *YouTube*. Geraadpleegd op 7 mei 2018, via <https://www.youtube.com/watch?v=NuzVWoposxc>

Geraadpleegde werken

Boeken

prof. dr. Bauer, J. (2016). *Zelfsturing en identiteitsontwikkeling: De herontdekking van de vrije wil*. Eeserveen: Uitgeverij Mens!.

Castelein, E., Coens, J., De Witte, K., Houben, A., Lauwers, W., Segers, J. & Van den Branden, K. (2016). *Binnenklas differentiatie: Een beroepshouding, geen recept: Praktijkgids voor leraren, student-leraren en lerarenopleiders*. Leuven / Den Haag: Acco.

Peeters, J. (2017). *Kinderen zijn geen puppy's: De kracht van zelfsturing in opvoeding*. Leuven / Den Haag: Acco.

Ros, A. & van den Bergh, L. (2015). *Begeleiden van actief leren: Theorie en praktijk van zelfsturing en samenwerking*. Bussum: Uitgeverij Coutinho.

Struyven, K., Coubergs, C., Gheysens, E. & Engels N. (2015). *Ieders leer-kracht: Binnenklasdifferentiatie in de praktijk*. Leuven / Den Haag: Acco.

Timmersmans, M. & van Velzen, C. (2017). *Kennisbasis lerarenopleiders: Katern 4: Samen in de school opleiden*. Werkendam: Velon.

Van Beylen, L. (2016). *Zelfstandig project: De meerwaarde van het werken zonder thema met betrekking tot het welbevinden van de leerkracht én kinderen*. Hasselt: PXL.

Van den Branden, K. (2015). *Onderwijs voor de 21ste eeuw*. Leuven / Den Haag: Acco.

Wouters, M. & Lambert, R. (2015). *Groeiboek: Zorg- en volgsysteem voor kleuters: Analyse en handelen: Domeinboek: Positieve ingesteldheid*. Antwerpen-Apeldoorn: Garant.

Webpagina's (Informatie / afbeeldingen / ...):

Actualiteit via Pinterest. (2013). *Tablio*. Geraadpleegd op 18 december 2017, via <https://tablio.wordpress.com/actualiteit-met-pinterest/>

Bonne, T. (2018). Vertrek eens zonder thema. *CNO*. Geraadpleegd op 31 mei 2018, via https://cno.uantwerpen.be/nl/opleiding/vertrek-eens-zonder-thema-67494?filter=22_114_151

Brochure basisopleiding secundair onderwijs. (2017). *PXL*. Geraadpleegd op 30 mei 2017, via http://www.pxl.be/assets/website/student/werving/infobrochures/documenten/basisopleidingen/LSO_brochure.pdf

Bulckaert, W. (2015). Speel de differentiatiebingo. *Klasse*. Geraadpleegd op 31 mei 2018, via <https://www.klasse.be/9582/speel-de-differentiatiebingo/>

Bulckaert, W. (2015). Zo differentieer je in het secundair. *Klasse*. Geraadpleegd op 31 mei 2018, via <https://www.klasse.be/9566/zo-differentieer-secundair/>

De Jaegere, A. & Demeyer, S. (2018). Wat moeten scholen doen om uw privacy en die van uw kind te respecteren?. *VRT NWS*. Geraadpleegd op 23 mei 2018, via <https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2018/05/15/wat-moeten-scholen-doen-om-uw-privacy-en-die-van-uw-kind-te-resp/>

De Jaegere, A. (2018). De nieuwe privacywetgeving in 5 vragen: wat verandert er voor u?. *VRT NWS*. Geraadpleegd op 23 mei 2018, via <https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2018/03/22/de-nieuwe-privacywetgeving-in-5-vragen--wat-verandert-er-voor-u/>

Demey, J. (2018). Differentiëren: hoe begin je eraan?. *Klasse*. Geraadpleegd op 31 mei 2018, via <https://www.klasse.be/126560/differentieren-hoe-begin-je-tips/>

Differentiatie is te doen #1: De zeven vormen van differentiatie. (z.j.). *Leren Leuker Maken*. Geraadpleegd op 31 mei 2018, via <https://www.lerenleukermaken.nl/differentiatie-is-te-doen/>

Engels, N. & Placklé, I. (2012). Werken met leerlijnen, zelfsturing, problemen oplossen en coöperatief leren ... de integratiegedachte bevorderen! Mogelijk voor vele vakken, maar hier vertekend vanuit PAV... . *Impuls*. Geraadpleegd op 27 mei via <https://www.kuleuven.be/thomas/algemeen/obed/item/5/38555/>

Hoorelbeke, D., Willems, P. & Vansteenkiste, D. (2016). *dpdbrugge*. Geraadpleegd op 31 mei 2018, via <http://www.dpbbrugge.be/secundair/dipebe/2016-2017/documenten/wetenschappen/Wetenschappen.pdf>

Inspiration in A Box (Creative Project Display). (2013). *Squarehead Teachers*. Geraadpleegd op 03 december 2017, via <https://squareheadteachers.com/2013/07/16/inspiration-in-a-box-creative-project-display/>

Jvanorman. Come take a look at your teacher's favorite book!. (z.j.). *Pinterest*. Geraadpleegd op 03 december 2017, via <https://nl.pinterest.com/pin/309411436891062428/>

Kerpel, A. (2014). Differentiatie. *Wij-leren*. Geraadpleegd op 31 mei 2018, via <https://wij-leren.nl/differentiatie-uitleg.php>

Leslie, J. (2017). Flipgrid + Student Privacy. *Flipgrid*. Geraadpleegd op 23 mei 2018, via <http://blog.flipgrid.com/news/2017/5/19/flipgrid-student-privacy>

Mitsy. How to make a scratch off lottery ticket?. (2009). *Artmind*. Geraadpleegd op 03 december 2017, via <http://artmind-etcetera.blogspot.be/2009/05/how-to-make-scratch-off-lottery-tickets.html>

Onderwijs op maat: differentiatie in de klas en op school. (z.j.). *Onderwijs Vlaanderen*. Geraadpleegd op 31 mei 2018, via <https://onderwijs.vlaanderen.be/nl/onderwijs-op-maat-differentiatie-in-de-klas-en-op-school>

Smith, B. (z.j.). TPACK – Pedagogical. *Tes Teach*. Geraadpleegd op 25 januari 2017, via https://www.tes.com/lessons/B_6R36iCtbc7w/tpack-pedagogical

Studulski, F. (z.j.). Thematisch werken. *Paboweb.nl*. Geraadpleegd op 26 januari 2017, via http://s3.amazonaws.com/assets.paboweb.nl/documents/466/WEBSITE_Thematisch_werke_n.pdf

Wat is differentiatie in het onderwijs? (z.j.). *InfoNu.nl*. Geraadpleegd op 31 mei 2018, via <https://educatie-en-school.infonu.nl/diversen/85216-wat-is-differentiatie-in-het-onderwijs.html>

Werken aan een veilig en positief klasklimaat. (z.j.). *Steunpunt diversiteit & leren*. Geraadpleegd op 07 januari 2018, via

Axelle Bollen Autonomie-ondersteunend lesgeven met de tablet in PAV: Actualiteit? Beeld je in!

<http://diversiteitinactie.be/sites/default/files/11%20werkenaaneenveiligenpositiefklasklimaat%20SDL.pdf>

Zelfbeschikkingstheorie. (2017). *Wikipedia*. Geraadpleegd op 24 januari 2018, via <https://nl.wikipedia.org/wiki/Zelfbeschikkingstheorie>

Bijlagen lesmateriaal

Bijlage 1: Stappenplan

HOE GEBRUIK IK DIT REK?

Stap 1: Kies een foto uit het rek die jou aanspreekt!

Stap 2: Ga op zoek naar het verhaal achter de foto.

(Tip: Bekijk de ondersteuningsfiches “Stap oriënteren”, “Stap voorbereiden” en de “instructiefiche”.)

Stap 3: Maak een filmpje met Adobe Spark waarin je het verhaal vertelt van de door jou gekozen foto.

(Tip: Bekijk de ondersteuningsfiche “Stap uitvoeren”.)

Stap 4: Plaats jouw filmpje op Flipgrid.

(Tip: Bekijk de ondersteuningsfiche “Stap uitvoeren”. De leerkracht kan jou de juiste aanmeldingscode geven. Vergeet deze zeker niet ergens te noteren!)

Stap 5: Kies een filmpje van één van je medeleerlingen en maak zelf een feedbackfilmpje met 1 tip en 1 top.

(Tip: Bekijk de ondersteuningsfiches “Stap reflecteren” en de “evaluatiefiche”.)

tablio
tablets in het onderwijs

Bijlage 2: Instructiefiche

INSTRUCTIEFICHE: HOE KIES IK EXTRA INFORMATIE & AFBEELDINGEN VOOR MIJN ACTUALITEITSFOTO?	
<p>Je krijgt de opdracht om een actualiteitsfoto te bespreken via Flipgrid. Voor je kan starten met het maken van je filmpje, moet je nog op zoek naar extra informatie en afbeeldingen. Als je de gebeurtenis opzoekt via Google, zal je overspoeld worden met informatie. Welke informatie en afbeeldingen kies je nu om het verhaal achter je foto duidelijk samen te vatten? Volgende tips kunnen helpen!</p>	
<p>Wie?</p> 	<p>Wie zie je op de foto? Zijn er belangrijke personen die je aan de foto kan linken? Bijvoorbeeld: ministers, voorzitters, ouders, slachtoffers, kampioenen, presidenten, popsterren, historische figuren, ...</p> <p>Ga op zoek naar de geschikte foto en informatie voor je filmpje!</p>
<p>Wat?</p> 	<p>Je moet altijd goed in beeld brengen wat er precies gebeurd is: een bomaanslag, een milieuramp, een verkiezingsoverwinning, een ongeval, oorlog, een onderhandeling, een feest, een evenement, een brand, ...</p> <p>Foto's die bij nieuwsberichten staan zijn daarvoor vaak heel geschikt. Zoek dus zeker op de sites van kranten en nieuwsredacties naar interessante beelden die tonen wat er precies gebeurde. Soms heb je een meerdere beelden nodig om goed duidelijk te maken wat er gebeurde.</p>
	
<p>Waar?</p> 	<p>Een actuele gebeurtenis vindt altijd ergens plaats. Voeg daarom steeds een kaart toe waarop je duidelijk kan zien waar de gebeurtenis plaatsvond. Dat kan een wereldkaart zijn, maar ook een kaart van Europa, België, Limburg of zelfs je gemeente. Het hangt er een beetje van af waarrond je werkt.</p> <p>Soms zijn ook beelden van de plaats zelf verhelderend. Denk bijvoorbeeld aan bekende pleinen, gebouwen, natuurparken, stadia, ... waar iets zich kan afspelen.</p>
<p>Wanneer?</p> 	<p>Wanneer is het gebeurd? Wanneer werd de foto gemaakt?</p>
<p>Waarom?</p> 	<p>Wanneer er iets gebeurt heeft dat soms een duidelijke oorzaak. Bijvoorbeeld: armoede, een meningsverschil, wraak, ...</p> <p>Kan je de oorzaak van jouw gebeurtenis in beeld brengen? Graag een foto dan!</p>
<p>TIP 2: HOU JE OGEN OPEN!</p> <p>Wanneer je op zoek gaat naar extra informatie en afbeeldingen, hou dan altijd je ogen open. Vaak vind je onverwacht interessante dingen voor je filmpje. Soms vind je interessant cijfermateriaal over actuele gebeurtenissen: grafieken, staafdiagrammen of tabellen.</p> <p>Het kan ook geen kwaad om even vrijblijvend te snuffelen via Google Afbeeldingen naar kunstwerken, kwaliteitsvolle fotoreportages, cartoons, posters, ... iets interessant gevonden? Helpt deze informatie of afbeelding om de gebeurtenis samen te vatten? Gebruik ze dan zeker in jouw filmpje! Wie weet wat je tegenkomt...</p>	

Bijlage 3: Evaluatiefiche

DIT WILLEN WE BEREIKEN:	HIERUIT KUNNEN WE AFLEIDEN OF JE GOED BEZIG BENT:	DIT VINDEN WE ERVAN:			
<p>Je kan je gevoelens over de foto goed beschrijven.</p> 	<ul style="list-style-type: none"> Je kan je mening over de foto of over het onderwerp uitdrukken. Je kan je mening over de foto van je medeleerlingen via Flipgrid geven. ... 	<p>ONVOLDOENDE - VOLDOENDE - GOED</p> <p>OMDAT</p>	<p>Je hebt een correcte werkhouding.</p> 	<ul style="list-style-type: none"> Je gebruikt de hulpfiches wanneer dat nodig is. Je hebt je aan de planning gehouden. Je hebt je aan de inhoudelijke afspraken gehouden. ... 	<p>ONVOLDOENDE - VOLDOENDE - GOED</p> <p>OMDAT</p>
<p>Je kan kritisch nadenken over je foto.</p> 	<ul style="list-style-type: none"> Je kan duidelijk uitleggen wat er op je foto te zien is. Je kan de link leggen tussen je foto en de actualiteit. Je geeft een antwoord op de W – vragen. Je gebruikt beelden om het verhaal duidelijk te maken. ... 	<p>ONVOLDOENDE - VOLDOENDE - GOED</p> <p>OMDAT</p>	<p>Je spreekt vlot.</p> 	<ul style="list-style-type: none"> Je spreekt luid en duidelijk. Je spreekt aan een vlot tempo, maar ook niet te snel. Je spreekt AN. Je kiest mooie woorden om je gevoelens te uiten of het verhaal te vertellen. ... 	<p>ONVOLDOENDE - VOLDOENDE - GOED</p> <p>OMDAT</p>
<p>Je kan creatief werken met Adobe Spark en Flipgrid.</p> 	<ul style="list-style-type: none"> Je presenteert je foto op een creatieve/originele manier. Je durft te experimenteren met Adobe Spark. Je durft te experimenteren met Flipgrid ... 	<p>ONVOLDOENDE - VOLDOENDE - GOED</p> <p>OMDAT</p>	<p>ALGEMENE CONCLUSIE?</p>		
					

Bijlage 4: Ondersteuningsfiches OVUR

Je koos een foto! Proficiat!
Voor je kan beginnen aan je
verhaal moet je eerst wat
informatie verzamelen.

Op de achterkant van je foto vind
je kernwoorden. Je kan met die
kernwoorden gaan zoeken.

Wil je nog meer ondersteuning?
Kras de blauwe laag weg! Dan
vind je QR – codes naar
interessante bronnen.

STAP ORIËNTEREN

tablio Realize the possibilities in the classroom

Welke woorden gebruik ik om
aan te geven waarom ik de foto
koos? Hoe bouw ik mijn tekst
op?

Scan de code!

Ook de fiche '*Hoe zoek ik meer
informatie en afbeeldingen?*
kan je helpen!

STAP VOORBEREIDEN

tablio in het
onderwijs

Hoe werk ik met Adobe Spark?

Hoe werk ik met Flipgrid?

Klik op dit icoontje, log in met je code. Klik op het groene plusje en upload je filmpje.

Gebruik voor beide apps je e-mailadres en vergeet niet om je daarna overal af te melden!

STAP UITVOEREN

tablio

Wat wil jij meegeven aan je klasgenoot?

-

Je kan je gevoelens over de foto goed omschrijven.
-

Je kan kritisch nadenken over je foto.
-

Je kan creatief werken met de tablet.
-

Je hebt een correcte werkhouding.
-

Je spreekt vlot.

STAP REFLECTEREN

tablio Digitale leeromgeving voor de toekomst

Vind je het moeilijk om de juiste woorden te vinden om je klasgenoot een tip of top te geven?

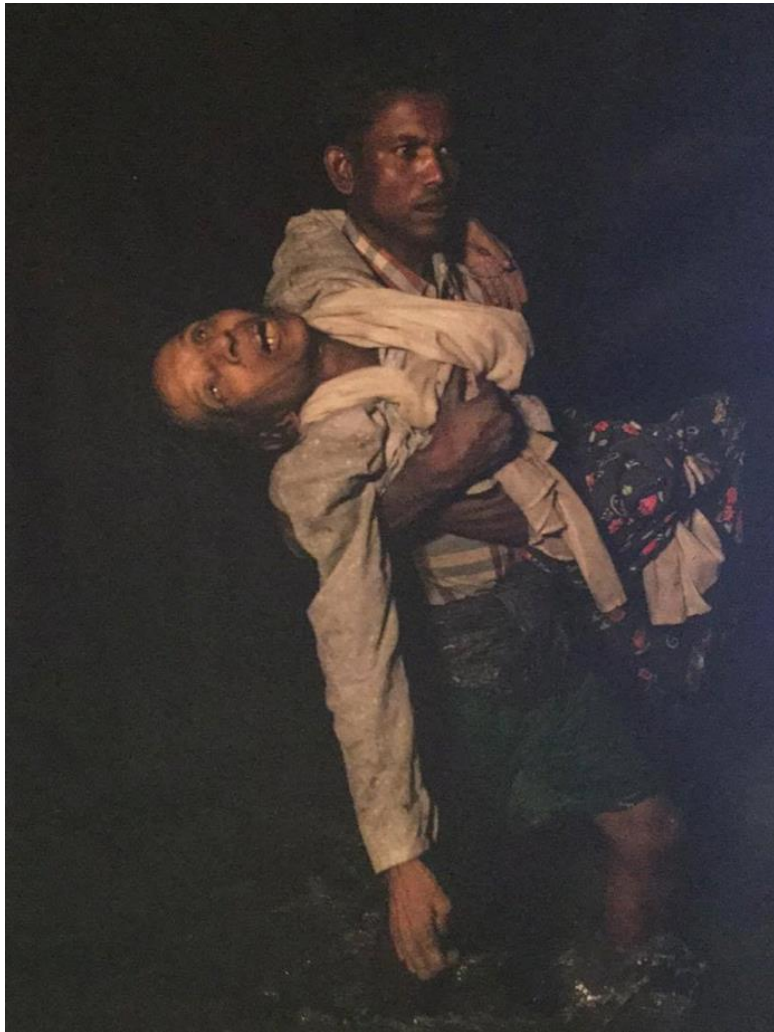
Scan de code!

STAP REFLECTEREN

Bijlage 5: Foto's actuarek

Rohingya

vlucht

Myanmar

Plaats je woorden achter dit beeld op Flipgrid .

FLIPGRID.

India

ontbossing

Biplab Hazra

Plaats je woorden achter dit beeld op Flipgrid .

FLIPGRID.

kunstproject JR

scheidingsmuur

Mexico

Plaats je woorden achter dit beeld op Flipgrid .

Anne Frank en voetbal

tegenreactie clubs

oplossing Claudio
Lotito

Plaats je woorden achter dit
beeld op Flipgrid .

FLIPGRID.

Adalynn

harttransplantatie

orgaandonatie

Plaats je woorden achter dit beeld op Flipgrid .

FLIPGRID.

Katayoun
Khosrowyar

Iran

vrouwenrechten

Plaats je woorden achter dit
beeld op Flipgrid .

FLIPGRID.

vrouwenbesnijdenis

Guinee

'Een onbesneden meisje is puur en volledig.'

Plaats je woorden achter dit beeld op Flipgrid .

FLIPGRID.

schietincident

wapenwetgeving

NRA

Plaats je woorden achter dit beeld op Flipgrid .

FLIPGRID.

vogelmarkt

Afghanistan

taliban

Plaats je woorden achter dit beeld op Flipgrid .

FLIPGRID.

Ghouta

burgerslachtoffers

bombardement

Plaats je woorden achter dit beeld op Flipgrid .

FLIPGRID.

Ghouta

UNHCR

hulpkonvooi

Plaats je woorden achter dit beeld op Flipgrid .

FLIPGRID.

suitsupply poster

intollerantie

homo

Plaats je woorden achter dit beeld op Flipgrid .

FLIPGRID.

Eléonor Sana

Paralympische
Spelen

Pyeongchang

Plaats je woorden achter dit
beeld op Flipgrid .

FLIPGRID.

Damso

Rode Duivels

vrouwonvriendelijk

Plaats je woorden achter dit beeld op Flipgrid .

FLIPGRID.

ijsbeer

Canada

klimaatopwarming

Plaats je woorden achter dit beeld op Flipgrid .

FLIPGRID.

zeepaardje

plastic soup

Sumbawa

Plaats je woorden achter dit beeld op Flipgrid .

staatsbezoek

Canada

vlag

Plaats je woorden achter dit beeld op Flipgrid .

FLIPGRID.

PAOK

matchfixing

Savvidis

Plaats je woorden achter dit beeld op Flipgrid .

FLIPGRID.

internationale
vrouwendag

vrouwenmars
Brussel

vrouwenrechten

Plaats je woorden achter dit
beeld op Flipgrid .

FLIPGRID.

spion

zenuwgas

Skripal

Plaats je woorden achter dit beeld op Flipgrid .

FLIPGRID.

Gebruikers van de
straat

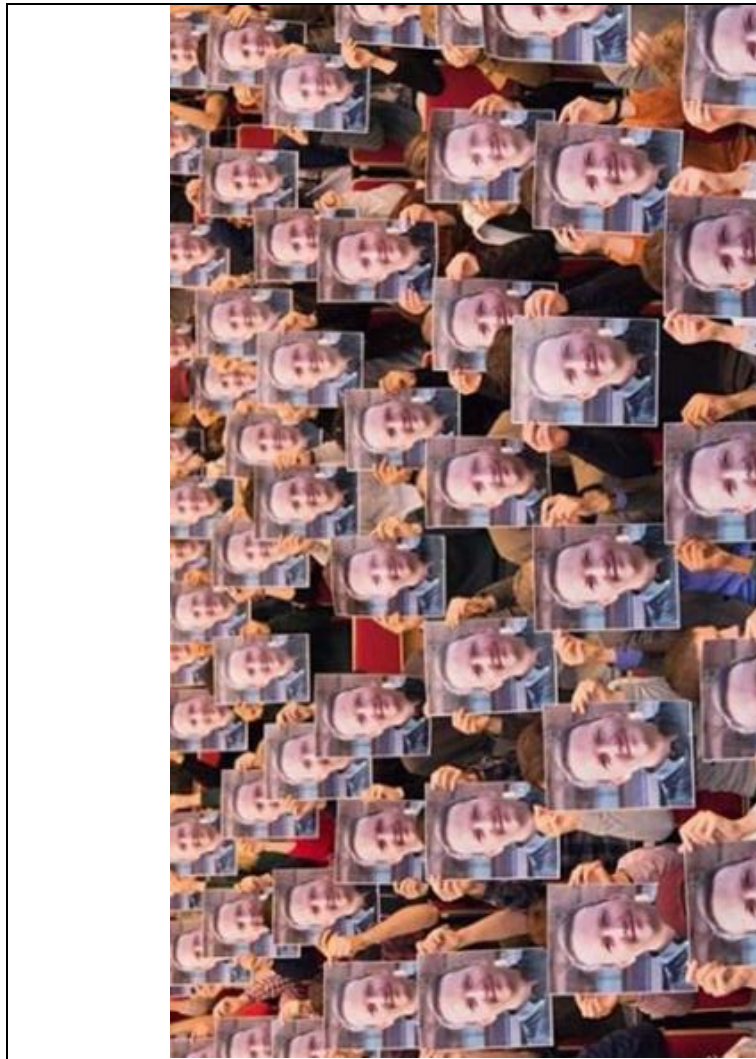
daklozen

Sebastien van
Malleghem

Plaats je woorden achter dit
beeld op Flipgrid .

FLIPGRID.

Professor VUB

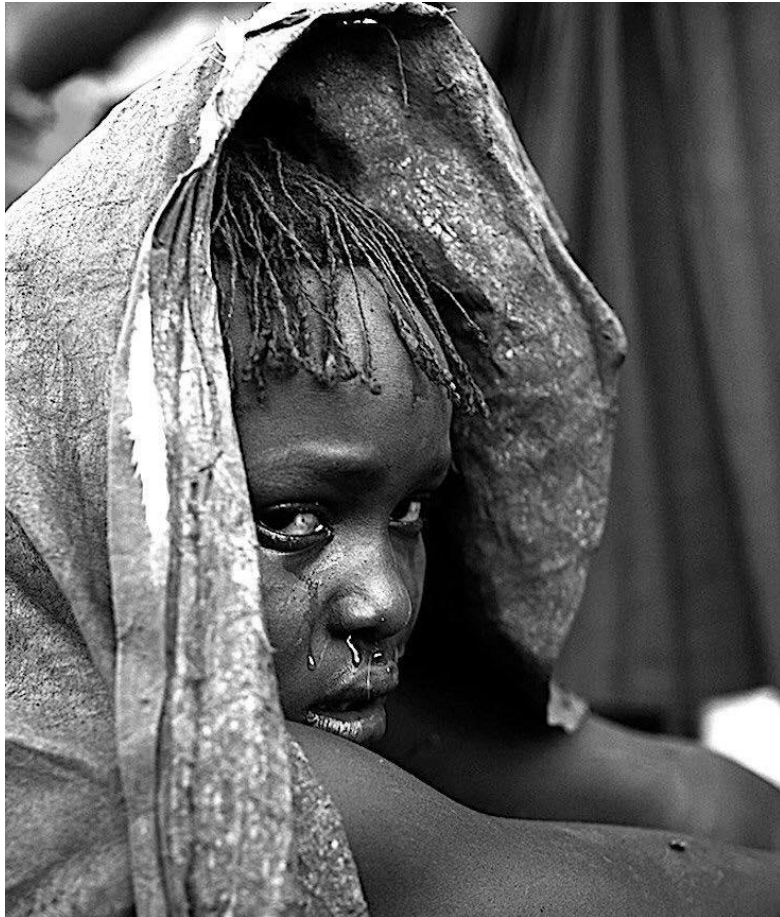
Iran

Ter dood
veroordeeld

Plaats je woorden achter dit
beeld op Flipgrid .

FLIPGRID.

besnijdenis

ondeskundig

zonder verdoving

Plaats je woorden achter dit beeld op Flipgrid .

FLIPGRID.

Syrië

bruiloft

oorlog

Plaats je woorden achter dit beeld op Flipgrid .

Egypte

Sami Anan

Abdelfattah al-Sisi

Plaats je woorden achter dit beeld op Flipgrid .

FLIPGRID.

Ethiopië

Bekele Gerba

Oromo Federalist
Congress (OFC)

Plaats je woorden achter dit
beeld op Flipgrid .

FLIPGRID.

Gaia

Belplume

vleesfraude

Plaats je woorden achter dit beeld op Flipgrid .

FLIPGRID.

Muhammed Najem

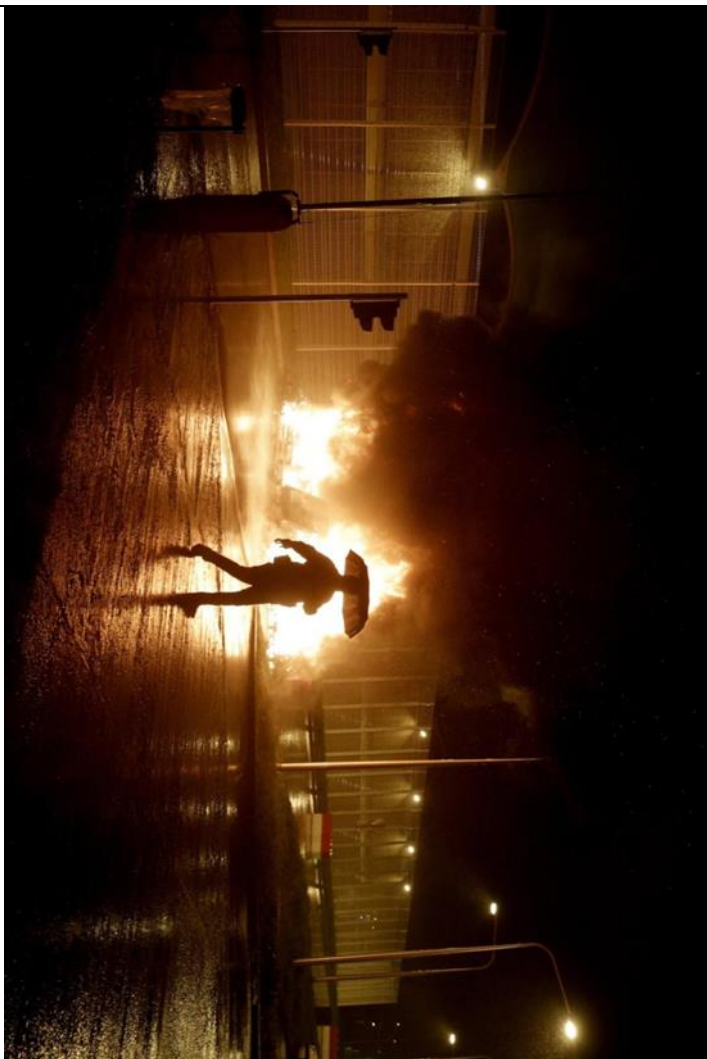
Oost-Ghouta

mensenrechten

Plaats je woorden achter dit beeld op Flipgrid .

FLIPGRID.

Fleury-Mérogis

Frankrijk

staking

Plaats je woorden achter dit beeld op Flipgrid .

FLIPGRID.

Donald Trump

made in China

invoertaksen

Plaats je woorden achter dit beeld op Flipgrid .

FLIPGRID.

Indonesië

Jockey

Maen Jaran Race

Plaats je woorden achter dit beeld op Flipgrid .

FLIPGRID.

Kaboel

zelfmoordaanslag

Taliban

Plaats je woorden achter dit beeld op Flipgrid .

FLIPGRID.

Zanzibar

conservatief

The Panje Project

Plaats je woorden achter dit beeld op Flipgrid .

FLIPGRID.

Kaapstad

watrorlog

Day Zero

Plaats je woorden achter dit beeld op Flipgrid .

FLIPGRID.

Ierland

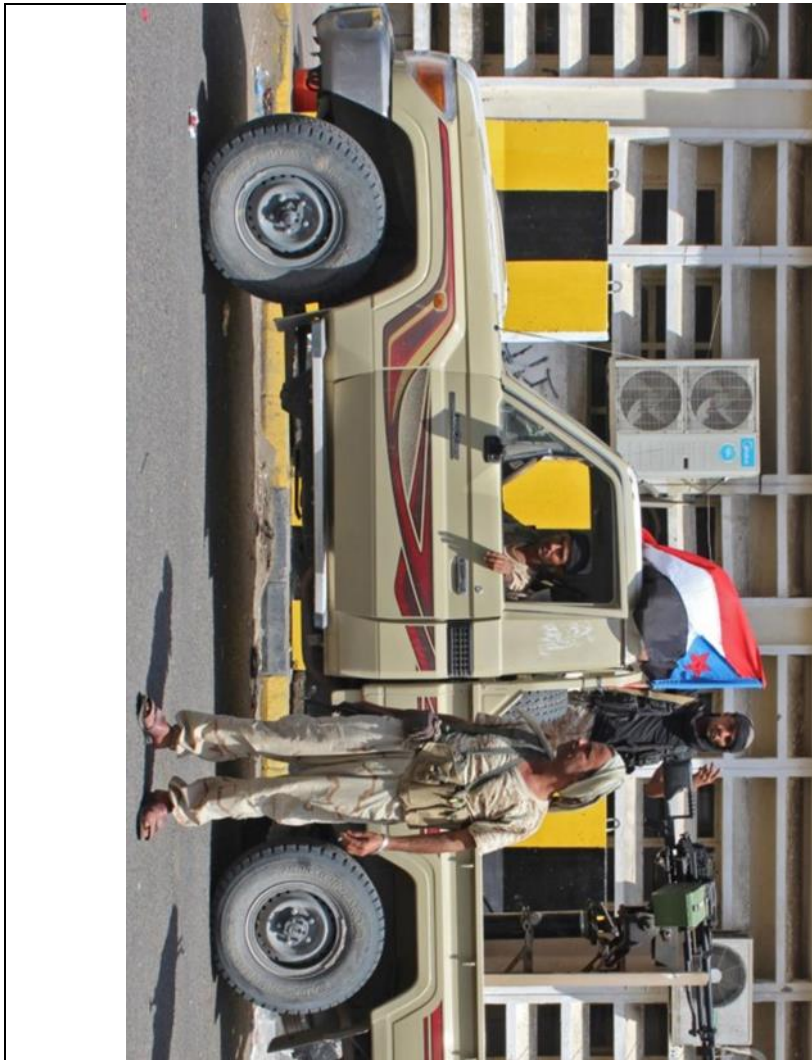
abortus

referendum

Plaats je woorden achter dit beeld op Flipgrid .

FLIPGRID.

separatisten

coalitie

Zuid-Jemen

Plaats je woorden achter dit beeld op Flipgrid .

FLIPGRID.

Huwelijksbeloften

Wapenwet

“Thank you my lord”

Plaats je woorden achter dit beeld op Flipgrid .

FLIPGRID.

Borsten platstrijken

Banned beauty

Internationale
vrouwendag

Plaats je woorden achter dit
beeld op Flipgrid .

FLIPGRID.

Nowruz / noroez

21 maart

tapijt wassen

Plaats je woorden achter dit beeld op Flipgrid .

FLIPGRID.

Afghanistan

Taliban

Balkanroute

Plaats je woorden achter dit beeld op Flipgrid .

Berlusconi

verkiezingen

Italië

Plaats je woorden achter dit beeld op Flipgrid .

FLIPGRID.

Sudan

witte neushoorn

Afrika

Plaats je woorden achter dit beeld op Flipgrid .

Jahan Taab

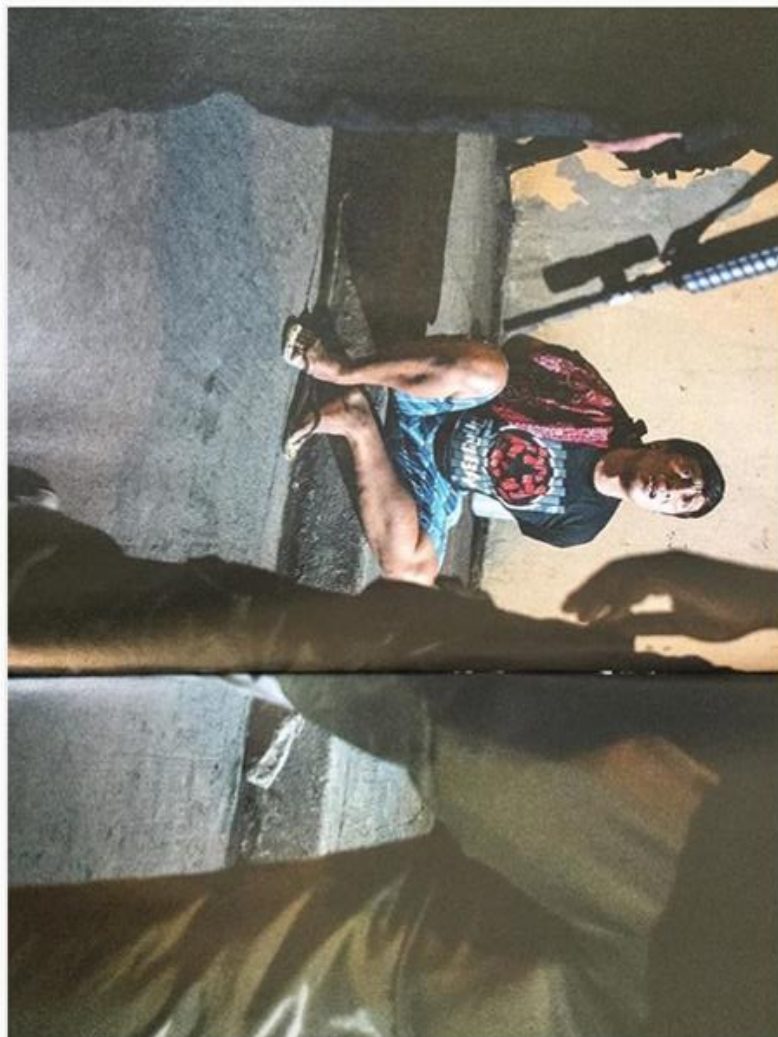
Afghanistan

Nasirkhosraw
Higher Education
Institute

Plaats je woorden achter dit
beeld op Flipgrid .

FLIPGRID.

Duterte

Filipijnen

war on drugs

Plaats je woorden achter dit beeld op Flipgrid .

FLIPGRID.

Diesel

benzine

vervuiling

Plaats je woorden achter dit beeld op Flipgrid .

melk

pepperspray

opstandeling

Plaats je woorden achter dit beeld op Flipgrid .

FLIPGRID.

Washington

mars

jongerenprotest

Plaats je woorden achter dit beeld op Flipgrid .

FLIPGRID.

plastic

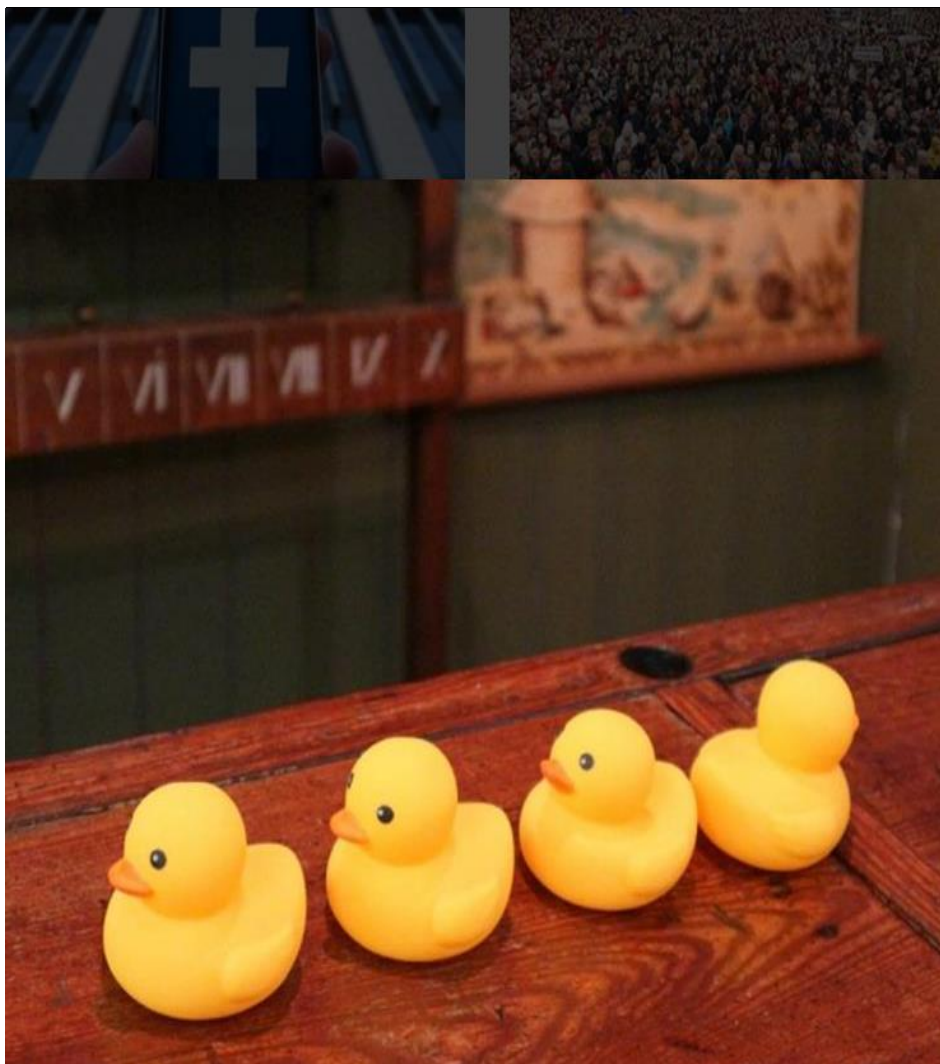
jaar van de Noordzee

opruimen

Plaats je woorden achter dit beeld op Flipgrid .

2 april

VVA

Wereld Autisme
Dag

Plaats je woorden achter dit
beeld op Flipgrid .

Koen Vanmechelen

leper

WO I

Plaats je woorden achter dit beeld op Flipgrid .

cholera

Oeganda

Rode Kruis

Plaats je woorden achter dit beeld op Flipgrid .

FLIPGRID.

Slowakije

moord

regering

Plaats je woorden achter dit beeld op Flipgrid .

FLIPGRID.

Mark Zuckerberg

Europa

privacy

Plaats je woorden achter dit beeld op Flipgrid .

FLIPGRID.

Carcas - Venezuela

protest

Nicolás Maduro

Plaats je woorden achter dit beeld op Flipgrid .

geweld

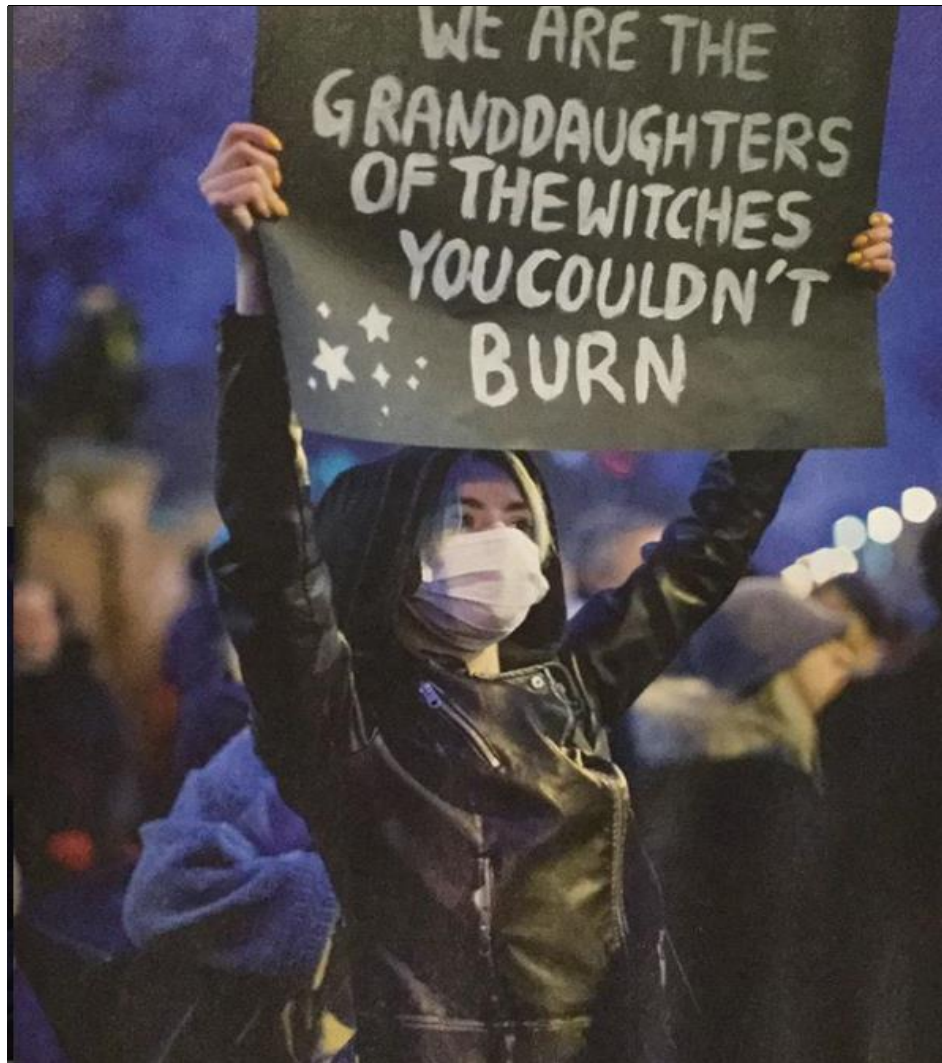
Ituri

DR Congo

Plaats je woorden achter dit beeld op Flipgrid .

FLIPGRID.

abortus

Polen

streng

Plaats je woorden achter dit beeld op Flipgrid .

FLIPGRID.

Bacha posh

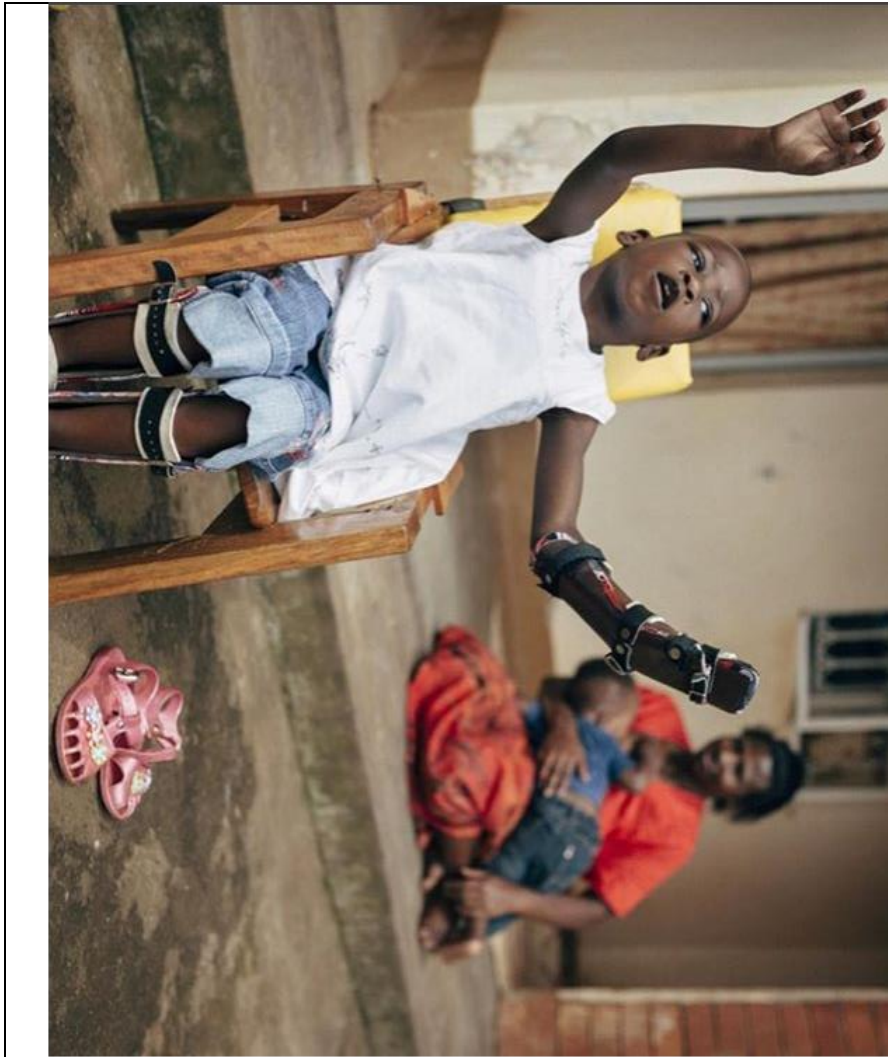
vrouwenrechten

Afghanistan

Plaats je woorden achter dit beeld op Flipgrid .

FLIPGRID.

mercy killing

Oeganda

beperking

Plaats je woorden achter dit beeld op Flipgrid .

FLIPGRID.

vulkaan

Hawaiï

Kīlauea

Plaats je woorden achter dit beeld op Flipgrid .

FLIPGRID.

Nakba

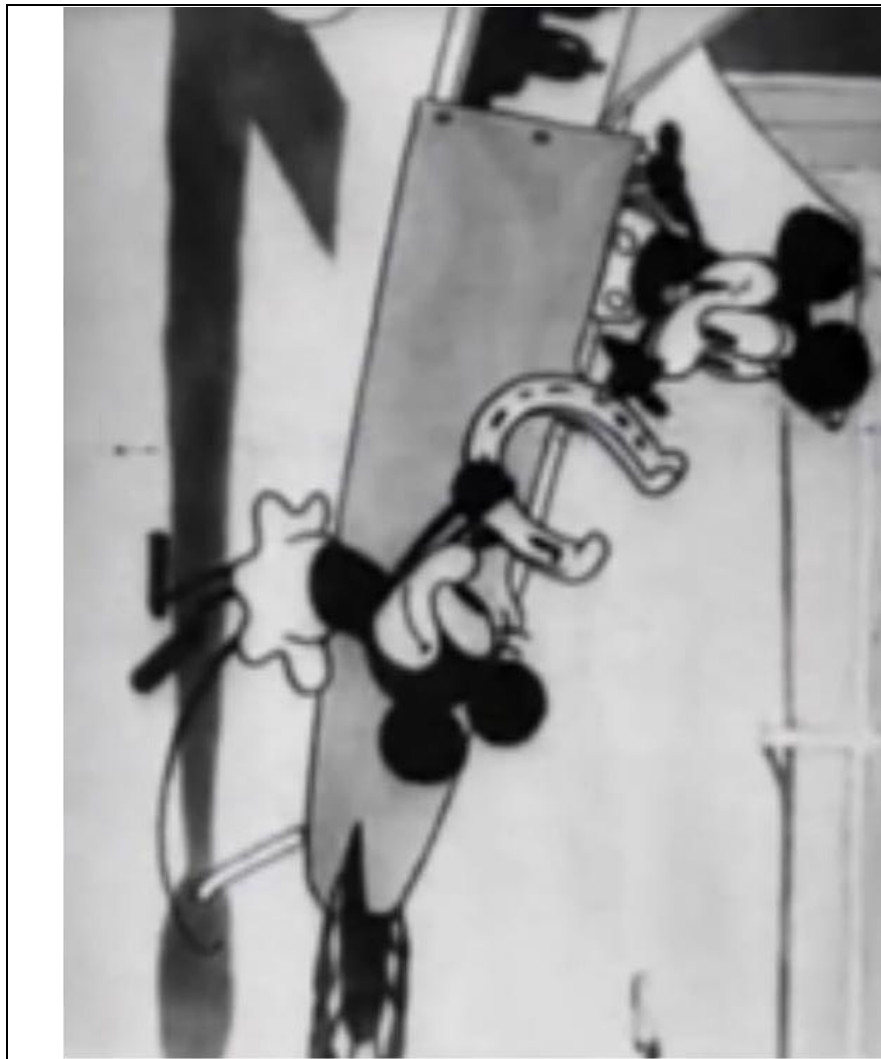
Israël

Gaza

Plaats je woorden achter dit beeld op Flipgrid .

FLIPGRID.

plane crazy

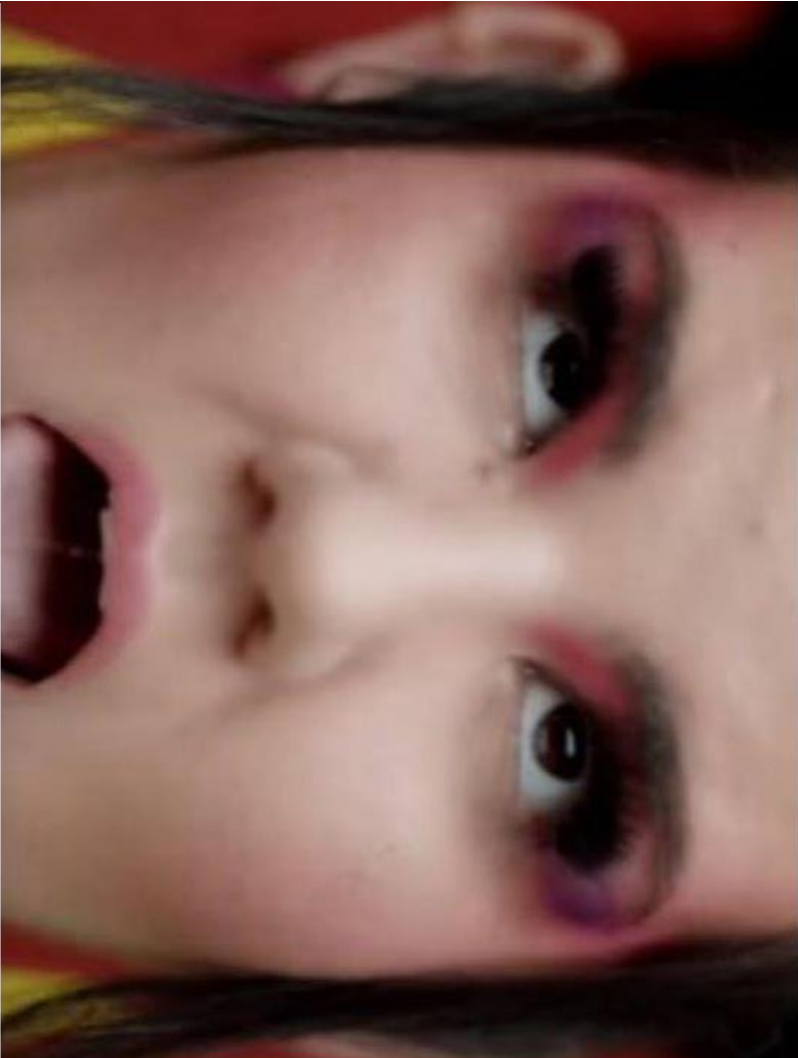
90 jaar

eerst

Plaats je woorden achter dit beeld op Flipgrid .

FLIPGRID.

Eurosong

Israël

#MeToo

Plaats je woorden achter dit beeld op Flipgrid .

ivoorhandel

actie

Laat je (slag)tanden zien.

Plaats je woorden achter dit beeld op Flipgrid .

leguaan

Mark Rutte

Sint-Maarten

Plaats je woorden achter dit beeld op Flipgrid .

FLIPGRID.

Brugge

plastic soup

triennale

Plaats je woorden achter dit beeld op Flipgrid .

FLIPGRID.

Andere bijlagen

Bijlage 1: Verslag vergadering 21 september 2017

Datum:	21/09/2017	Aanwezigen:	- Hanne Rosius - Axelle Bollen
Uur:	14u00 – 14u20	Verontschuldigd:	/

1. Inhoud van de bespreking

Tijdens de eerste vergadering besprak ik samen met mijn promotor het materiaal dat ik voor de start van het huidige academiejaar maakte. Concreet wil dit zeggen dat:

- de probleemoriëntering werd aangepast aan eerdere opmerkingen;
- enkele hypothesen werden geherformuleerd en aangevuld;
- twee van de deelvragen omtrent de literatuurstudie concreet werden ingevuld;
- er een voorlopige enquête werd gemaakt.

Naar aanleiding van dit startgesprek zat ik met enkele vragen omtrent de invulling van mijn deelvragen en de diepgang van mijn onderzoek. Omwille van mijn individueel traject zou het onmogelijk zijn om mijn onderzoek op een procesmatige manier tijdens stage uit te testen. De bedoeling was dat ik als eindproduct een gids zou voorstellen waarin de leerkracht enkele apps kon ontdekken die perfect aansluiten bij de functionele vaardigheden van PAV. Door het probleem omtrent het uittesten zou ik binnen dit onderzoek niet genoeg diepgang creëren.

Samen met mijn promotor maakte ik de volgende afspraken:

- De intentie van het onderzoek zal aangepast worden met behulp van het project Tablio. Verdere instructies in de aanpassingen van deelvragen, inhoud, ... zullen later volgen. Hierdoor zal het opstellen van een voorlopige inhoudsopgave uitgesteld worden.
- De reeds ingevulde deelvragen kunnen behouden worden aangezien deze nog altijd aansluiten bij de onderzoeksvraag en de inhoud van het nieuwe plan.
- De hypothesen moeten aangepast worden naar het nieuwe project. Wanneer deze aangepast zijn, moeten de hypothesen voorzien worden van een bijlage waarop ze gebaseerd zijn.
- Het uitwerken van het verkennend onderzoek en het onderzoeksplan zal voorlopig worden stilgelegd tot de concrete uitwerking van de bachelorproef duidelijk is.
- Het concept van een app gids kan worden toegevoegd aan het nieuwe project. De concrete opgave zal dan wel vervangen worden door een stappenplan om een bepaalde app te gebruiken.
- Alle documenten worden voorlopig in huidige staat gepost op epos om het proces goed te bewaken.

2. To do list

Axelle Bollen:

- Alle documenten rond de eerste onderzoeksvraag, moeten op epos geplaatst worden.
- Lezen van de informatie/instructies over het aanpassen van de bachelorproef

- Het theoretisch kader van de bachelorproef in grove lijnen aanpassen na het verkrijgen van de nieuwe informatie/instructies.

Hanne Rosius:

- De promotor stuurt via e-mail verdere informatie/instructies over het aanpassen van de bachelorproef.

3. Bijlage(n) /

Bijlage 2: Verslag vergadering 09 oktober 2017

Datum:	09/10/2017	Aanwezigen:	- Hanne Rosius - Axelle Bollen
Uur:	12u40 – 13u40	Verontschuldigd:	/

1. Inhoud van de bespreking

Tijdens de tweede vergadering heb ik samen met mijn promotor afgesproken om mijn bachelorproef over een volledig andere boeg te gooien.

Ik zal voor deze bachelorproef dus deelnemen aan het “Teacher Design Team HAST”. Binnen dit project is het de bedoeling om leerlingen meer keuze vrijheid aan te bieden om de motivatie binnen het vak te vergroten. Mijn (voorlopige) onderzoeksvraag zal dan ook de volgende zijn: “Kunnen we leerlingen binnen het curriculum PAV meer autonomie geven om te kiezen waarover ze leren en de motivatie zo vergroten? Kan de tablet autonomie-ondersteunend leren bevorderen?”

Voor het theoretisch gedeelte van mijn bachelorproef, onderzoek ik samen met het Teacher Design Team de realisatie van een krachtige leeromgeving in BSO alsook de bevordering van de autonomie binnen het vak PAV. Buiten deze twee focuspunten, is het ook van belang om te kijken of het mogelijk is om binnen het vak PAV te werken zonder een thema.

In deze vergadering besprak ik met mijn promotor vooral de volgende stappen binnen dit aanpassingsproces. Momenteel moet ik mij vooral focussen op het aanpassen van het theoretisch kader en nadien bespreken we stapsgewijs het verdere verloop.

Op dinsdag 17 oktober zal er een eerste overleg plaatsvinden met het Teacher Design Team. Wegens stage zal ik persoonlijk niet aanwezig kunnen zijn. Als alternatief stelde ik voor om virtueel deel te nemen aan dit gesprek. Indien dit niet mogelijk is, zal er met de promotor een extra gesprek ingepland worden om alles te bespreken.

2. To do list

Axelle Bollen:

- Contact opnemen met mevrouw Klara Leekens om haar in te lichten over de nieuwe invulling van mijn bachelorproef.
- Contact opnemen met mijn promotor in verband met het eerste overleg van het Teacher Design Team.
- Starten met het aanpassen van het theoretisch kader van de bachelorproef.

3. Bijlage(n)

Het Teacher Design Team bestaat uit volgende leden:

- Hanne Rosius: onderzoeker Tablio en vakdidacticus PAV aan PXL
- Axelle Bollen: student lerarenopleiding secundair onderwijs NCZ – PAV aan PXL
- Eef Vanderstraeten: leerkracht lager onderwijs en student lerarenopleiding secundair onderwijs PAV aan PXL
- Mieke Magchiels: leerkracht 6de jaar PAV van HAST
- Myriam Bortels: leerkracht 7de jaar PAV van HAST
- Wendy Snijers: leerkracht 6de jaar PAV van HAST

Daarnaast wordt het ontwerp geregeld ter feedback getoond aan andere experts.

- Rita Ramaekers: lector PAV aan PXL
- Inge Placklé: lector PAV aan PXL, onderzoeker onderwijskunde aan VUB (Vrije Universiteit Brussel)
- Studenten / junior – collega's 2de jaar lerarenopleiding PAV aan PXL
- Wouter Hustinx: coördinator Tablio PXL
- Tony Sanchez: leerkracht PAV en vak verantwoordelijke van HAST

Samengevat willen we volgende doelstellingen bereiken met ons ontwerp:

- autonomie en zelfsturing inzake leren bevorderen.
- ruimte geven aan persoonlijke interesse.

Bijlage 3: Eerste overleg TDT HAST op 17 oktober 2017

Datum:	17/10/2017	Aanwezigen:	- Hanne Rosius - Mieke Magchiels - Myriam Bortels - Wendy Snijers - Eef Vanderstraeten - Axelle Bollen
Uur:	12u30 – 12u55	Verontschuldigd:	/

1. Inhoud van de bespreking

Voor deze vergadering was het vooral de bedoeling om het Teacher Design Team aan elkaar voor te stellen en te polsen naar de verwachtingen van de leerkrachten PAV van HAST.

Mevrouw Hanne Rosius nam tijdens deze vergadering het woord en stelde alle partijen aan mekaar voor. Dit werd gevolgd door een korte uiteenzetting over het project. Het ging dan voornamelijk over het concept van het project en de samenwerking. De deelnemende leerkrachten waren zeer enthousiast en hebben meteen feedback gegeven over hun visie op het project en de samenwerking.

Uit het gesprek wil ik vooral onderstaande afspraken / opmerkingen / bezorgdheden / ... meenemen voor het verdere verloop van dit project:

- Uit de schoolvisie op de website blijkt dat de campus vooral aandacht wil schenken aan de talenten, sterktes en leerwegen van de leerlingen. Dit sluit perfect aan bij het project.
- De leerkrachten zijn zeer enthousiast over het project maar zijn wel een beetje bezorgd over de zelfsturing. Ze twijfelen namelijk of de leerlingen genoeg zelfsturing bezitten om het leren in eigen handen te nemen.
- Campus HAST is een recente fusie tussen het vroegere VTI en TIHH. De leerkrachten zijn zelf nog allerlei leeraspecten op elkaar aan het afstemmen.
- Het vroegere VTI heeft een gloednieuwe campus met veel technische mogelijkheden. De leerkrachten werken er frequent met tablets en zijn zeer open minded voor experimenten met dit medium.
- De leerkrachten zouden voor dit project graag werken rond actualiteit.
- Actualiteit is een belangrijk aspect binnen het vak PAV. De leerkrachten werken ook binnen deze thematiek met bepaalde leerlijnen die per graad worden opgebouwd aan en aangepast aan het doelpubliek.

2. To do list

Axelle Bollen:

- Schets maken van een mogelijk eerste ontwerp.
- De inhoud van deze bespreking verwerken in de hypotheses van de bachelorproef.
- Contact opnemen met mijn promotor om een afspraak te maken voor onze eerste werkvergadering.

Tony Sanchez:

- Meneer Sanchez, leerkracht PAV en vak verantwoordelijke van HAST, zal alle documenten omtrent de visie en de leerlijnen rond actualiteit bezorgen aan het Teacher Design Team.

3. Bijlage(n) /

Bijlage 4: Actualiteit: visie, accenten en concretiseren in PAV/mavo⁹**Actualiteit: visie, accenten en concretiseren in PAV/mavo**

2017-2018

A. VISIE

Zoals terug te vinden in de leerplannen wordt er vanwege de vakgroep voldoende aandacht gevraagd om 'actualiteit' kans te geven tijdens de lessen. Een *leerlijn* of *concentrische benadering* dringt zich hierbij op.

I.v.m. de *zorg voor actualiteit* zijn ook volgende doelen belangrijk:

- inzicht in mens en maatschappij vergroten;
- zich weerbaar kunnen opstellen in de samenleving;
- interesse vertonen voor wat er in de maatschappij gebeurt;
- een kritische houding aannemen tegenover persberichten;
- verbanden kunnen leggen tussen allerlei gebeurtenissen.

B. ACTUA-ACCENTEN

- actualiteit zo veel mogelijk integreren in de aangeboden themabundels en/of leeractiviteiten
- structurele inbedding, opbouwend per leerjaar (bij voorkeur elke week op een vast moment)
- inhouden behandelen op het niveau van de leerlingen (bv. de 'Kleine Wablieftkrant' in de B-stroom, YEP in de 2de graad en de jongerengids in de 3de graad)
- voorzie een actualiteitsbord in het (vak-)lokaal, permanente kaarten van België, Europa, wereld, een tijdsband
- onderscheiden van blijvende actualiteit (altijd weerkerend) en lopende actualiteit (van wat er rondom de leerlingen gebeurt)
- bij jongerenopdracht i.v.m. de actualiteit (individueel of in groep): duidelijke omschrijving van de opdracht + concentrische aanpak + beurtsysteem + (zelf-)controle van de uitvoering
- accent op het communicatieve

⁹ Sanchez, T. (2017). *Actualiteit: visie, accenten en concretiseren in PAV/mavo*. Hasselt: HAST.

C. CONCRETISERING

2de graad bso

Lopende actualiteit (van wat er rondom hen gebeurt):

- Voorstel van aanpak:
 - leraar of leerlingen brengen een onderwerp aan;
 - foto's en artikelen i.v.m. dit onderwerp worden aangebracht op actualiteitsbord;
 - beknopte info wordt op een overzichtsblad genoteerd in de leerlingenmap met vermelding van een korte beschrijving, datum en plaats van de gebeurtenis;
 - eventueel kan de evolutie van bepaalde gebeurtenissen in de volgende lessen opgevolgd worden en aangevuld op het overzichtsblad;
 - ACTUATAAK: per schooljaar werkt elke leerling één of twee actuele onderwerp uit via de actuaifiche : artikel, bronvermelding, korte inhoud, persoonlijke bedenking.

▪ Concretisering op school

3bso:

- Yep-krant met opdrachten, nieuwsquiz, actualiteitsbord aanvullen (Padlet), opdracht: bespreking zelfgekozen krantenartikel (geen powerpointpresentatie) a.d.h.v. een spraakopname (nationaal of internationaal)

4bso:

- Yep-krant met opdrachten, nieuwsquiz, actualiteitsbord aanvullen, opdracht: bespreking twee zelfgekozen krantenartikel (zowel nationaal als internationaal) (presenteren voor de klas met eventueel een presentatietool van ongeveer 5 dia's)

Timing: Yep-online-opdrachten: om de 2 weken; Yep-krant met opdrachten: 5x per schooljaar; actualiteitsbord: wekelijks; bespreking zelfgekozen artikel: één tot twee leerling(en)/week.

Blijvende actualiteit (altijd weerkerende actualiteit):

- Voorstel van aanpak:
 - betreffende leraren spreken in de vakgroep af welke blijvende actualiteit per leerjaar aan bod zal komen;
 - aanpak gebeurt via uitgewerkte leeractiviteiten met info-document (en nodige weblinks), OVUR-stappenplan ('hoe ga je tewerk?') en identificatiefiche;
 - telkens is ook een beoordeling van de presentatie voorzien → zie doc 'evaluatie presentatie'
 - eventueel samengebracht in een bundeltje.

▪ Concretisering op school

3 bso: DOEL.PAV (deelopdracht en doelopdracht)

4 bso: DOEL.PAV (deelopdracht en doelopdracht)

Timing: wekelijks

3de graad bso

Lopende actualiteit (van wat er rondom hen gebeurt):

- Voorstel van aanpak:
 - **5 bso:** de leerlingen zoeken per trimester één artikel en maken hier op pc een samenvatting van en geven ook hun mening erbij. De leerling presenteert deze samenvatting voor de klas.
 - **6 bso:** twee 'klasrondes' i.v.m. actualiteit waarbij elke leerling een actueel artikel zoekt i.v.m. de actualiteit in België: hij maakt hier een samenvatting van en geeft hierover zijn mening; hij presenteert dit in de klas waarbij de medeleerlingen mogen reageren; alle leerlingen noteren op een verzamelblad de besproken onderwerpen;
 - **7 bso:** idem, maar beperkt tot één klasronde waarbij de leerling het klasgesprek leidt.

▪ **Concretisering op school**

5 bso: bespreking van een krantenartikel (opdrachtenblad, zelfreflectie, evaluatie door de leraar en zelfsturing); vluchtelingenproblematiek (opdrachtenblad, beeldmateriaal, individueel werk / groepswork)

6 bso: vluchtelingenproblematiek (opdrachtenblad, beeldmateriaal, individueel werk / groepswork)

7 bso: 'beeld je in' (actua-bespreking adhv foto's (puzzel), met opdrachtenblad en extra achtergrondinfo voor de leraar)

Blijvende actualiteit (altijd weerkerende actualiteit):

- Voorstel van aanpak:
 - betreffende leraren spreken in de vakgroep af welke blijvende actualiteit per leerjaar aan bod zal komen;
 - aanpak gebeurt via uitgewerkte leeractiviteiten, eventueel samengebracht in een bundeltje.

▪ **Concretisering op school**

5 bso: de dag van/de week van ... (opdrachtenblad, zelfreflectie, evaluatie door de leraar); leerlingen brengen nieuws (opdrachtenblad, aandacht voor OVUR, info i.v.m. maken van powerpoint, zelfreflectie, evaluatie door de leraar); opdrachten bij de jongerengids (stellingenspel, 'Quiz me quick', rollenspel, extra info voor de leraar)

6 bso: leerlingen brengen nieuws (opdrachtenblad, aandacht voor OVUR, zelfreflectie, peerevaluatie, evaluatie door de leraar)

7 bso: identiteitskaart van een belangrijk persoon (opdrachtenpakket, zelfevaluatie, peerevaluatie)

TAALVAARDIGHEDEN	ALLE RECEPTIEVE VAARDIGHEDEN (KIJKEN + LUISTEREN + LEZEN)							
		afleiders	oorzaak-gevolg	info ordenen	gegevens vergelijken	navertellen	instructies uitvoeren	voorkennis activeren
	nodige gegevens		betekenis tekst	structuuraanduiders	schriftelijk		voorkennis inschatten	bruikbaarheid
	voorkennis						terugkoppelen	
	niet afhaken						verwachtingen en	
	doel achterhalen						afstand emoties en	
							persoonlijke mening	
KIJKEN EN LUISTEREN								
	tekstsoort en -type	laten uitspreken	info noteren	non-verbaal aanmoedigen				gericht luisteren
	gericht luisteren	onderbreken		empathie tonen				afleiders negeren
		inhoud centraal		meer uitleg vragen				
		luisteren voor begrip		concentreren				
		beoordelen		andere mening respecteren				
		uitleg vragen woorden						
LEESVAARDIGHEID								
	gericht lezen, leesstrategieën		info op rijtje zetten	gegevens vergelijken			feiten en meningen	afleiders schrappen
	woordenboek							info structureren
	betekenis woorden							
	IMS herkennen							
SPREKEN								
	luisterconventies naleven	vragen stellen	samenvatten	telefonisch info inwinnen	navertellen	herformuleren	doel, publiek, situatie	argumenteren
	formele/informele taal	doorvragen	herhalen	conversatie starten	signaal- en	instructies geven	stem, oogcontact	argumenten afwegen
	standaardtaal	vragen beantwoorden	doel, luisteraar,	opkomen mening			reactie luisteraar	feiten/meningen
	houding, kledij	spreekdoel		non-verbaal ondersteunen				relevante info
	lichaamstaal	info verzamelen		andere mening respecteren				keuze/mening
		spreekplan		samenvatten				gevoeligheden
		publiek toespreken						
		spreeksituatie						
		audiovisueel						
		assertief						
SCHRIJVEN								
	info aanvragen en meedelen	formulieren invullen	zakelijke brief/mail	instructies schrijven			info bondig noteren	schrift. presentatie
	mededeling formulieren	vragenlijst	aanspreking,				info structureren	
	tekstsoort + stijl afstemmen							
	checklist controle inhoud +							
	laten nalezen							
	taal- en spellingsconventies							
	hulpmiddelen gebruiken							
	efficiënt zoeken							

INFORMATIEVERWERVING en -VERWERKING		INFORMATIEVERWERKING		
		afleiders herkennen	onderscheid	ondersch feit/mening
		pictogrammen	info beoordelen /	info ordenen /
		onderscheid hoofd/bijzaken	info verzamelen	
		info beschrijven		
		atlas gebruiken		
			info verzamelen op internet	onderzoeksvragen
			info noteren/parafraseren	info verzamelen in
			info vergelijken	
			info samenvatten /	
REKENVAARDIGHEDEN		PRINCIPES		
		vertrouwde contexten		beperkte begeleiding (i.p.v. onder begeleiding)
		onder begeleiding		een oplossingsmethode selecteren + verantwoorden
		de probleemstelling ontleden: vinden en benoemen		
		schatten, controleren, interpreteren, schematiseren		
		oplossingsmethode selecteren		
		een probleem visueel voorstellen + linken met de realiteit		
		enkelvoudige problemen		
		getallenassen reeds opgegeven		
		VAARDIGHEDEN		
		percent > decimaal getal	percenten optellen/afrekken bij getal (rekenregels toepassen)	stijging of daling in percenten uitdrukken
		decimaal getal > percent	in percent uitdrukken	problemen oplossen: percent, schaal, regel van drieën
		percent berekenen	percentberekening toepassen	relevante info selecteren uit grafieken, tabellen, diagrammen,
		rekenregels, eenvoudige percentages	werkelijke afmeting/afstand bepalen	
		op schaal tekenen	afstand (op plan/tekening) bepalen	
		REG, OEG en NEG herkennen	schaal berekenen	
		terminologie grootheden, eenheden	regel van drieën toepassen	
		herleidingen tussen eenheden (zelfde grootheid, beperkte overbruggingen)	vraagstukken lengte, omtrek, oppervlakte, volume, massa, tijd, temperatuur en	
		metingen uitvoeren (schatten, instrument kiezen, correct gebruiken, afronden)	info schematisch voorstellen	
		relevante info selecteren (grafieken, tabellen, schaalmodellen, kaarten)		

ORGANISATIEBEKWAAMHEID (zonder zelfsturing)	ORGANISATIEBEKWAAMHEID		
	dagelijks leven organiseren (agenda, taakplanning, notities, vervoer, checklist, documenten ordenen en bewaren, portfolio opstarten)		
	omgaan met afspraken, regels en procedures + reflecteren naleving en houding bijstellen		verkeersverantwoordelijkheid, zorg voor eigen gezondheid en w
	hulp inroepen		bankverrichtingen, gezinsbudget, bewust en verantwoord consun
	beroep doen op diensten voor vragen, klachten, meldingen		ormuleren/procedure: esbaar invulle
	rekenen met geld		fo over procedure vindt lezen/invullen
	zakgeld beheren: maanbudget, spaarplan, budgetbewust kopen, kasticket en		gevaaren van pers. info ordinaten vindt
	bankdiensten en documenten, bankverrichtingen, rekeninguittreksels		ontacten legge
	gevaaren en afspraken geld lenen aan vrienden		diens kiezen
ORGANISATIEBEKWAAMHEID focus: ZELFSTURING	PROBLEMEN OPLOSSEN (OVUR) (tussen haakjes: vaardigheden uit eerste graad)		
	O: probleem vinden en benoemen		V: succescriteria verantwoorden
	O: beïnvloedende factoren (voorkennis + nieuwe info) achterhalen		V: oplossingsstrategie verantwoorden
	O: probleemstelling ontleden in deelproblemen		V: beperkte planning opstellen
	V: succescriteria (formuleren en) opstellen		U: planning bijsturen
	V: gepaste oplossingsstrategie zoeken en kiezen		U: struikelblokken/fouten: durven zien + herstellen
	V: planning concreetiseren naar context		R: succescriteria: productevaluatie
	U: planning uitvoeren		k: op basis van feedback: sterktes/zwaktes aangeven + conclusies
	(U: antwoord formuleren)		R: transfer: andere contexten linken
	U: struikelblokken/fouten: heroriënteren + hulp zoeken		
	R: terugblikken: doorlopen fasen strategie		
	R: succescriteria: oplossing beoordelen		
	R: aanpak: verbeterpunten noemen		
	R: transfer: andere contexten linken		
	ZELFSTURING (OVUR)		
	O: leerdoelen expliciteren binnen globale doelstellingen		O: voorkennis activeren en verbinden
	V: aanpak kiezen (uit opties)		O: pers, leerdoelen formuleren
	V: beperkte planning opstellen		O: tekorten voorkennis opsporen
	V: succescriteria opstellen		U: planning bijsturen
	U: planning uitvoeren		U: struikelblokken/fouten durven zien + herstellen
	U: struikelblokken/fouten: heroriënteren + hulp zoeken		
	COÖPERATIEF LEREN (tussen haakjes: vaardigheden uit eerste graad)		
	(verschillende rollen)		
	(feedback leren geven en ontvangen)		
	overleggen + actief deelnemen		
	instructies uitvoeren		
	reflecteren		bijsturen op basis van reflectie

Bijlage 6: Verslag werkvergadering 08 december 2017

Datum:	08/12/2017	Aanwezigen:	- Hanne Rosius - Axelle Bollen
Uur:	13u30 – 15u00	Verontschuldigd:	/

1. Inhoud van de bespreking

Het “Teacher Design Team HAST” is een project dat opgericht werd dankzij de onderzoekers van Tablio. Mijn promotor, mevrouw Hanne Rosius, is één van de onderzoekers van dit project en daarom zal ik voor dit project nauw met haar samenwerken. Buiten de eerste twee vergaderingen, zal ik vooral met haar werkvergaderingen houden om het project verder uit te werken.

Tijdens deze eerste werkvergadering zijn we aan de slag gegaan met de informatie van de vergadering van 17 oktober 2017. We bespraken het theoretisch kader en hebben ook al enkele dingen uitgetest voor het eerste ontwerp. Hieronder maak ik een opsomming van alle besproken elementen uit deze werkvergadering:

- De leerlingen zullen voor dit project werken met actualiteit. Dit is voor hen materiaal en geen thema.
- Het is belangrijk om dit project theoretisch te koppelen aan het ABC-model van Hellinckx. Hierbij koppelen we het begrip autonomie aan het kiezen van een eigen onderwerp binnen het aangeboden materiaal.
- Tijdens deze werkvergadering werd er een Instagram account aangemaakt. Dit is een prikkel om de leerlingen via hun leefwereld te stimuleren en te motiveren om te leren.
- Om de leerlingen zich competent te laten voelen, is het van belang om een goede inleidende les te voorzien met voldoende ondersteuning. Deze ondersteuning kan bereikt worden via kernwoorden (taalverruiming), een vaste antwoordstructuur, een voorbereidingsstructuur, schrijfkaders, ...
- Zelfsturing is geen makkelijk component dat we zomaar kunnen verwachten van de leerlingen. Het is belangrijk om de leerlingen te coachen zodat de zelfstandigheid opgebouwd kan worden.
- De leerlingen zullen vooral werken met de app Flipgrid. Deze app zal onderlinge verbondenheid creëren. Dit forum is ook belangrijk om de zelfstandigheid van de leerlingen bij te sturen aan de hand van gerichte feedback. Tijdens deze werkvergadering, werd uitgetest op welke manieren een leerling feedback kan krijgen van medeleerlingen en leerkrachten.
- Tijdens deze werkvergadering bespraken we enkele van mijn schetsen omtrent het eerste ontwerp van het actuairek. Hierbij zien we de mogelijkheid om de leerlingen op verschillende manieren te laten werken met de app Flipgrid. Zo zouden ze bijvoorbeeld een filmpje kunnen maken met behulp van de greenscreen app Dolnk.

2. To do list

Hanne Rosius:

- Contact opnemen met het Teacher Design Team om een nieuwe vergadering te plannen.

3. Bijlage(n) /

Bijlage 7: Tweede overleg TDT HAST op 22 januari 2018

Datum:	22/01/2018	Aanwezigen:	- Hanne Rosius - Myriam Bortels - Tony Sanchez - Eef Vanderstraeten - Axelle Bollen
Uur:	12u00 – 12u55	Verontschuldigd:	- Wendy Snijsers - Mieke Magchiels

1. Inhoud van de bespreking

Op maandag 22 januari 2018 vond er een tweede vergadering van het Teacher Design Team HAST plaats om het voorstel van het eerste ontwerp te bespreken.

Uit deze vergadering werden de volgende afspraken / opmerkingen / bezorgdheden / ... aangehaald:

- De invulling van het eerste ontwerp werd enthousiast herhaald en kan daarom concreter uitgewerkt worden.
- De les en dus ook de eerste test van het project zal gegeven worden door de deelnemende partijen van de PXL. De leerkrachten zelf zullen mee fungeren als deelnemers tijdens de eerste testfase.
- Op woensdag 21 maart zullen we tweemaal de inleidende lessen van het project geven in de klassen van Myriam Bortels. Het gaat hier over de klassen TBZ (17 leerlingen) en KZK (9 leerlingen) in de derde graad BSO.
- De mogelijkheid bestaat om het project nadien nogmaals uit te testen in één van de klassen van Tony Sanchez (tweede graad BSO).
- Er zal nog een nieuwe vergadering plaatsvinden met het Teacher Design Team HAST voor 21 maart om het ontwerp nogmaals te bespreken.

2. To do list

Hanne Rosius, Eef Vanderstraeten en Axelle Bollen:

- Het voorstel omtrent het eerste ontwerp concretiseren en realiseren.
- De inleidende lessen van het project maken met concrete voorbeelden en instructiefiches.

3. Bijlage(n) /

Bijlage 8: Verslag werkvergadering 28 februari 2017

Datum:	28/02/2018	Aanwezigen:	- Hanne Rosius - Eef Vanderstraeten - Axelle Bollen - Alexander Kalebka
Uur:	09u10 – 11u00	Verontschuldigd:	/

1. Inhoud van de bespreking

Tijdens deze tweede werkvergadering werden alle afspraken gemaakt om het eerste ontwerp te realiseren. Daarnaast verwelkomden we een nieuwe student in het Teacher Design Team HAST. Hieronder maak ik een opsomming van alle besproken elementen uit deze werkvergadering:

- De leerlingen zullen geen gebruik maken van de app Journi. De app kan namelijk niet geïnstalleerd worden op alle toestellen.
- De leerlingen zullen gebruik maken van de app Flipgrid om hun actualiteitsfilmpjes te posten en om feedback aan elkaar te geven.
- Het is mogelijk om de leerlingen in de toekomst foto's te laten inzenden voor de Instagrampagina.
- Voor het eerste ontwerp zullen we werken met kaartmolens. We reserveren één rij in het rek voor de evaluatiefiche, instructiefiches en andere hulplijnen..
- Tijdens de eerste test zullen we starten met klassikaal gedeelte waarin we het project verduidelijken. Nadien worden we opgesplitst zodat de leerlingen leren werken met het project en de apps.
- De emoticons van Flipgrid zullen gebruikt worden voor de evaluatiefiche.

2. To do list

Axelle Bollen:

- Een instructie- en evaluatiefiche maken voor de eerste test en doorsturen voor 04/03/2018.

Hanne Rosius, Eef Vanderstraeten, Alexander Kalebka en Axelle Bollen:

- Iedereen moet voor 11/03/2017 een actualiteitsfilmpje maken en dit op Flipgrid plaatsen.
- Iedereen moet voor 16/03/2017 een feedbackfilmpje maken voor minstens één actualiteitsfilmpje op Flipgrid.
- Op 16/03/2018 om 09u10 zal er een nieuwe werkvergadering zijn om het eerste ontwerp af te werken.

3. Bijlage(n) /

Bijlage 9: Voorbeeld lesverloop

Naam student: Teacher Design Team Tablio	
Opleidingsonderdeel: PAV	Vakdidacticus Hanne.rosius@pxl.be

Identificatie van de les	
Campus HAST School: Kleine Broomstraat 7 3500 Hasselt	Leervak: PAV
Lesonderwer p: Autonomie-ondersteunend lesgeven met de tablet in PAV: Actualiteit? Beeld je in!	

<p>Situering in het leerplan</p> <p><u>Leerplannummer:</u> VVKSO – BRUSSEL D/2012/7841/026</p> <p><u>Leerplandoelstelling(en) en leerinhoud(en):</u></p> <p>1 Zelfstandig en in concrete situaties relevante en toegankelijke informatie vinden en selecteren uit:</p> <ul style="list-style-type: none"> • gesproken teksten; • geschreven teksten; • beeldmateriaal; • ICT-bronnen; • tabellen, grafieken, diagrammen en kaarten. <p>4 Zelfstandig en in concrete situaties relevante en toegankelijke informatie mondeling en schriftelijk gebruiken.</p> <ul style="list-style-type: none"> • essentie uit gesproken teksten; • essentie uit geschreven teksten; • essentie uit beeldmateriaal; • essentie uit ICT-bronnen; • concrete informatie uit tabellen, grafieken, diagrammen en kaarten. <p>5 Zelfstandig en in concrete situaties mondeling en schriftelijk informatie inwinnen en meedelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • formele informatie; • informele informatie. <p>6 Zelfstandig analoge of digitale hulpmiddelen gebruiken om de communicatie en het taalvaardig handelen te optimaliseren, zoals:</p> <ul style="list-style-type: none"> • een verklarend woordenboek; • een spellingwijzer; • een schrijfkader of standaard tekststructuur; • een spreekkader of standaard tekststructuur; • software; • aangeboden ondersteunend visueel materiaal; • lay-out. <p>13 Zelfstandig opdrachten individueel realiseren via volgende stappen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de planning;

- de organisatie;
- de uitvoering;
- de reflectie;
- de evaluatie;
- de bijsturing.

25 Culturele verschillen in het dagelijks leven van mensen herkennen en bespreken:

- vanuit de actualiteit,
- in de eigen leefwereld.

32 *Belangstelling tonen voor:

- vormen van creatieve expressie;
- jeugd- en adolescentenliteratuur en poëzie.

Eindterm(en) of ontwikkelingsdoel(en):

- ET 6 De leerlingen kunnen zich mondeling duidelijk uiten.
- ET 11 De leerlingen relevante informatie in concrete situaties vinden, selecteren en gebruiken.
- ET 13 De leerlingen kunnen spontaan gebruik maken van voor hen relevante informatie- en communicatietechnologie (ict).
- ET 15 De leerlingen kunnen opdrachten zelfstandig plannen, organiseren, uitvoeren, evalueren en indien nodig bijsturen.
- ET 17 De leerlingen zien in op grond van de actualiteit en eigen ervaringen:
 - dat er een verband bestaat tussen verleden, heden en toekomst;
 - dat er culturele verschillen zijn in het dagelijks leven van mensen.

VOET:

- Context 7 eindterm 6 De leerlingen gaan actief om met de cultuur en kunst die hen omringen.
- Stam communicatief vermogen, kritisch denken, mediawijsheid, zelfbeeld.

Informatie over de didactische beginsituatie

Vakinhoudelijk (voorkennis, ervaring,...)

De vakwerkgroep PAV geeft actualiteit een expliciete plaats tijdens de lessen van alle graden. Naast het zoveel mogelijk integreren van lopende en blijvende actualiteit in de themabundels, hoort elk leerjaar actualiteit structureel in te bedden. Dit gebeurt bij voorkeur door elke week een vast actualiteitsmoment te voorzien. Er wordt vooral nadruk gelegd op het communicatieve aspect.

Verwachte knelpunten (!) en differentiatie (inhoudelijk, organisatorisch,...) (vanaf 2^e jaar)

- 1 Kunnen de leerlingen de zelfsturing aan?
- 2 Slagen leerlingen erin constructief feedback te geven op elkaar? Kunnen ze van daaruit lessen trekken voor zichzelf?

Doelstellingen

Vaardigheden (V):

+ verwijzing naar nummer van leerplandoel en eventueel VOET

TV 1: De leerlingen kunnen (indien nodig met behulp van woordenwolken) hun keuze voor een foto verklaren. (lpds 5, 6)

TV2: De leerlingen kunnen (indien nodig met behulp van een spreekkader) hun verhaal luid, duidelijk, expressief en in AN brengen. (lpds 5,6)
TV 3: De leerlingen kunnen de essentie uit het verhaal van een ander halen door naar het filmpje te luisteren. (lpds 1)
INF 1 De leerlingen kunnen een verhaal achter een foto reconstrueren door op internet gericht te zoeken via kernwoorden (of indien nodig met aangereikte bronnen). (lpds 1, 4)
INF 2: De leerlingen kunnen (indien nodig op basis van stappenplannen) een filmpje maken op de tablet en uploaden via Flipgrid. (lpds 4)
ORG 1: De leerlingen kunnen hun werk zodanig organiseren zodat ze de deadline halen. (lpds 13)
ORG 2: De leerlingen kunnen elkaar feedback geven met behulp van emoticons (basis) of via een mondelinge toelichting (uitbreiding). (lpds 5, lpds 6)
ORG 3: De leerlingen kunnen de gekregen feedback samenvatten in een concreet werkpunt voor de tweede ronde. (lpds 13)
TR 1: De leerlingen verwerven inzicht in het door hen gekozen actuele item.(lpds 25)
VOET 1: De leerlingen gaan actief om met kwaliteitsvolle fotografie. (lpds 32, VOET 7)

Attitudes (A):

+ verwijzing naar nummer van leerplandoel en eventueel VOET

A1: De leerlingen staan open voor krachtige beelden. (VOET 7)
A2: De leerlingen tonen interesse voor het verhaal achter beelden.(VOET 7)
A3: De leerlingen tonen interesse voor elkaar.

Leermiddelen (voor leraar en leerling; handboeken, transparanten, werkblaadjes, cursus,...)

- Actuarek
- Tablets
- Ondersteuningsfiches
- Naamkaartjes
- Pennen
- Papier
- Beamer
- Whiteboard + stiften

Te noteren in de schoolagenda

Actualiteit? Beeld je in! – opzoeken en spreken rond actuele beelden

LESUITWERKING				
Doelstelling n	Tijd	Didactische principes Werkvormen <u>Materiaal</u>	Activiteit leraar Vragen, bijvragen leraar • Activiteit leerlingen	!
Motivatiefase inleidende les				
A1	15'	<u>Smartphone of tablet</u> Kringgesprek Integratieprincipe Motivatieprincipe <u>Instagramkanaal</u> <u>Tablio PXL via beamer</u> <u>Actuarek</u> Aanschouwelijkheids-principe Motivatieprincipe	<p><i>De leerlingen en leerkrachten zitten in een kring.</i> Ik heb een account op Facebook en Instagram. Jullie waarschijnlijk ook. Ik post regelmatig foto's op sociale media. Ik vind het leuk om reacties van vrienden op foto's te lezen of om foto's van andere foto's te zien. Wie herkent dat?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Enkele leerlingen vertellen hun ervaring. • <p>Nu, achter elke foto die ik post zit een verhaal. Dat is bij jullie foto's niet anders. Ik neem even een foto erbij. <i>Leerkrachten tonen achtereenvolgend een foto en vertellen hun verhaal erachter.</i> Neem even jullie smartphone erbij. Kan je ook een foto tonen waar een verhaal achter zit?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Enkele leerlingen vertellen kort hun verhaal achter een foto. <p>Op sociale media kom je foto's tegen van mensen die je kent. Dat is altijd interessant. In foto's en tijdschriften vind je ook foto's. Vaak zijn die niet zo vertrouwd, maar daarom zijn ze zeker niet minder interessant. <i>Eén van de leerkrachten rolt het kaartenrek vol foto's in de kring.</i> Kom eens even kijken. Achter al deze foto's zit een verhaal. Welk verhaal zou jij willen kennen?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Enkele leerlingen duiden een foto aan. <p style="background-color: yellow;">Probleemstelling: we gaan samen op zoek naar het verhaal achter krachtige beelden.</p>	
Uitvoeringsfase inleidende les				
A1, A2	20'	Visualisatieprincipe OLG <u>Instagramkanaal</u> <u>Tablio PXL via beamer</u>	Wij (de leerkrachten) hebben elk een foto uitgekozen. We kozen een foto die ons aansprak en gingen zelf op zoek naar het verhaal erachter. <i>De leerkrachten nemen elk hun foto uit het kaartenrek. De foto wordt via het Instagramkanaal groot geprojecteerd. Ze stellen volgende vragen aan de leerlingen:</i> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Wat zie je op mijn foto?</i> - <i>Welke vragen stel jij je als je deze foto ziet?</i> 	

A1	10	<p>Filmpjes kijken en bespreken</p>	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Wat zou het verhaal erachter kunnen zijn?</i> <i>Daarna toont elke leerkracht zijn / haar filmpje.</i> - <i>Welk verhaal sprak je het meest aan?</i> - <i>Waarom?</i> - <i>Wat leerde je bij?</i> 	1	
		<p>Motivatatieprincipe</p>	<p>We zouden graag met jullie de actualiteit opvolgen via krachtige beelden met een verhaal erachter. Jullie gaan hetzelfde doen met een foto waar jullie nieuwsgierig naar zijn. Kom naar het kaartenrek en neem een foto die je aanspreekt. Als je gekozen hebt mag je terug op je plaats gaan zitten.</p> <ul style="list-style-type: none"> • De leerlingen lopen rond het rek en nemen elk een foto. 		
			<p><u>Actuarek</u></p>		
ORG1		<p>Kringgesprek</p>	<p>Toon even de foto die je gekozen hebt en zeg even waarom die foto je aansprak.</p> <ul style="list-style-type: none"> • De leerlingen vertellen waarom ze voor hun foto kozen. 		
INF1		<p>Instructiemoment Geleidelijkheids - principe Differentiatieprincipe</p>	<p>Nu gaan jullie het verhaal achter de foto opzoeken en vertellen. We gebruiken daarvoor de OVUR – stappen. In het rek zie je deze stappen terugkomen. Daar vind je hulpmiddelen om de stap goed uit te voeren. Die mag je gebruiken als je het nodig vindt.</p>		
TV1			<p>Tijdens de stap oriënteren ga je op zoek naar informatie over je foto. Je kan daarvoor gebruik maken van de kernwoorden op de achterkant van je foto. Heb je daaraan niet genoeg? Kras dan even het kraslaagje weg. Dan kom je op een QR – code met een bruikbare informatiebron. Je vindt in het rek ook een fiche die aangeeft welke informatie allemaal interessant is om op te zoeken.</p>		
TV2 INF2			<p>Tijdens de stap voorbereiden zet je alles in een mooie volgorde. Je bereidt de tekst voor die je gaat inspreken. Je mag daarvoor gebruik maken van de woordenwolken en spreekkaders uit het rek.</p>		
ORG1		<p>Vervolgens ga je naar de stap uitvoeren. Je maakt je filmpje met de app Adobe Spark en uploadt het in Flipgrid. Wil je weten hoe dat moet? In het rek vind je een instructiefilmpje.</p>			
		<p>Om te reflecteren maken we gebruik van Flipgrid. Met verschillende icoontjes kan je aangeven wat je vooral goed gedaan hebt. De evaluatiecriteria vind je ook in het rek.</p>			
		<p>Ben je vergeten wat je allemaal moet doen? Geen enkel probleem! Onderaan het rek kan je een kort stappenplan terugvinden.</p>			
	<p>Zelfgestuurde opdracht Coaching Co - teaching</p>				

	60'	<p>Activiteitsprincipe <u>tablets</u></p> <p>Actuarek <u>(Opnameboxen)</u></p>	<p><i>De klas wordt evenredig verdeeld over de drie leerkrachten. De leerkrachten tonen de hulpmiddelen in het rek en controleren of iedereen de opdracht begrijpt. De leerlingen starten met hun opdracht. Vanaf dan gebeurt de coaching in kleine groep.</i></p>	
Afrondingsfase inleidende les				
	5'		<p>Iedereen heeft nu al even gewerkt rond zijn/haar foto.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ben je al wat wijzer geworden? - Is het moeilijk om het verhaal achter je foto samen te stellen? - Vind je het interessant om zo te werken? - Heb je nog veel werk om je filmpje af te maken? - ... <p>Wil je regelmatig onze krachtige beelden zien? Volg ons op Instagram! (tablioPXL)</p>	
Uitvoeringsfase reflectieles				
<p>TV3</p> <p>ORG2</p>	45'	<p><u>oortjes</u></p> <p><u>tablets</u></p> <p>Activiteitsprincipe</p> <p>Motivatiesprincipe</p> <p>Instructie + Zelfstandig werk</p> <p><u>Naamkaartjes</u></p> <p><u>Tip – en topzinnnetjes</u></p>	<p>Jullie hebben allemaal het verhaal achter je foto samengesteld. Jullie filmpje staat op Flipgrid. Open de Flipgrid app en log in met de code ... Je gaat nu alle filmpjes van je medeleerlingen bekijken.</p> <p>Je formuleert één tip en één top voor je medeleerling. Je kan daarvoor gebruik maken van de evaluatiefiche uit het rek.</p> <p>Op elk filmpje reageer je met een emoticon. Je duidt slecht één emoticon aan. Je kiest de emoticon waarvan je vindt dat de leerling het best gepresteerd heeft. De betekenis van de emoticons en voorbeeldzinnen vind je in terug in het rek.</p> <div style="display: flex; flex-direction: column; gap: 5px;"> <div style="display: flex; align-items: center;"> 0 Je kan je gevoelens over de foto goed omschrijven. </div> <div style="display: flex; align-items: center;"> 1 Je kan kritisch nadenken over je foto. </div> <div style="display: flex; align-items: center;"> 0 Je kan creatief werken met de tablet. </div> <div style="display: flex; align-items: center;"> 0 Je hebt een correcte werkhouding. </div> <div style="display: flex; align-items: center;"> 0 Je spreekt vlot. </div> </div>	2

ORG3		Differentiatieprincipe Integratieprincipe Activiteitsprincipe	<p><i>De leraren tonen een voorbeeld.</i></p> <p>Ben je klaar? Je kreeg via Flipgrid een persoonlijk werkpunt via mail. Bekijk dat werkpunt. Kijk ook naar de feedback die je van medeleerlingen kreeg. Welke emoticons kreeg je vooral? Daar ben je goed in! Welke tip kreeg je via het filmpje? Vat samen waar je goed in bent en waar je aan wil werken. Plaats deze samenvatting als reactie onder je eigen filmpje.</p> <p>Nog tijd over? In de klas liggen een aantal kranten en tijdschriften. Grasduin erin. Misschien vind jij wel foto's die interessant zijn om in het rek te plaatsen? Knip ze uit en geef ze aan de leerkracht.</p>	
<i>Afrondingsfase reflectieles</i>				
	5'	Activiteitsprincipe Differentiatieprincipe	<p>We doen een snelle ronde! Iedereen geeft even aan wat hij goed deed en waar hij volgende keer aan zal werken.</p> <p>Nog één ding: moest je zelf ergens een krachtige foto vinden, neem een foto en stuur het ons even door. Het zou fijn zijn als jullie ook foto's aangeven!</p>	

Bijlage 10: Toestemmingsformulier gebruik beeldmateriaal

TOESTEMMINGSFOMULIER BEELDMATERIAAL TABLIO

Ik ondergetekende,
.....(voornaam en naam),
geef hierbij op/...../..... aan dat:

Ik meerderjarig ben.

De onderzoekers van Tablio foto's van mij mogen maken om deze te gebruiken voor hun onderzoek.

De onderzoekers van Tablio beeldmateriaal van mij mogen maken om deze te gebruiken voor hun onderzoek.

Handtekening onderzoekers Tablio
leerling

Handtekening

TOESTEMMINGSFOMULIER BEELDMATERIAAL TABLIO

Ik ondergetekende,
.....(voornaam en naam),
geef hierbij op/...../..... aan dat:

Ik meerderjarig ben.

De onderzoekers van Tablio foto's van mij mogen maken om deze te gebruiken voor hun onderzoek.

De onderzoekers van Tablio beeldmateriaal van mij mogen maken om deze te gebruiken voor hun onderzoek.

Handtekening onderzoekers Tablio
leerling

Handtekening

